

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 April 1886, kl. 12 midd.

Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts nådiga propositioner dels under N:o 27 med förslag till särskilda förordningar angående bankaktiebolag och angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, dels under N:o 28 med förslag till lagar angående bankbolag med sedelutgifningsrätt, angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken, angående bankbolags och sparbanks konkurs samt angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers Bank den 1 Mars 1830, än äfven Herrar L. O. Smiths och J. Petterssons i Alfvesta motioner angående upphörande af enskilda bankers sedelutgifningsrätt.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 April 1881 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta öfverse gällande lagstiftning för enskilda sedelutgifvande banker samt till Riksdagen afgifva förslag till ny lag i ämnet, tillsatte Kongl. Maj:t i anledning häraf en komité för att afgifva yttrande och förslag dels i fråga om ny lag för enskilda banker med rätt

att utgifva egna sedlar, dels rörande erforderlig lagstiftning för aktiebolag, som drifva bankrörelse men ej ega sedelutgifningsrätt, dels ock angående de förändringar, hvilka med afseende å Riksbanken böra ifrågakomma, i händelse en större eller mindre inskränkning skulle komma att ske i den sedelutgifningsrätt, som för närvarande tillkommer enskild bank. Denna komité afgaf den 14 December 1883 underdånigt betänkande med tvenne grupper af förslag, af hvilka den ena, betecknad med Litt. A., innefattade förslag, afgifna under förutsättning, att sedelutgifningsrätt fortfarande skulle beviljas enskilda bankbolag, och den andra, med Litt. B. betecknade, gruppen innehöll förslag, åsyftande att, med indragning af all enskild sedelutgifning, uteslutande åt Riksbanken anförtro rätten att utgifva sedlar.

Öfver dessa förslag hafva fullmäktige i Riksbanken och styrelserna för enskilda bankinrättningar i underdånighet afgifvit utlåtanden.

Med ledning af hvad sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t låtit utarbeta följande förslag, hvilka den 6 sistlidne Mars till Riksdagen aflåtits, nemligen med propositionen N:o 27 förslag till

- 1:o) förordning angående bankaktiebolag, och
- 2:o) förordning angående bankbolag med rätt att utgifna egna bank-sedlar;

samt med propositionen N:o 28 förslag till

- 1:o) lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt,
- 2:o) lag angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken,
- 3:o) lag angående bankbolags och sparbanks konkurs, och
- 4:o) lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830.

De fyra sistnämnda förslagen hafva för afgifvande af yttrande varit öfverlemnade till Högsta Domstolen, och det vid samma förslags behandling derstädes förda protokoll åtföljer propositionen N:o 28.

Det första af de propositionen N:o 28 åtföljande förslagen är af följande lydelse:

Förslag

till

Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Vilja enskilde ingå bolag i ändamål att drifva bankrörelse med rätt att utgifva egna banksedlar, söke dertill Konungens lof och begäre Hans stadfästelse af bolagets ordning.

Bolagsmännen i sådant bolag kallas hufvudlottedare; egande de med sig förena kommanditlottedare.

2 §.

Hvarje hufvudlottedare skall utöfver den andel af bolagets grundfond, som å honom belöper, gemensamt med öfrige hufvudlottedare ansvara för bolagets samtliga förbindelser med lika belopp, som hans andel i grundfonden, och dessutom särskildt för de af bolaget utgifna sedlar med lika stort belopp som hans sagda andel. Brister någon hufvudlottedare i gäldande af sitt ansvarsbelopp, falle bristen öfrige hufvudlottedare till last, så långt deras ansvarighet sig sträcker.

Den ansvarighet utöfver andel i grundfonden, som åligger hufvudlottedarne, må ej mot dem göras gällande i annan ordning, än i lagen angående bankbolags och sparbanks konkurs finnes föreskrifven.

3 §.

Kommanditlottedare vare icke för bolagets förbindelser ansvarig med mera, än han i bolaget insatt eller åtagit sig att insätta.

4 §.

Bankbolag, som eger rätt att utgifva egna banksedlar, skall i de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under Rådstufvurätten i den stad, der bolagets hufvudkontor är beläget, eller, der staden lyder under landsrätt, under Rådstufvurätten i den stad, der Konungens Befallningshafvande i länet har sitt säte.

5 §.

När bankbolag med sedelutgifningsrätt upplöses utan konkurs, vill, uppå anmälan härom, Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehåller af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, förete sedeln till infriande i banken; skolande kungörelsen minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarne.

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1887; dock att för bankbolag, hvars rätt att utgifva egna banksedlar grundas på tillåtelse, meddelad före nämnda dag, fortfarande skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

Öfriga fem förslag finnas här nedan i detta utlåtande intagna.

Sedan berörda Kongl. propositioner af Kamrarne hänvisats till Lag-Utskottet, som jemväl fått från Första Kammaren mottaga ett i anledning af dem inom samma Kammare afgifvet yttrande, har Lag-Utskottet, jemlikt 47 § Regeringsformen, för handläggning af ifrågavarande Kongl. propositioner begärt sammanträde med Banko-Utskottet; hvadan sålunda Sammansatt Utskott har att i anledning af samma propositioner afgifva yttrande.

Till Sammansatta Utskottet hafva jemväl öfverlemnats en af Herr *L. O. Smith* inom Första Kammaren väckt, till Banko-Utskottet hänvisad motion, N:o 31, angående upphörande af enskilda bankers rätt att utgifva egna banksedlar samt en af Herr *J. Pettersson i Alfvesta* inom Andra Kammaren väckt och till Lag-Utskottet remitterad motion, N:o 53, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan att oktroj ej må lemnas enskild sedelutgifvande bank.

Då i Högsta Domstolens ofvan omförmälda protokoll hänvisas till Högsta Domstolens den 9 Februari 1881 afgifna utlåtande angående det af dertill utsedde komiterade den 7 Oktober 1880 utarbetade förslag till förordning angående enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs, har Utskottet låtit aftrycka detta såsom bilaga till Utskottets utlåtande. Utskottet har derjemte erhållit del af en af de enskilda bankernas syndikat den 6 sistlidne April till Kongl. Maj:t ingifven skrift i ämnet.

Sedan Utskottet numera fullbordat granskningen af de Kongl. propositionerna jemte omförmälda motioner, får Utskottet härmed öfver desamma till Riksdagen afgifva utlåtande.

Hvad först angår den formella anordningen af ännena för den tilltänkta lagstiftningen, så hade bankkomitén icke allenast i det första och hufvudsakliga förslaget inom den af bankkomitén med Litt A. betecknade gruppen sammanfört aktiebanks och sedelutgifvande bankbolag, utan ock i samma förslag jemväl upptagit samtliga föreskrifter, hvilka ansetts böra i allmän författning stadgas vare sig om bankaktiebolag eller sedelutgifvande bankbolag. Kongl. Maj:ts förslag afvika deremot, hvad angår nämnda anordning, i tvenne hänseenden från bankkomiténs förslag. I Kongl. Maj:ts förslag har sålunda först och främst lagstiftningen angående bankaktiebolag helt och hållet skilts från lagstiftningen angående sedelutgifvande banker, i det att bestämmelserna angående dessa olika slag af bankinrättningar inrymts i olika, i förhållande till hvarandra fullt sjelfständiga författningar. Till stöd för denna anordning och emot bankkomiténs förslag att i en och samma författning sammanföra både aktiebanks och sedelutgifvande banker anför Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet, att en dylik sammanföring visserligen må erkännas ganska naturlig, då man, såsom bankkomitén föreslår, vill för delegarne i båda dessa slag af banker fastställa en viss solidarisk ansvarighet för bankens förbindelser utöfver det tecknade aktiekapitalet, men vore deremot ingalunda på sin plats då, såsom i Kongl. Maj:ts förslag

skett, bankbolagen utan sedelutgifningsrätt tillåtit bibehålla sin karakter att vara aktiebolag.

Då Utskottet å ena sidan icke kan annat än instämma i Herr Statsministerns åsigt, att det icke finnes någon anledning till att ålägga delegare i bankaktiebolag större ansvarighet än den, som den allmänna lagen angående aktiebolag i allmänhet bestämmer för delegare i sådana bolag, men Utskottet å andra sidan anser, att delegare i sedelutgifvande bank böra iklädas ansvarighet för bankens förbindelser utöfver det tecknade aktiekapitalet, finner jemväl Utskottet deraf följa, att man icke bör i en författning sammanföra dessa båda till deras rättsliga karakter väsentligen skilda slag af banker, utan lagstifta för hvarterdera slaget särskildt. Enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle likväl äfven i ett annat afseende afvikelse komma att ske från hvad bankkomitén i afseende å den formella anordningen af förevarande lagstiftning föreslagit. Kongl. Maj:t har nemligen ytterligare sönderdelat hvar och en af omförmälda lagstiftningar i syfte att skilja de bestämmelser, som ansetts vara af civillags natur, från öfriga stadganden. I fråga om bankaktiebolagen skulle sålunda i främsta rummet lända till efterrättelse förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848, hvilken är civillag. Utöfver hvad denna författning innehåller, skulle, enligt ingressen till förslaget till »*Förordning angående bankaktiebolag*», sistnämnda förordning gälla. Beträffande bankbolag med sedelutgifningsrätt äro de stadganden, som ansetts böra stiftas i form af civillag, inrymda i förslaget till »*Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt*», under det att öfriga stadganden angående dessa banker finnas sammanförda i förslaget till »*Förordning angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar*».

Under behandlingen af frågan om förändrad lagstiftning angående enskilda bankinrättningar har visserligen några gånger ifrågasatts att vidtaga en sådan fördelning af ämnet för denna lagstiftning, som Kongl. Maj:t nu föreslagit. Ännu oftare har deremot motsatt åsigt gjort sig gällande. Sålunda voro i de förslag, som af Rikets Ständer vid 1862—1863 årens riksdag antogos, bestämmelserna af civillags natur och öfriga stadganden förenade i en och samma författning. Äfven den senaste bankkomitén hade, såsom redan blifvit anfördt, ansett en sådan anordning vara att föredraga. Och vid behandlingen af de vid propositionen N:o 28 följande lagförslagen inom Högsta Domstolen har en i samma riktning gående åsigt omfattats af pluraliteten bland Högsta Domstolens ledamöter. De skäl, som dervid anfördes mot en sådan sönderdelning, som ligger till grund

för Kongl. Maj:ts förslag, gifva enligt Utskottets förmenande otvifvelaktigt vid handen, att en sådan anordning, utan att medföra några egentliga fördelar, deremot är egnad att vålla stora olägenheter. Utskottet anser sig därför böra föreslå, att de i förslaget till *Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt* och de i förslaget till *Förordning angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar* gifna stadganden sammanföras i en författning, samt att uti författningen angående bankaktiebolag varda införda de bestämmelser i 1848 års förordning angående aktiebolag, som, utom hvad Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående dessa banker innehåller, må på dem anses tillämpliga.

Med hänsyn till bankaktiebolagen är en sådan förändring, som Utskottet föreslagit, äfven ur en annan synpunkt särdeles önskvärd. Lagstiftningen angående de sedelutgifvande bankerna är sedan länge i sin helhet sammanförd uti sjelfständiga författningar, skilda från den öfriga lagstiftningen om solidariska bolag. Beträffande nämnda banker gäller frågan sålunda blott, huruvida bestämmelserna skola förenas i en enda författning eller fördelas uti tvenne. Annorlunda äro deremot förhållandena i afseende å bankaktiebolagen. Enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle en del af den allmänna aktielagens bestämmelser komma att fortfarande gälla angående dessa banker. Om åter Utskottets förslag antages, skulle lagstiftningen angående bankaktiebolag blifva frigjord ifrån den allmänna lagstiftningen om aktiebolag, och således äfven med hänsyn till lagstiftningen angående omförmälda banker vinnas samma fördelaktiga anordning, som redan är genomförd i afseende å lagstiftningen angående sedelutgifvande bankbolag. För att fullständigt vinna berörda syfte hafva i Utskottets förslag jemväl införts de bestämmelser, som innehållas i Förordningen den 30 Maj 1879 angående tillägg till förordningen om aktiebolag.

För de tillägg och ändringar, som af denna förändrade anordning blifvit en följd, samt för de öfriga ändringar, som Utskottet, jemte några redaktionsändringar, hvilka icke torde behöfva någon särskild motivering, ansett sig böra föreslå, går Utskottet nu att redogöra, dervid behandlande de särskilda förslagen hvar för sig.

1:o.

Förslag till förordning angående bankaktiebolag.

Till följd deraf att i Utskottets förslag intagits vissa bestämmelser ur 1848 och 1879 års förordningar angående aktiebolag, hafva, utom de tillägg till vissa paragrafer, för hvilka här nedan närmare redogöres, följande nya paragrafer tillkommit nemligen 14, 23, 30, 35, 39, 40 och 42 §§, hvarjemte, i anledning deraf, de efter dessa följande paragrafernas nummerordning förändrats. Af samma anledning har på alla de ställen, der denna författning omnämnes, ordet »förordning» utbytt mot ordet »lag» eller »författning».

1 §.

I rubriken till I Kap. har gjorts ett tillägg, som betingas deraf, att i samma kapitel införts en ny paragraf (14 §), som handlar om ansvarigheten för delegare i bankaktiebolag. Första delen af 1 § har derjemte undergått en ändring i syfte att angifva hvad som förstås med aktiebolag i enlighet med hvad 1 § 1 punkten i 1848 års förordning angående aktiebolag innehåller.

4 §.

Enligt denna paragraf skulle bankaktiebolags grundfond utgöra minst tre hundra tusen kronor. Detta stadgande anser Utskottet i tvenne hänseenden vara mindre lämpligt. Såvidt det är fråga om sådana större bankaktiebolag, hvilka drifva bankrörelse i egentlig bemärkelse och som hafva till uppgift att tjena den större rörelsens och omsättnings behof, anser Utskottet det föreslagna minimet vara alldeles för lågt. I det förslag till lag angående enskilda banker utan rätt att utgifva egna banksedlar, som Rikets Ständer vid 1862—1863 årens riksdag antogo, och hvilket förslag hade till föremål bankaktiebolag med begränsad ansvarighet för delegarne, var äfven grundfondens minsta belopp bestämdt till en million kronor. Då, enligt förslaget till förordning angående enskilda banker med sedelutgifningsrätt, sådan banks grundfond bestämts till minst en million kronor, oaktadt delegarne i sådan bank utöfver sina respektive andelar af bankens grundfond ansvara för bankens förbindelser med dubbla beloppet af sagda andelar, torde det ock enligt Utskottets förmenande blifva svårt att anföra något giltigt skäl, hvarför icke grundfondens be-

lopp bör bestämmas till minst en million kronor jemväl för ofvanberörda större bankaktiebolag, hvilkas delegare ansvara för bankens förbindelser endast i den begränsade mån som lagen utstakar, men hvilkas rörelse, om man fränser sedelutgifningen, så väl till beskaffenhet som omfattning, är fullt jemförlig med berörda sedelutgifvande bankers rörelse.

Beträffande åter s. k. folkbanks och andra smärre med dessa jemförliga låneinrättningar med begränsad ansvarighet för bolagsmännen, hvilka inrättningar hafva till uteslutande ändamål att såsom kreditförmedlande anstalter inom viss ort tillgodose den mindre rörelsens och omsättningens behof, torde det enligt Utskottets mening få anses såsom af erfarenheten i vårt land till fullo bestyrkt, att delegarne i dylika bankinrättningar endast undantagsvis äro i tillfälle att sammanskjuta en grundfond af minst trehundra tusen kronor. Af de sju aktiefolkbanks, som för närvarande finnas, hafva endast tre en grundfond, som uppgår till eller öfverstiger trehundra tusen kronor. I de öfriga fyra uppgå grundfonderna blott till 120,200, 100,220, 100,000 och 54,230 resp. Och den nuvarande största aktiefolkbanken — Stockholms folkbank — erhöill tillstånd att börja sin rörelse med ett inbetaladt kapital af 50,000 kronor. Det af Kongl. Maj:t föreslagna minimet för grundfondens belopp skulle sålunda i kanske flertalet fall omöjliggöra bildandet af sådana för den mindre omsättningen afsedda kreditinrättningar i form af aktiebolag.

Utskottet hyser för sin del stora betänkligheter mot att på detta sätt förhindra uppkomsten af smärre bankaktiebolag af ofvan omförmälda art. Det torde nemligen få anses såsom ganska säkert att, om ock på vissa orter och under vissa förhållanden sådana smärre bankanstalter utan svårighet kunna bildas i form af solidariska bolag, det likväl kanske lika ofta skulle blifva händelsen, att fruktan för den solidariska ansvarighetens eventuella följder komme att afskräcka dem, som hafva någon förmögenhet att äfventyra, från att ingå i dylika företag, och att sålunda omöjligheten att bilda sådana företag med begränsad ansvarighet flerstädes skulle verka såsom ett förbud mot bildandet af smärre kreditanstalter. I likhet med hvad bankkomitén i sitt betänkande sid. 289, 290 framhållit anser Utskottet emellertid det vara mindre rådligt att försvåra uppkomsten af dylika bankinrättningar. Jemte de skäl, som redan under nuvarande förhållanden kunna anföras mot lagstiftningsåtgärder, som skulle kunna verka i denna rigtning, anser sig Utskottet särskildt böra påpeka, att, derest, såsom ofta framhållits, den ifrågasatta inskränknigen af de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt skulle leda till indragning af be-

rörda bankers på mindre betydande orter belägna afdelningskontor, folkbanker och andra smärre lånekassor i många fall blefve de enda slag af kreditförmedlande anstalter, som skulle kunna träda i de sålunda indragna afdelningskontorens ställe. På grund deraf anser Utskottet, att den blifvande lagstiftningen bör lägga så få hinder som möjligt i vägen för uppkomsten af sådana smärre bankaktiebolag. Minimum för sådant bankaktiebolags grundfond torde det därför enligt Utskottets åsigt ej vara rådligt att sätta högre än till två hundra tusen kronor.

Beträffande den formella affattningen af en på nu angifna grunder byggd lagstiftning angående bankaktiebolag har under ärendets förberedande behandling ifrågasatts, att ofvanberörda mindre kreditinrättningar borde hänföras under den allmänna aktiebolagslagen, i hvilken händelse sålunda föreliggande författning endast skulle gälla angående de större bankaktiebolagen. En sådan anordning finner Utskottet likväl icke vara ändamålsenlig, enär den skulle innebära ett omintetgörande af det önskningsmål, som Utskottet ofvan framhållit, nemligen att helt och hållet frigöra lagstiftningen angående bankaktiebolag från lagstiftningen angående aktiebolag i allmänhet. Det torde ej heller kunna påvisas något giltigt skäl, hvarför omförmälda anordning skulle vara nödvändig. Visserligen har till stöd för berörda förfarande anförts, att det vore särdeles olämpligt att för de största bankaktiebolagen med lika vidtomfattande rörelse, som de största bland de sedelutgifvande bankerna, föreskrifva samma bestämmelser som för dessa små folkbanker och små lånekassor. Men enligt Utskottets förmenande kan denna olägenhet mycket väl undvikas, utan att det blifver nödvändigt att göra dessa olika slag af bankaktiebolag till föremål för särskilda lagstiftningar. Den blifvande lagstiftningen angående bankaktiebolag har med rätta aldrig afsetts att innefatta andra än de *allmänna* bestämmelserna för dessa bolags organisation och rörelse, under det att de *speciella* föreskrifterna skulle erhålla sin plats i de särskilda bankernas bolagsordningar. Förutnämnda allmänna bestämmelser åter hafva i alla de förslag, som blifvit framställda, icke varit och kunna, enligt Utskottets mening, icke heller lämpligen vara af annan art än att de äro fullt tillämpliga på alla slag af bankaktiebolag. Om sålunda Konungen vid pröfningen af hvarje särskildt bankaktiebolags ordning tillser, att denna kommer att innehålla de bestämmelser, som af bolagets tillämnade verksamhet krävas, skulle de befarade olägenheterna af en gemensam författning för alla bankaktiebolag till fullo förekommas.

Utskottet har därför underkastat förevarande paragraf en omarbet-

ning i antydda rigtning sålunda, att bankaktiebolags grundfond i regeln skall utgöra minst en million kronor, men att, der de närmare bestämmelser angående bolagets rörelsegränar och villkoren därför, som bolagsordningen innehåller, uppenbarligen gifva vid handen att bolaget har till ändamål, icke att drifva bankrörelse i större omfattning, utan blott att i likhet med så kallade folkbanker, sparkassar och andra sådana penninginrättningar tillgodose den mindre omsättningens behof å en viss ort, grundfonden må med Konungens särskilda tillåtelse bestämmas till lägre belopp, ehuru icke understigande två hundra tusen kronor.

6 §.

Enligt denna paragraf, sådan den lyder i Kongl. Maj:ts förslag, skall, innan bankaktiebolag öppnar sin rörelse, inför Konungens befallningshafvande styrkas, att förbindelse blifvit afgifven, att hvad som å aktierna återstår oguldet skall inbetalas på de tider, som äro bestämda i 9 §. I förslaget till förordning angående sedelutgifvande banker § 11 är deremot föreskrifvet, att, innan bolagets rörelse öppnas, säkerhet skall vara stäld för fullgörande af återstående inbetalningar. Enligt Utskottets mening böra dock jemväl delegare i bankaktiebolag vara pligtiga att ställa sådan säkerhet. I dylikt bolag, der till följd af delegarnes begränsade ansvarighet grundfonden är den enda grundvalen för bolagets verksamhet, är det i fordringsegarnes intresse högeligen önskvärdt, att fullt säkra garantier finnas för att denna grundfond också verkligen varder till fullo inbetald. Fordras åter blott, att förbindelse afgifves för fullgörande af återstående inbetalningar, kan det lätt hända, att personer, som aldrig förmå fullgöra dessa inbetalningar, teckna sig såsom delegare i bankaktiebolag. Ej blott i fordringsegarnes, utan äfven i bolagens eget intresse, torde det vara önskvärdt, att sådana personer förhindras från att blifva delegare i bankaktiebolag. På grund af dessa skäl har Utskottet i denna paragraf utbytt orden »förbindelse afgifven» mot »säkerhet stäld».

I följd af denna förändring torde det blifva öfverflödigt att i denna författning införa hvad i 1848 års förordning angående aktiebolag, 6 § sista punkten, stadgas derom, att, i den händelse bolag råkar i konkurs inom ett år från det delegare enligt samma paragrafs andra punkt blifvit utesluten, sålunda utesluten delegare, *så vidt borgenärers rätt angår*, icke genom uteslutandet blifver befriad från skyldigheten att inbetala hvad å de aktier, han tecknat, återstår oguldet. Enligt förevarande paragraf,

sådan den lyder i Utskottets förslag, får nemligen bankaktiebolag ej börja sin rörelse, förr än inför Konungens Befallningshafvande blifvit styrkt, att säkerhet för återstående inbetalningar blifvit stäld. Då sålunda Konungens Befallningshafvande icke blott skall tillse, att sådan säkerhet blifvit stäld utan jemväl eger pröfva säkerhetens beskaffenhet, torde genom detta stadgande borgenärernas rätt vara fullt tryggad.

8 §.

I första stycket har ordet »antalet» utbytt mot »de» för att tydligt uttrycka, att der omförmälda anteckning i registerboken äfven skall innehålla uppgift om numren på de aktier, en hvar delegare i bolaget innehar.

9 §.

Om sista punkten i första stycket af 9 § bibehölles, torde det, med anledning af den ändring, som 6 § andra stycket undergått, och i öfverensstämmelse med den lydelse, som 14 § i förslaget till lag angående bankbolag med sedelutgifningsrätt eger, blifva nödvändigt att ändra orden »förbindelse afgifvas» till »säkerhet ställas». Enär emellertid 6 § i den affattning, den erhållit i Utskottets förslag, föreskrifver, att, innan bankbolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas, att säkerhet blifvit stäld därför, att återstående inbetalningar varda fullgjorda inom de tider, som 9 § föreskrifver, och det enligt Utskottets mening icke finnes någon anledning att derutöfver fordra, att denna säkerhet ställes redan vid första inbetalningen å aktierna, hvilken kan ega rum långt innan banken öppnar sin rörelse, har Utskottet låtit omförmälda punkt såsom obehöflig helt och hållet utgå.

12 §.

För att förekomma den missuppfattningen, att denna paragraf afsåge att ovillkorligen förbjuda bankbolag att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad densamma ursprungligen minst utgjort och för att tydligare framhålla, att med detta stadgande endast åsyftas att förekomma de missbruk, hvartill bankaktiebolag medgifven rättighet att fritt och utan inskränkningar efter godtycke öka grundfonden skulle kunna gifva anledning, har Utskottet underkastat paragrafen sådan omredaktion, att det klart framgår, att densamma icke lägger hinder i vägen för Ko-

nungen att, efter förnyad pröfning af bolagets ordning, medgifva sådan ändring af denna, att en tillökning af grundfonden utöfver dubbla beloppet af denna fonds ursprungliga minimibelopp blifver möjlig.

13 §.

Föreskriften i denna paragraf, att bankaktiebolag skall vara skyldigt att af sin behållna årliga vinst afsätta minst tjugu procent till reservfonden, anser Utskottet ej allenast innebära en hårdhet gentemot bankaktiebolags delegare, hvilkas vinstutdelningar derigenom skulle komma att allt för mycket förminskas, utan äfven kunna leda till, att bolagen inlåta sig på äfventyrliga affärer för att på denna väg söka, trots den höga afsättningen till reservfonden, hålla vinstutdelningen uppe vid en hög siffra. Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet har visserligen till stöd för Kongl. Maj:ts förslag anført, att det med skäl kan fordras, att vid bankaktiebolag, der delegarne ej hafva någon ansvarsfrihet utöfver grundfonden, fordringsegarnes rätt tryggas genom skärpta föreskrifter om afsättning af vinstmedel till reservfonden. Enligt Utskottets mening torde dock omförmälda rätt kunna och böra i främsta rummet betryggas på ett ändamålsenligare sätt, nemligen genom att tillse att grundfonden redan från början afpassas efter den blifvande utsträckningen af bolagets rörelse. Utskottet har ock såsom redan omnämnts föreslagit en i denna rigtning gående förändring af 4 §. På grund af hvad här anförts, anser sig Utskottet böra föreslå, att bankaktiebolag i likhet med sedelutgifvande bankbolag icke må vara *pligtigt* att af den årliga vinsten afsätta mera än tio procent till reservfonden. Dessa afsättningar böra deremot hvad angår bankaktiebolag jemväl enligt Utskottets förslag fortgå, till dess reservfonden uppgår till minst femtio procent af grundfonden.

14 §.

Denna paragraf, som bestämmer delegarnes i bankaktiebolag ansvarighet, är, förutom några mindre redaktionsförändringar, lika lydande med 10 § i 1848 års förordning angående aktiebolag.

16 § (15 §).

Ordet »behöflig» i första punkten af förevarande paragraf anser Utskottet böra utbytas mot »afsedd» för att förekomma en sådan tolkning

af denna del af paragrafen, att bankaktiebolag skulle vara förhindradt att förvärfva en fastighet, som på grund af sitt läge eller andra omständigheter vore synnerligen lämplig för bankens inrymmande, men som vore af den storlek, att den icke i sin helhet vore för detta ändamål behöflig.

Vid jemförelse med hvad Herr Statsministern och föredragande departementschefen till stöd för bestämmelsen i senare stycket af förevarande paragraf anført framgår, att paragrafen i denna del icke, såsom ordalydelsen skulle kunna synas angifva, afser att bereda bankaktiebolag möjlighet att med Konungens särskilda tillåtelse direkt förvärfva egna aktier, utan blott att mottaga sådana såsom säkerhet för försträckning. Då emellertid äfven tillåtelse af sistnämnda art kan leda till, att aktiebolag tvingas att förvärfva egna aktiebref, och då sådant förvärf är liktydigt med en motsvarande minskning af grundfonden och sålunda genom berörda tillåtelse i sjelfva verket förbudet i 11 § mot grundfondens minskning skulle mista en del af sin betydelse, anser Utskottet, att bankaktiebolag bör ovilkorligen förbjudas att emottaga egna aktier såsom säkerhet för försträckning; och har Utskottet på den grund föreslagit, att slutorden i paragrafen »der ej Konungen dertill gifver särskildt lof» böra utgå.

18 § (17 §).

Denna paragraf har omskrifvits i syfte att tydligare skilja mellan å ena sidan s. k. depositionsbevis, hvilka äro fordringsbevis i egentlig mening, som genom transport kunna på annan person öfverlätas, och å andra sidan de bevis, som vanligen i form af qvitton utfärdas öfver på upp- och afskrifningsräkning (löpande räkning, folioräkning) eller kassakreditiv gjorda insättningar resp. inbetalningar, hvilka senare bevis icke äro sjelfständiga fordringsbevis, hvarför genom deras transporterande någon öfverlåtelse af fordran icke eger rum. Depositionsbevisen afhandlas i paragrafens första stycke, under det att andra stycket gäller de senare slagen af bevis. Med hänsyn till detta senare slag har Utskottet ansett lämpligt att icke sammanföra bevis öfver insättningar på upp- och afskrifningsräkning och dylika räkningar med bevis öfver inbetalningar på kassakreditiv under en och samma benämning.

20 § (19 §).

Första stycket af denna paragraf har omredigerats i syfte, att i likhet med hvad förordningen angående aktiebolag 8 § innehåller, utmärka, att ledamöterna i bolagets styrelse till bolaget intaga samma ställning som syssloman till hufvudman. Sålunda komma paragrafens ordalag att gifva vid handen, att bestämmelserna i allmän lag angående sysslomän äro på ledamöter i bankaktiebolags styrelse tillämpliga.

21 § (20 §).

Det andra stycket i 21 §, som af Utskottet tillagts till Kongl. Maj:ts förslag, innehåller samma bestämmelse, som i ofvan omförmälda förordning den 30 Maj 1879 meddelas angående aktiebolag i allmänhet. Då för den anmälan af val till styrelse eller styrelseledamot hos rätten eller domhufvanden, som der föreskrifves, en tid af trettio dagar är bestämd, har Utskottet ansett riktigt, att den anmälan af samma val, som enligt paragrafens första stycke skall ske hos Konungens befallningshafvande, jemväl bör ske inom samma tid, och för den skull gjort ett tillägg derom till sistnämnda del af paragrafen. Åt det tillägg till Kongl. Maj:ts förslag, som tredje stycket innehåller, och hvilket äfven är hemtadt ur omförmälda 1879 års förordning, men som i denna förordning endast gäller anmälan hos rätten eller domhufvanden, har Utskottet funnit sig böra gifva sådan formulering, att det äfventyr, som der stadgas, jemväl gäller försummelse af sådan anmälan, som paragrafens första stycke föreskrifver.

23 §.

Är lika lydande med 8 § andra punkten i 1848 års förordning.

26 § (24 §) o. 28 § (26 §).

Då 28 § innehåller bestämmelse om huru ansvarsfrihet för styrelsens medlemmar skall beviljas, torde det vara på sin plats att i denna paragraf uttryckligen stadgas, hvad som i Kongl. Maj:ts förslag indirekt framgår ur 26 § (24 §) jemförd med 28 § (26 §) eller att sådan ansvarsfrihet endast må meddelas af *ordinarie* bolagsstämma, hvarför Utskottet i 28 §

framför ordet »bolagsstämma» tillagt ordet »ordinarie». Med en sådan ändring af 28 § blifver det öfverflödigt att i 26 § framhålla, att ansvarsfrihet endast må beviljas af ordinarie bolagsstämma, och har Utskottet därför låtit detta ur 26 § utgå samt i dess ställe infört en hänvisning till 28 §.

29 § (27 §).

Utskottet har dels till denna paragraf gjort ett tillägg, genom hvilket styrelsens ledamöter uttryckligen förbjudas att deltaga i val af revisorer, dels förändrat bestämmelsen, att årligen minst en af revisorerna skall ombyta så, att sådant ombyte endast behöfver ske hvartannat år. Det förstnämnda tillägget torde icke behöfva någon motivering. Anledningen till den andra ändringen har varit, att föreskriften, att årligen minst en af revisorerna skall ombytas, i de fall då revisorernas antal vore ringa, skulle leda till allt för täta ombyten och sålunda beröfva bankaktiebolagen förmånen af att till revisorer erhålla personer med den kännedom om och förtrogenhet med bolagets förhållanden, som endast genom ett flerårigt fullgörande af berörda uppdrag kunna vinnas. Ehuru en viss rörlighet bland revisorerna är önskvärd till förekommande af slentrian och vårdslöshet vid revisionens verkställande, anser Utskottet likväl, att detta syfte i tillbörlig grad ernås genom att, såsom Utskottet föreslagit, stadga att åtminstone hvartannat år en revisor skall ombytas.

30 §,

hvilken af Utskottet tillagts, innehåller samma bestämmelse, som återfinnes uti 1848 års förordning angående aktiebolag, 9 §, sista punkten.

35 §

motsvarar 11 § i nyss omförmälda förordning.

39 §.

Äfven denna paragraf har Utskottet tillagt. Dess innehåll återfinnes uti nyssberörda förordning, 1 §, sista punkten.

40 §

är jemväl hemtad ur förordningen angående aktiebolag 12 §, första punkten.

41 §.

I denna paragraf har tillagts ett nytt mom. Litt. b. som innehåller samma föreskrift som förordningen angående aktiebolag 6 §, första punkten, likväl med den förändring, som af här ofvan omförmälda ändring af 6 § i föreliggande förslag betingas.

42 §

innehåller samma bestämmelser som förordningen angående aktiebolag 13 §, för den händelse bankaktiebolag träder i verksamhet, utan att hafva erhållit den stadfästelse, som 1 § föreskrifver.

Som 14 § i förordningen angående aktiebolag redan nu innehåller den upplysning, att om bankbolag med sedelutgifning särskilda stadganden finnas, har Utskottet ansett § 37 i Kongl. Maj:ts förslag böra utgå.

På grund af den ofvan omförmälda ändrade anordning af lagstiftningen angående bankaktiebolag, som Utskottet föreslagit och hvarigenom i ofvan behandlade författning införts samtliga allmänna stadganden, som ansetts böra för bankaktiebolag blifva gällande, kommer denna författning att erhålla civillags natur, hvadan rubriken ändrats till

»Lag angående bankaktiebolag»

samt äfven de af detta förhållande betingade förändringar i förslagets ingress vidtagits.

På grund af hvad ofvan anförts och med åberopande i öfrigt af hvad bilagorna till Kongl. Maj:ts propositioner N:o 27 och N:o 28 innehålla, får Utskottet hemställa,

1:o

att Riksdagen ville, med förklarande att Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående bankaktie-

bolag icke kan bifallas i oförändradt skick, för sin del antaga följande

Lag

angående bankaktiebolag.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Förordning angående bankaktiebolag.

Utöfver de för aktiebolag i allmänhet gifna bestämmelser varder för bankaktiebolag stadgadt som följer:

Lag angående bankaktiebolag.

Härigenom varder angående aktiebolag med rätt att drifva bankrörelse förordnad som följer:

I Kap.

Om bankaktiebolags bildande.

§ 1.

De, som vilja ingå aktiebolag i ändamål att drifva bankrörelse, på sätt i denna förordning sägs, skola begära Konungens stadfästelse af bolagets ordning och dervid styrka, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen grundfonden minst skall uppgå, blifvit tecknad, samt att bolagsmännens antal ej understiger det, som för bankaktiebolags

Om bankaktiebolags bildande, så ock om bolagsmännens begränsade (limiterade) ansvarighet.

1 §.

De, som vilja ingå aktiebolag i ändamål att drifva bankrörelse och åstunda att försäkra sig om tillgodonjutande af de rättigheter, som 14 § omförmäler och denna lag eljest medgifver, skola begära Konungens stadfästelse af bolagets ordning och dervid styrka, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen grundfonden minst skall uppgå,

Kongl. Maj:ts förslag.

bildande i denna förordning är föreskrifvet.

Konungen pröfvar bolagsordningens öfverensstämmelse med denna förordning samt lag och författningar i öfrigt, så ock om och i hvad mån derutöfver, med hänsyn till vidden och beskaffenheten af bolagets rörelse, särskilda bestämmelser må erfordras.

Stadfästes bolagsordningen, meddelar Konungen tillåtelse till bankrörelsens drifvande under en tid af högst tjugu år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår.

§ 2.

I bolagsordningen skall angifvas den benämning, hvarunder bolaget drifver sin rörelse; och skall benämningen utmärka bolagets egenskap af aktiebolag.

§ 3.

Delegarne i bankaktiebolag skola vara svenske medborgare och till antalet minst tjugu.

§ 4.

Bankaktiebolags grundfond skall utgöra minst tre hundra tusen kronor.

Utskottets förslag.

blifvit tecknad, samt att bolagsmännens antal ej understiger det, som för bankaktiebolags bildande i denna lag är föreskrifvet.

Konungen pröfvar bolagsordningens öfverensstämmelse med denna lag samt lag och författningar i öfrigt, så ock om och i hvad mån derutöfver, med hänsyn till vidden och beskaffenheten af bolagets rörelse, särskilda bestämmelser må erfordras.

Stadfästes bolagsordningen, meddelar Konungen tillåtelse till bankrörelsens drifvande under en tid af högst tjugu år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår.

2 §.

3 §.

4 §.

Bankaktiebolags grundfond skall utgöra minst en million kronor; dock att, der de i bolagsordningen meddelade närmare bestämmelser angående bolagets rörelsegrenar och villkoren der-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

för uppenbarligen gifva vid handen, att bolaget icke har till ändamål att drifva bankrörelse i större omfattning, utan blott att i likhet med så kallade folkbanker, sparkassor och andra sådana låneinrättningar tillgodose den mindre omsättningen å viss ort, grundfonden må, om Konungen gifver der- till lof, bestämmas till lägre belopp, dock ej understigande två hundra tusen kronor.

§ 5.

Bolagsordningen och Konungens beslut om stadfästelse derå skola företes hos den rätt, under hvilken bolaget lyder. Rätten intage ordagrannnt innehållet af dessa handlingar i sitt protokoll samt låte på bolagets bekostnad i allmänna tidningarna införa kungörelse om bolaget.

5 §.

§ 6.

Förr än bankaktiebolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att hvad i § 5 är föreskrifvet i afseende å kungörelse om bolaget blifvit behörigen fullgjordt;

att å aktierna blifvit inbetalde minst tjugu procent af grundfonden och förbindelse afgifven för inbetalning af återstoden i enlighet med hvad i § 9 stadgas, samt

att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse, äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd.

6 §.

Förr än bankaktiebolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att hvad i 5 § är föreskrifvet i afseende å kungörelse om bolaget blifvit behörigen fullgjordt;

att å aktierna blifvit inbetalde minst tjugu procent af grundfonden och *säkerhet stäld derför, att återstoden varder inbetald* i enlighet med hvad i 9 § stadgas, samt

att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse, äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

§ 7.

7 §.

Har genom öfverlåtelse, arf eller på annat sätt förändring i eganderätten till aktie skett, vare den nye egaren, efter skriftlig anmälan hos bolagets styrelse och derest hinder ej möter af bestämmelsen i 3 §, berättigad att i bolaget inträda; skolande anteckning härom af styrelsen göras å aktiebrevet.

§ 8.

8 §.

I banken skall finnas en särskild bok, i hvilken samtliga bolagsmän skola inregistreras och anteckning göras om antalet aktier en hvar innehar.

I registerboken skola alla förändringar i eganderätten till aktier genast antecknas. Ej må någon uppbära vinstutdelning å aktie, för hvilken han ej är i registerboken införd såsom egare.

En hvar som sådant önskar stående fritt att, å de tider banken hålles för allmänheten öppen, af registerboken taga kännedom äfvensom att, mot afgift, erhålla till riktigheten af vederbörande tjänsteman bestyrkt utdrag derur.

I banken skall finnas en särskild bok, i hvilken samtliga bolagsmän skola inregistreras och anteckning göras om *de* aktier en hvar innehar.

I registerboken skola alla förändringar i eganderätten till aktier genast antecknas. Ej må någon uppbära vinstutdelning å aktie, för hvilken han ej är i registerboken införd såsom egare.

En hvar som sådant önskar stående fritt att, å de tider banken hålles för allmänheten öppen, af registerboken taga kännedom äfvensom att, mot afgift, erhålla till riktigheten af vederbörande tjänsteman bestyrkt utdrag derur.

§ 9.

9 §.

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent, innan bankaktiebolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent, innan bankaktiebolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre

Kongl. Maj:ts förslag.

månader och återstoden inom ett år från öppnandet af bolagets rörelse. Vid första inbetalningen skall förbindelse afgifvas för behörigt fullgörande af återstående inbetalningar.

Har ej grundfonden blifvit till hela sitt belopp inom ett år från bankens öppnande inbetald, vare den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande förverkad.

§ 10.

Grundfonden skall i lika aktier fördelas. Aktiebref skall ställas till viss person och må ej utfärdas förr, än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

§ 11.

Så länge bankrörelsen fortfar må ej inbetald grundfond minskas genom utdelning eller annan återbetalning till aktieegarne.

§ 12.

Ej må i bolagsordning medgifvas bankaktiebolag rätt att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad samma fond enligt bolagsordningen minst skall utgöra.

Utskottets förslag.

månader och återstoden inom ett år från öppnandet af bolagets rörelse.

Har ej grundfonden blifvit till hela sitt belopp inom ett år från bankens öppnande inbetald, vare den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande förverkad.

10 §.

Grundfonden skall *fördelas i aktier å lika belopp*. Aktiebref skall ställas till viss person och må ej utfärdas förr, än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

11 §.

Inbetald grundfond må ej, så länge bankrörelsen fortfar, minskas genom utdelning eller annan återbetalning till aktieegarne.

12 §.

I bolagsordningen må ej rätt medgifvas bankaktiebolag att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad samma fond enligt bolagsordningen minst skall utgöra.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

§ 13.

Af bankaktiebolags behållna årliga vinst skola minst tjugu procent afsättas för bildande af en reservfond. Sedan reservfonden uppgått till femtio procent af bolagets grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra; nedgår den under detta belopp, skall afsättning dertill ånyo vidtaga.

Reservfonden må endast användas till betäckande af den förlust, som å bolagets rörelse i dess helhet under något år kan hafva uppstått.

13 §.

Af bankaktiebolags behållna årliga vinst skola minst *tio* procent afsättas för bildande af en reservfond. Sedan reservfonden uppgått till femtio procent af bolagets grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra; nedgår den under detta belopp, skall afsättning dertill ånyo vidtaga.

Reservfonden må endast användas till betäckande af den förlust, som å bolagets rörelse i dess helhet under något år kan hafva uppstått.

14 §.

Utom i de fall, hvarom i denna lag särskildt stadgas, skola delegare i bankaktiebolag, hvars ordning blifvit af Konungen stadfästad och jemlikt 5 § hos rätten anmäld, ej vara ansvarige för bolagets förbindelser med mera, än en hvar insatt eller åtagit sig insätta, derest de icke särskildt utfäst sig till vidare ansvarighet.

II Kap.

Om bankaktiebolags rörelse.

§ 14.

Bankaktiebolag må ej drifva handel med annat än guld och silfver, in- och utrikes vaxlar samt räntebärande papper.

15 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 15.

Ej må bankaktiebolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är behöflig. För bankaktiebolags fordran pantsatt eller utmätt, fast eller lös, egendom, som å auktion försäljes, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att densamma åter afyttra, så snart det utan förlust kan ske.

Bankaktiebolag må ej förvärfva egna aktiebref, ej heller mottaga sådana såsom säkerhet för försträckning, der ej Konungen dertill gifver särskildt lof.

§ 16.

Bankaktiebolag må ej utfärda tryckta eller graverade, till viss man eller order, eller till innehafvaren ställda förbindelser.

§ 17

Af bankaktiebolag utfärdadt insättningsbevis, med eller utan ränta, skall ställas till viss man och innehålla, att öfverlåtelse må ske endast till viss man.

Qvitto å insatta medel gälle endast såsom bevis öfver insättningen, men må icke genom öfverlåtelse såsom betalningsmedel användas.

Utskottets förslag.

16 §.

Ej må bankaktiebolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är *afsedd*. För bankaktiebolags fordran pantsatt eller utmätt, fast eller lös, egendom, som å auktion försäljes, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att densamma åter afyttra, så snart det utan förlust kan ske.

Bankaktiebolag må ej förvärfva egna aktiebref, ej heller mottaga sådana såsom säkerhet för försträckning.

17 §.

Bankaktiebolag må ej utfärda tryckta eller graverade, till viss man eller order, eller till innehafvaren ställda förbindelser.

18 §.

Varda penningar hos bankaktiebolag insatta att viss tid der innestå, mot eller utan ränta, skall bevis, som bolaget derom utfärdar, ställas till viss man och innehålla, att öfverlåtelse må ske endast till viss man.

I öfrigt må af bankaktiebolag utfärdadt bevis, att medel blifvit der insatte eller dit inbetalde, icke genom öfverlåtelse användas som betalnings-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

medel, utan gälle det endast såsom bevisningsmedel i fråga om inbetalningen eller insättningen.

§ 18.

Till lånereversal, qvittenser, kontrakt och bevis må begagnas tryckta eller graverade blanketter.

19 §.

III Kap.

Om bankaktiebolags förvaltning och styrelse samt om bolagsstämma och revision.

§ 19.

Bolagsmännen skola inom sig utse en styrelse, hvilken eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig myndighet, som i allmän lag eller genom denna förordning stadgas, banken förvalta samt att i alla mål för bolaget lagligen tala och svara.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

§ 20.

Uppgift på styrelsens ledamöter samt på dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, skall, så ofta förändring deri inträffar, så ock efter hvarje ordinarie bolagsstämma, lemnas till Konungens

20 §.

Bolagsmännen skola inom sig utse *sysloman* att *utgöra bolagets styrelse*. Denna eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig myndighet, som i allmän lag och genom denna *författning* stadgas, *förvalta banken, äfvensom* att i alla mål *lagligen tala och svara för bolaget*.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

21 §.

Uppgift på styrelsens ledamöter samt på dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, skall, så ofta förändring deri inträffar, inom *trettio dagar derefter*, så ock inom *samma tid* efter hvarje ordinarie

Kongl. Maj:ts förslag.

befallningshafvande och på bolagets bekostnad införas i allmänna tidningarna.

Härförutom gälla till efterlefnad de föreskrifter, som eljest äro gifna om skyldighet för styrelse för aktiebolag att anmäla val af styrelse eller styrelseledamot hos rådstufvurätt eller domhafvande i den ort, der styrelsen har sitt säte.

§ 21.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna förordning, den för bolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande eller dess ombud, för den af Konungen förordnade bankinspektören samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet eljest kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens be-

Utskottets förslag.

bolagsstämma lemnas till Konungens befallningshafvande och på bolagets bekostnad införas i allmänna tidningarna.

Inom trettio dagar efter hvarje val till styrelse eller styrelseledamot skall ock om valets utgång göras skriftlig anmälan hos rådstufvurätten eller domhafvanden i den ort, der styrelsen har sitt säte. Rätten eller domhafvanden antecknedessa anmälanden i särskild dagbok och hålle dem för allmänheten tillgängliga.

Försummas något af hvad i denna § är föreskrifvet, böte en hvar af styrelsens ledamöter, som till försummelsen gjort sig skyldig, från och med tio till och med femtio kronor.

22 §.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna lag, den för bolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande eller dess ombud, för den af Konungen förordnade bankinspektören samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet eljest kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens be-

Kongl. Maj:ts förslag.

fallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, jemte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid öfversigten omfattar varit hos bolaget gällande, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversigt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet eller bankinspektören alla de upplysningar rörande banken, som af dem äskas;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att, efter verkställd revision, till finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna, samt

att, der chefen för finansdepartementet eller styrelsen under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

Utskottets förslag.

fallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, jemte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid öfversigten omfattar varit hos bolaget gällande, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversigt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet och bankinspektören alla de upplysningar rörande banken, som af dem äskas;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att efter verkställd revision till finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna, samt

att, der chefen för finansdepartementet eller styrelsen under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

23 §.

Alla skriftliga afhandlingar, som styrelsen ingår för bolaget, skola under-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

tecknas å bolagets vägnar och med utsättande af dess antagna benämning, vid äfventyr att eljest styrelsens ledamöter, som underskrifvit afhandlingen, skola för fullgörande af bolagets derpå grundade förbindelse ansvara som för egen skuld, en för alla och alla för en.

§ 22.

Sker afvikelse från denna förordning eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen inom en månad rättad, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att bankrörelse drifva.

24 §.

Sker afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen inom en månad rättad, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att *drifva bankrörelse*.

§ 23.

Ledamot af styrelsen kan från sin befattning skiljas genom i behörig ordning fattadt bolagsstämmobeslut.

25 §.

§ 24.

Afgående styrelseledamot förblifver bolaget ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess, efter i vanlig ordning skeende revision, ordinarie bolagsstämma beviljat ansvarsfrihet.

26 §.

Afgående styrelseledamot *förblifve* bolaget ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess *revision i vanlig ordning försiggått och bolagsstämma beviljat ansvarsfrihet, på sätt i 28 § sägs.*

§ 25.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas minst en gång årligen.
Vid bolagsstämma tillkomme rösträtt endast den, som i registerboken är antecknad såsom delegare i bolaget.

27 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 26.

Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter må meddelas endast af bolagsstämma och må ej styrelseledamot i beslut derom deltaga.

§ 27.

Revision skall årligen förrättas. Val af revisorer skall årligen ske vid ordinarie bolagsstämma och skall dervid minst en af revisorerne ombytas. I revisionen skall jemväl deltaga en af Konungens befallningshafvande förordnad person, hvilken därför af bolaget åtnjuter ersättning efter bestämmande af Konungens befallningshafvande.

Utskottets förslag.

28 §.

Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter må meddelas endast af *ordinarie* bolagsstämma. *Ej må styrelseledamot i beslut derom deltaga.*

29 §.

Revision skall årligen förrättas. Val af revisorer skall årligen ske vid ordinarie bolagsstämma. *Ej må styrelseledamot i sådant val deltaga. Åtminstone hvar annat år skall en af revisorerne ombytas.* I revisionen skall jemväl deltaga en af Konungens befallningshafvande förordnad person, hvilken därför af bolaget åtnjuter ersättning efter bestämmande af Konungens befallningshafvande.

30 §.

Öfverträda styrelseledamöter eller andra bolagsmän denna lag eller bolagets ordning, vare de skyldige att ersätta all genom sådan öfverträdelse uppkommen skada, en för alla och alla för en.

IV Kap.

Om bankaktiebolags upplösning och om förlängning af bolagets oktroj.

§ 28.

Har bankaktiebolag, enligt behörigen revideradt bokslut, gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden för-

31 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

lorats, skall styrelsen, senast den dag revisionsberättelsen aflemnas, sammankalla bolagsstämma till första dag sådant enligt bolagsordningen kan ske, och låte styrelsen dessutom om bolagsstämman ofördröjligen underrätta bolagsmännen genom särskilda bref, som med posten afsändas. I kallelsen till bolagsstämman skall uppgifvas, att bolaget gjort sådan förlust, som här är sagd.

Besluter bolagsstämman med två tredjedelar af de å stämman afgifna röster att inom tre månader tillskjuta hvad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, ege bolaget att rörelsen fortsätta; i motsatt fall skall bolaget ställas under utredning.

Konungens befallningshafvande åligge att tillse, att sådant bolagsstämmobeslut inom sagda tid blifvit fullgjordt. Finner Konungens befallningshafvande att så ej skett, varde bolaget ovillkorligen under utredning stäldt.

§ 29.

Bolagsman, som vid den bolagsstämma, hvarom i § 28 sägs, anmält sig icke vilja i beslutadt tillskott deltaga, vare ej dertill pliktig. De bolagsmän, som tillskottet verkställt, ega att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter hvad af dem blifvit tillskjutet, jemte sex procent årlig ränta, innan annan utdelning får ske. Upplöses bolaget förr, än sådant tillskott blifvit till fullo guld, skall, sedan bolagets skulder blifvit betalda, tillskottet, dock utan beräkning af ränta för tid efter bankrörelsens upphörande, återgäldas af bankens tillgångar, så långt de dertill förslå, innan någon utdelning å aktierna må ega rum.

32 §.

Bolagsman, som vid den bolagsstämma, hvarom i 31 § sägs, anmält sig icke vilja *deltaga i beslutadt tillskott*, vare ej dertill pliktig. De bolagsmän, som *verkställt tillskottet*, ega att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter hvad af dem blifvit tillskjutet, jemte sex procent årlig ränta, innan annan utdelning får ske. Upplöses bolaget förr, än sådant tillskott blifvit till fullo guld, skall, sedan bolagets skulder blifvit betalda, tillskottet, dock utan beräkning af ränta för tid efter bankrörelsens upphörande, återgäldas af bankens tillgångar, så långt de dertill förslå, innan någon utdelning å aktierna må ega rum.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 30.

Har konungen förklarat bankaktiebolag hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse eller varder i det fall, hvarom i § 28 förmäles, bankaktiebolag stäldt under utredning, skall, der ej bolaget afträdt sin egendom till konkurs, chefen för finansdepartementet förordna allmänt ombud, som har att närvara vid styrelsens sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att utredningen i öfrigt öfvervaka.

§ 31.

Har, under det bankaktiebolag fortsätter sin rörelse, utdelning blifvit beslutad och verkstäld, ändock att, enligt senast upprättade bokslut, tillgång dertill icke finnes utan minskande af bolagets grundfond eller reservfond, vare, i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser, de bolagsmän, som sådan utdelning uppburit, skyldige att densamma återbära; och ansvare derjemte de bolagsmän, som i beslutet deltagit, en för alla och alla för en, för den brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

Lag samma vare der, efter det bankaktiebolag blifvit stäldt under utredning eller beslut fattats om

Utskottets förslag.

33 §.

Har Konungen förklarat bankaktiebolag hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse eller varder i det fall, hvarom i 31 § förmäles, bankaktiebolag stäldt under utredning, skall, der ej bolaget afträdt sin egendom till konkurs, chefen för finansdepartementet förordna allmänt ombud, som har att närvara vid styrelsens sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i öfrigt öfvervaka utredningen.

34 §.

Varder, under det bankaktiebolag fortsätter sin rörelse, utdelning beslutad och verkstäld, *ändå* att, enligt senast upprättade bokslut, tillgång dertill icke finnes utan minskande af bolagets grundfond eller reservfond, vare, i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser, de bolagsmän, som *uppburit sådan utdelning*, skyldige att återbära densamma; och ansvare derjemte de bolagsmän, som *deltagit i beslutet*, en för alla och alla för en, för den brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

Lag samma vare der, efter det bankaktiebolag blifvit stäldt under utredning eller beslut fattats om bolagets upplösning, utdelning till

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

bolagets upplösning, utdelning till bolagsmännen skett och bolaget sedermera finnes oförmöget att sina förbindelser fullgöra.

bolagsmännen skett och bolaget sedermera finnes oförmöget att *fullgöra sina förbindelser*.

35 §.

Då bankaktiebolag upplöses, ege bolaget rätt att söka årsstämmning å borgenärerne.

§ 32.

36 §.

Önskar bankaktiebolag erhålla förlängning af bolaget meddelad oktroj, göre i den ordning, som i 1 § är sagd, ansökning derom sist sexton månader, innan den löpande oktrojen tilländagår.

Beslut om sådan ansökning skall fattas å ordinarie bolagsstämma sist tjugu månader före utgången af den löpande oktrojen.

V Kap.

Särskilda bestämmelser.

§ 33.

37 §.

Enskildes förhållanden till bankaktiebolag må ej för allmänheten yppas.

§ 34.

38 §.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankaktiebolag börjar eller slutar sin rörelse; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till finansdepartementet insändas.

39 §.

Förändring af bankaktiebolags ordning ege ej giltighet med mindre den

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

varder af Konungen stadfästad; och vare om anmälan hos rätten af den förändring och dess kungörande lag, som i 5 § sägs.

40 §.

Bankaktiebolag vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, der styrelsen enligt bolagsordningen har sitt säte.

§ 35.

Bolagsordning för bankaktiebolag skall innefatta närmare bestämmelser angående:

a) grundfondens belopp;

b) reservfonden och den del af årliga vinsten, som skall till reservfonden öfverföras;

c) bankens rörelsegrenar och villkoren därför;

d) den ort, der bolagets styrelse har sitt säte;

e) antalet af styrelsens ledamöter och suppleanter för dem samt tiden för deras befattningar;

f) tid och ort för ordinarie bolagsstämma och villkoren för sammankallande af extra bolagsstämma;

g) rösträtt vid bolagsstämma;

41 §.

Bolagsordning för bankaktiebolag skall innefatta närmare bestämmelser angående:

a) grundfondens belopp;

b) *det äfventyr, som skall följa å, bolagsmans uraktlåtenhet att i rätt tid verkställa inbetalning å eller ställa nöjaktig säkerhet för hvad af grundfonden å hans andel sig belöper;*

c) reservfonden och den del af årliga vinsten, som skall till reservfonden öfverföras;

d) bankens rörelsegrenar och villkoren därför;

e) den ort, der bolagets styrelse har sitt säte;

f) antalet af styrelsens ledamöter och suppleanter för dem samt tiden för deras befattningar;

g) tid och ort för ordinarie bolagsstämma och villkoren för sammankallande af extra bolagsstämma;

h) rösträtt vid bolagsstämma;

Kongl. Maj:ts förslag.

h) antalet revisorer och tiden för revisionen;

i) den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrojtidens utgång sig upplösa, samt

k) sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

Utskottets förslag.

i) antalet revisorer och tiden för revisionen;

k) den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrojtidens utgång sig upplösa, samt

l) sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

42 §.

Träder bankaktiebolag i verksamhet, utan att hafva erhållit stadfästelse, som i 1 § sägs, stånde hvar, som emellertid å det bolags vägnar ingår förbindelse, därför i personlig ansvarighet till fordringsegaren såsom för annan sin förbindelse efter allmän lag.

§ 36.

Hvad i denna förordning blifvit stadgadt skall ej ega tillämpning på aktiebolag, som uteslutande hafva till ändamål att idka fastighetsbelåning eller pantlånerörelse.

§ 37.

Om bankbolag med rätt att utgifva egna sedlar är särskildt stadgadt.

Denna förordning träder i kraft den — — — — —

43 §.

Hvad i denna lag blifvit stadgadt skall ej ega tillämpning på aktiebolag, som uteslutande hafva till ändamål att idka fastighetsbelåning eller pantlånerörelse.

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1887.

2:o.

Då alla de i 1848 års förordning om aktiebolag förekommande bestämmelser, hvilka af Utskottet ansetts vara tillämpliga å bankaktiebolag, blifvit inrymda i Utskottets förslag till lag angående sistnämnda bolag; samt således åberopade förordning icke vidare kommer att gälla för bankaktiebolag, blifver det nödigt att införa bestämmelse härom uti 14 § af nämnda förordning. På grund deraf får Utskottet hemställa,

2:o

att Riksdagen ville för sin del antaga följande

L a g

rörande förändrad lydelse af 14 § i Förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848.

Härigenom stadgas, att 14 § i Förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848 skall erhålla följande förändrade lydelse:

14 §.

Denna förordning eger ej tillämpning å aktiebolag, som drifva bankrörelse. Om sådana bolag, så ock om enskilda bankbolag med rätt att utgifva egna banksedlar, är särskildt stadgad.

3:o.

Förslag dels till förordning angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, dels till lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Bankkomitén hade, såsom redan blifvit anfördt, hvad angick enskild sedelutgifning uppgjort tvenne alternativa förslag, det ena afgifvet under

förutsättning, att de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt fortfarande ansåges böra bibehållas, det andra för den händelse, att all enskild sedelutgifning komme att indragas. Ehuru komitén utan skiljaktighet omfattade den mening, att den enskilda sedelutgifningens upphörande och sedelutgifningsrättens koncentrerung hos Riksbanken vore det slutliga mål, hvartill lagstiftningen på bankväsendets område borde sträfva, ansåg komitén likväl, att en sådan reform icke kunde för närvarande genomföras, utan att gifva anledning till betänkliga rubbningar i vår nationella hushållning, hvarjemte komitén höll före, att föga sannolikhet förefunnes, det sådana förändringar af Riksbankens organisation och verksamhet under den närmaste framtiden skulle kunna åstadkommas, som enligt komiténs tanke erfordrades för att göra Riksbanken skickad att ensam öfvertaga all sedelutgifning. Komitén betraktade på grund deraf såsom sin närmaste uppgift att söka åstadkomma ett lämpligt öfvergångsskede genom en lagstiftning, hvilken vore egnad att förbereda den slutliga reformen.

Denna bankkomiténs uppfattning delas i det hela af Herr Statsministern och chefen för finansdepartementet, som till stöd för densamma anför, att sedelutgifningsrätten är allt för nära förbunden med den öfver hela landet förgrenade verksamhet, hvilken bedrifves af de enskilda bankerna, och landets hela näringslif i allt för hög grad beroende af denna verksamhet, för att den varsamme lagstiftaren skulle våga utsätta detta näringslif, som redan på grund af andra förhållanden kämpar med stora svårigheter, för de våldsamma rubbningar, som måste blifva följderna af en på en gång skeende omgestaltning af landets hela bankväsende, hvarjemte Herr Statsministern framhåller, att väsentliga och genomgripande förändringar af Riksbankens inrättning äro nödvändiga förutsättningar för den enskilda sedelutgifningens afskaffande.

På de skäl, som af bankkomitén samt Herr Statsministern och chefen för finansdepartementet anförts, hyllar äfven Utskottet den åsigten, att uppgiften för lagstiftningen angående sedelutgifvande banker för den närmaste framtiden måste inskränkas till att skapa ett öfvergångsskede, som närmar landets bankväsende till det slutliga målet, sedelutgifningsrättens öfvertagande af Riksbanken ensam. Utskottet kan till följd deraf icke godkänna de förslag, som framstälts af ofvan omnämnde enskilda motionärer, Herr Smith och Herr Pettersson i Alfvesta, hvilka föreslå, att den enskilda sedelutgifningsrätten måtte med nu gällande oktrojers utgång upphöra.

Den vigtigaste delen af en sådan lagstiftning, som Utskottet anser sig böra förordna, blifver naturligtvis den, som angår grunderna för

sedelutgifningsrättens begränsning. Med hänsyn till denna del företer nu gällande lagstiftning de största bristerna. Den sedelutgifningsrätt, som enligt kungörelsen den 12 Juni 1874 tillkommer de enskilda bankerna, är betydligt större än som af verkligt behof påkallas och kan lätteligen till näringslifvets skada af de enskilda bankerna missbrukas. Såsom bankkomitén i sitt betänkande sid. 275 erinrat, hade de enskilda bankerna den 31 Januari 1878 en sedelutgifningsrätt å 80.151 millioner kronor, som dessa banker dock, om de så funnit för godt, utan den ringaste svårighet kunnat öka till 97.741 millioner kronor. Samtidigt utgjorde hela beloppet af i rörelsen utelöpande enskilda banksedlar endast 47.100 millioner kronor. Och detta missförhållande mellan de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt å ena sidan och den allmänna rörelsens normala behof af enskilda banksedlar å andra sidan har icke varit något för nämnda tidpunkt egendomligt, utan gäller om hvilken tidpunkt man än må välja.

Att en så vidsträckt sedelutgifningsrätt innebär stora faror, torde vara höjdt öfver allt tvifvel. Visserligen hafva flere enskilda banker i sina ofvan omförmälda utlåtanden öfver bankkomiténs betänkande samt äfven de enskilda bankernas syndikat i ofvan omnämnda till Kongl. Maj:t ingifna skrift häremot framhållit, att det icke skulle stå i dessa bankers makt att i den allmänna rörelsen utpressa ett sedelbelopp, öfverstigande det, som rörelsen behöfver. Om ock detta må i viss mening erkännas vara riktigt, så är dermed likväl icke bevisadt, att den nuvarande utsträckta sedelutgifningsrätten icke skulle kunna af de enskilda bankerna, eller af någon bland dem, missbrukas. Enligt Utskottets mening får det nemligen icke förbises, att den allmänna rörelsen kan hafva både så att säga berättigade och oberättigade behof af rörelsemedel. Sålunda framträda såsom bekant under affärsperioder med gynsamma konjunkturer i stor skala mer eller mindre osunda spekulationer, ej mindre i form af dels enstaka handelsaffärer, dels ock grundande af nya mindre solida eller öfverdrifven utvidgning af redan bestående handels- eller industriföretag, än äfven såsom obetänksamma fastighetsköp. Enär sådana osunda företag icke kunna i någon större skala uppstå och utveckla sig utan stödet af en vidsträckt kredit, beror deras möjlighet i väsentlig grad på den beredvillighet, hvarmed den erforderliga krediten ställes till deras tjänst. Den vidsträckta sedelutgifningsrätt, som de enskilda bankerna för närvarande ega, och den derpå beroende stora utvidgningsförmågan hos deras utlåningsrörelse, sätta dem i stånd till att, om de vilja, i stor utsträckning med lemnad kredit befrämja sådana spekulationer. Äfven när de enskilda bankerna

begagna sin sedelutgifningsrätt till sådana ändamål, kunna de visserligen sägas tillfredsställa den allmänna rörelsens behof af omsättningsmedel, men man bör dervid besinna, af hvilken karakter dessa behof äro. Under nuvarande förhållanden beror det sålunda till högst väsentlig del på de enskilda bankernas godtycke, till hvilken öfverdrift spekulationer under gynsamma affärsperioder skola lyckas att utveckla sig, samt derigenom också, hvilken styrka de på dylika perioder städse följande handelskriserna komma att ernå. Såsom erfarenheten från de senare åren i vårt land bevisar, kan det ej vara rådligt, att ett sådant tillstånd får fortfara, utan blifver det på grund af det anförda nödvändigt att underkasta den enskilda sedelutgifningsrätten betydliga inskränkningar. Den omständigheten, att en sådan åtgärd icke ensam kan helt och hållet förekomma osunda företeelser inom näringslivet, är naturligtvis ej något skäl till att underlåta densamma.

När det emellertid gäller att uppdraga trängre gränser för den enskilda sedelutgifningsrätten, än nu gällande lagstiftning utstakat, är det af största vikt att dervid tillse, att denna begränsning icke sker på ett sådant sätt eller göres så stor, att handel och näringar derpå blifva lidande.

I likhet med bankkomitén och Herr Statsministern och föredragande departementschefen anser Utskottet, att denna begränsning till en början bör ske med stor varsamhet och försigtighet, och detta icke blott därför, att det gäller att afskaffa en beståndsdel af vårt bankväsende, som egt så lång tillvaro och slagit så djupa rötter i vår nationella hushållning som de enskilda bankernas sedelutgifning, utan äfven af det skäl, att landets näringslif redan till följd af andra orsaker befinner sig i så stort betryck och under så ovissa framtidsutsigter, att hvarje i någon mån brådstörtad brytning med bestående förhållanden i förevarande afseende säkerligen icke skulle aflöpa utan ganska ödesdigra följder.

I väsentlig öfverensstämmelse med de fordringar på varsamt och försigtigt tillvägagående, som enligt Utskottets mening böra utmärka den tilltänkta lagstiftningen angående sedelutgifvande banker, har bankkomitén föreslagit, att de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt begränsas till ett för dem alla sammanlagdt belopp af femtio millioner kronor, hvilket skulle af Konungen mellan de särskilda bankerna fördelas. För det belopp sedlar, som en bank inom gränserna för sin så bestämda emissionsrätt har utelöpande, skulle banken hafva i allmänt förvar nedsatt pant af värdepapper till ett motsvarande värde. Kongl. Maj:ts förslag ansluter sig visserligen i hufvudsak till det af bank-

komitén föreslagna sättet för sedelutgifningsrättens begränsning, i det äfven enligt nämnda förslag de enskilda bankerna skulle ega utgifva sedlar intill ett sammanlagdt belopp af femtio millioner kronor, men i omförmälda förslag har sedelutgifningsrätten likväl i någon mån vidgats genom bestämmelsen, att enhvar bank utöfver dess på värdepapper grundade emissionsrätt skulle ega utgifva sedlar till ett belopp motsvarande värdet utaf banken tillhörigt guld, som af banken sättes såsom pant i allmänt förvar, dock under det vilkor, att banken derutöfver vid hufvudkontoret har i sin kassa ineliggande guld till ett värde af femtio procent af det i allmänt förvar satta guldets. Till stöd för detta tillägg anför Herr Statsministern och chefen för finansdepartementet, att detsamma är nödvändigt för att sätta bankerna i stånd att begagna sig af sedelutgifningsrätten till hela det belopp, hvartill densamma blifvit bestämd. Saknades åter ifrågavarande bestämmelse, blifve en hvar bank tvungen att, för att icke äfventyra att vid något tillfälle öfverskrida sin emissionsrätt och derigenom ådraga sig den härför stadgade stränga påföljd, innehålla såsom reserv en icke obetydlig del af det tillåtna sedelbeloppet. Enär den ökning i sedelutgifningsrätt, som genom omförmälda tillägg beredes bankerna, icke uppgår till mer än två tredjedelar af bankernas guldförråd, kan detsamma ej framkalla några farhågor för öfverdrifven sedelutgifning.

Kongl. Maj:ts förslag skiljer sig derjemte från bankkomiténs derutinnan, att, enligt det förra, bank förbjudes att af sedlar å tio kronor hafva utelöpande ett större belopp, än som motsvarar tre femtedelar af bankens på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, i följd hvaraf högsta beloppet, hvartill sedlar å denna valör få uppgå, blifver för samtliga banker trettio millioner kronor.

Ehuru Utskottet erkänner, att de sålunda gjorda tilläggen till hvad bankkomitén föreslagit innebära väsentliga förbättringar, kan Utskottet likväl icke finna annat, än att Kongl. Maj:ts förslag det oaktadt lemnar rum för anmärkningar, som icke torde sakna befogenhet.

Enligt Utskottets mening är det belopp, hvartill den enskilda sedelutgifningsrätten för den närmaste framtiden begränsats, eller femtio millioner kronor, för lågt. Visserligen har till stöd för valet af nämnda siffra anförts, att medeltalet af de enskilda bankernas utelöpande sedlar under åren 1878—1882 utgjort 48,2 millioner kronor och under åren 1881—1885 uppgått till 50,6 millioner kronor, men dervid är likväl att beakta, att ifrågavarande åtta år varit en tid af ganska stort betryck och att till följd deraf behofvet af omsättningsmedel varit mindre, än det under normala förhållanden skulle hafva varit. Det torde därför

icke vara riktigt att till grund för beräkningen af, hvad den utelöpande mängden af enskilda bankers sedlar för framtiden högst skall få utgöra, lägga det belopp sedlar, som under omförmälda åtta år varit i medeltal utelöpande. Härfürutom är enligt Utskottets mening att beakta, att de enskilda bankerna hafva ett särdeles stort antal afdelningskontor, vid hvilka de måste hålla ofta betydliga kassor, hvilka ej kunna utgöras af guld, utan till största delen måste bestå af bankens egna sedlar, och att till följd deraf en icke obetydlig del af bankernas sedelutgifningsrätt måste förblifva obegagnad. Detta förhållande gör, att Kongl. Maj:ts förslag skulle leda till, att den utelöpande mängden af enskilda bank-sedlar skulle komma att betydligt understiga femtio millioner kronor eller det belopp, som äfven föredragande departementschefen anser den allmänna rörelsen behöfva.

Enligt Utskottets åsigt skulle omförmälda olägenheter undvikas, om, i likhet med hvad styrelsen för Skånes enskilda bank i sitt den 24 Februari 1884 afgifna utlåtande öfver bankkomiténs betänkande samt de enskilda bankernas syndikat i ofvan omförmälda skrift hemställt, bankernas på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt höjes till sextio millioner kronor. Då Utskottet på grund af det anförda föreslår en sådan förhöjning af sedelutgifningsrätten, anser sig Utskottet samtidigt böra framhålla, att densamma endast afser att tillförsäkra den allmänna omsättningen erforderligt belopp af omsättningsmedel, men att deremot nämnda förhöjning ingalunda är egnad att medföra någon som helst fara för en öfverdrifven sedelutgifning från de enskilda bankernas sida. Utskottet har nemligen äfven föreslagit, att det vid samma äfventyr, som gäller för den händelse, att sedelutgifningsrätten eljest öfverskrides, skall vara enskild bank förbjudet att någonsin hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre sammanlagdt belopp än hälften af bankens på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, hvadan samtliga banker icke skulle få hafva sedlar å denna valör utelöpande till ett högre sammanlagdt belopp än trettio millioner kronor, eller samma belopp, som Kongl. Maj:t föreslagit. Den förhöjning till sextio millioner af den på värdepapper grundade emissionsrätten, som Utskottet föreslagit, skulle sålunda endast sätta bankerna i stånd att af sedlar å femtio kronor eller högre valörer hålla utelöpande en större mängd än hvad enligt Kongl. Maj:ts förslag vore möjligt, men deremot icke innebära någon ändring af Kongl. Maj:ts förslag till begränsning af bankernas rätt att utgifva sedlar å tio kronor. Under sådana förhållanden torde berörda förhöjning ej kunna väcka några berättigade farhågor för en öfverdrifven enskild sedelutgifning.

Med stöd af det anförda får Utskottet därför föreslå att 2 § andra stycket ändras, så att ordet »femtio» utbytes mot »sextio».

Såsom Utskottet redan anført, bör lagstifningen angående sedelutgifvande banker blifva en öfvergångslagstiftning i verklig mening, så att densamma i väsentlig mån förbereder den reform — enskilda sedelutgifningsrättens upphörande — som jemväl enligt Utskottets åsigt måste betraktas såsom det slutliga målet för lagstifningen angående vårt bankväsende. Äfven ur denna synpunkt anser Utskottet Kongl. Maj:ts förslag icke vara fullt tillfredsställande, enär enligt detsamma den enskilda sedelutgifningsrätten och antagligen också den verkliga utelöpande mängden af enskilda banksedlar komme att vara af samma storlek vid nästkommande oktrojts slut som vid samma oktrojts början. Under den första oktrojtiden enligt denna lag skulle sålunda i sjelfva verket hvarje närmande till det öförmälda slutmålet vara omöjliggjordt, med mindre i de blifvande oktrojerna infördes den erkänt skadliga föreskriften, att bankbolagen vore skyldiga att underkasta sig ändringar i banklagen. I detta hänseende innebär Kongl. Maj:ts förslag en tillbakagång i jemförelse med nu gällande lagstiftning. Enligt 1874 års kungörelse eger Konungen att när som helst förordna om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar å tio kronor. Nuvarande lagstiftning medgifver sålunda en successiv indragning af en betydlig del af den enskilda sedelutgifningen, under det att deremot Kongl. Maj:ts förslag skulle för en lång tid lägga hinder i vägen för en sådan.

I sina utlåtanden öfver bankkomiténs betänkande hafva flere enskilda banker med rätta uttalat en önskan om en snar slutbehandling af den ifrågasatta bankreformen, enär stadga och trygghet i utöfningen af lofliga näringsgrenar vore näringslivets främsta behof. Men ett stadgande, som åt Konungen öfverlemnar att, när som helst, vidtaga en åtgärd, som föranleder indragning till större delen af den enskilda sedelutgifningen, skapar ett ständigt ovisshetstillstånd, som icke kan verka annat än menligt. Att fortfarande bibehålla öförmälda stadgande, anser Utskottet därför icke vara att tillråda.

Då emellertid Utskottet för sin del är öfvertygad om, att den faktiska inskränkning af sedelutgifningsrätten, som ett upphörande af bankernas rätt att utgifva sedlar å tio kronor innebär, utan någon våda skulle kunna successivt vidtagas redan under den första oktrojtiden enligt den nya lagen, förefinnes ingen annan utväg än att i sjelfva lagen föreskrifva ej blott, vid hvilken tidpunkt indragningen af tiokronosedlarne skall börja, utan ock efter hvilken plan den sedermera skall

fortgå. Utskottet har därför föreslagit, att 31 § andra stycket ändras så, att indragningen af de enskilda bankernas sedlar å tio kronor tager sin början under loppet af år 1894 och fortgår på det sätt, att under sagda år och hvart och ett af de fyra derpå följande åren maximibeloppet för enskild banks utelöpande sedlar å nämnda valör minskas med en femtedel af det ursprungliga maximibeloppet, så att rättigheten att utgifva sedlar å denna valör upphör med 1898 års utgång. Derigenom, att tidpunkten för indragningens början bestämmes till 1894, eller det åttonde året efter det den nya lagen är afsedd att träda i kraft, anser Utskottet tillräckligt rådrum lemnas så väl för åvägbringande af sådana förändringar af Riksbankens inrättning och verksamhet, som af åtgärden kunna påkallas, som ock åt den enskilda företagsamheten att fylla de luckor i landets bankväsende, som till äfventyrs uppstå i följd deraf, att nämnda indragning skulle leda till en minskning i antalet af de enskilda bankernas afdelningskontor.

Derjemte har Utskottet äfven ansett förslagets egenskap af öfvergångslagstiftning fordra några andra tillägg. Enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle, i det fall att enskild bank upplöses eller afstår från sin sedelutgifningsrätt eller del deraf eller ock förverkar densamma, Konungen ega upplåta sålunda frigjord sedelutgifningsrätt åt annan bank. Ehuru denna punkt icke är af någon större praktisk betydelse, emedan föga sannolikhet förefinnes för att sedelutgifningsrätt på något af omförmälda sätt skall komma att frigöras, anser Utskottet likväl det vara med en öfvergångslagstiftnings skaplynne mer öfverensstämmande, att sådan förlorad eller förverkad enskild sedelutgifningsrätt helt och hållet indrages, i likhet med hvad som egt rum vid bankreformen i Storbritannien och Irland 1844 och 1845 samt i Tyska riket 1875. Utskottet har därför till 36 § fogat i sådant syfte gående tillägg.

Såsom redan blifvit anfördt hafva i Utskottets förslag sammanförts de bestämmelser, som förekomma i Kongl. Maj:ts tvenne förslag angående sedelutgifvande banker. I stället för § 6 i förordningen har Utskottet infört 2 § i lagen. 3 § i civillagsförslaget har inarbetats uti § 7 i förslaget till förordning. 5 § i lagen har införts såsom en särskild paragraf (55 §) och 4 § i lagen likaså såsom en särskild paragraf (62 §), i följd hvaraf nummerordningen för de efter dessa följande paragrafer förändrats. Derjemte har slutstycket i Kongl. Maj:ts förslag till lag införts i Utskottets förslag och i följd deraf slutstycket i förslaget till förordning bortfallit.

Af samma skäl, som ofvan anförts vid förslaget till författning angående bankaktiebolag, har ordet »förordning» utbyts mot »lag» eller »författning».

I öfrigt anser sig Utskottet böra föreslå förutom några mindre redaktionsförändringar följande ändringar i sak af Kongl. Maj:ts förslag.

1 §.

Rubriken till I Kap. har erhållit ett tillägg på grund deraf, att § 6 i Kongl. Maj:ts förslag till förordning ersatts med 2 § i förslaget till lag, hvilken senare paragraf innehåller bestämmelser om delegarnes ansvarighet.

8 §.

I andra stycket af denna paragraf har Utskottet föreslagit några tillägg och ändringar, som åsyfta att skapa starkare garantier för att icke den makt att godkänna öfverlåtelse af lotter i bolaget, som bolagsstämman enligt denna paragraf eger åt styrelsen öfverlemna, må leda till missbruk. Utskottet har sålunda föreslagit, dels att beslut om sådant godkännande endast får fattas vid sådant styrelsesammanträde, till hvilket styrelsens samtliga ledamöter bevisligen blifvit kallade, dels att kallelse till sådant sammanträde skall innehålla uppgift om den eller de öfverlåtelse, om hvilka beslut skall fattas, dels slutligen att öfverlåtelse ej må anses af styrelsen godkänd, derest icke alla vid sammanträdet närvarande styrelseledamöter biträda beslutet om öfverlåtelsen. Genom dessa tillägg och ändringar anser Utskottet, att alla de betänkligheter, som annars skulle kunna framställas mot rätt för bolagsstämman att åt styrelsen uppdraga att godkänna dylika öfverlåtelse, blifvit häfda.

12 §.

Ändringen i denna paragraf påkallas af de skäl, som Utskottet anført i afseende å ändringen af 8 § i förslaget ungående bankaktiebolag.

14 §.

Af samma skäl, som anförts vid 9 § i förslaget angående bankaktiebolag, har Utskottet låtit sista punkten af paragrafens första stycke utgå.

16 §.

Till denna paragraf har Utskottet fogat ett tillägg i syfte att uttryckligen stadga, hvad som följer af andra bestämmelser i förslaget, eller att äfven den af kommanditlottedegare tillskjutna fonden skall fördelas i lotter å lika belopp, samt att jemväl sådana lottbref skola ställas till viss man och ej utfärdas förr än fonden blifvit till fullo inbetald.

18 §.

Med hänsyn till ändringen af denna paragraf får Utskottet hänvisa till hvad som anförts vid 12 § i förslaget angående bankaktiebolag.

21 §.

Anledningen till utbytet af ordet »behöflig» mot »afsedd» i denna paragrafs första punkt har Utskottet redan angifvit vid 16 § (§ 15) i förslaget angående aktiebolag.

23 §.

Denna paragraf har ändrats så, att den är lika lydande med 18 § i förslaget angående bankaktiebolag.

25 §.

Enligt ordalydelsen af första stycket af denna paragraf skulle bankbolag, då det börjar sin rörelse, ovilkorligen vara förpliktigadt att såsom pant i allmänt förvar nedsätta värdepapper till ett värde, motsvarande hela den sedelutgifningsrätt på grund af värdepapper, som medgifvits bankbolag. Enär emellertid 35 § tillåter bankbolag, som visat sig hafva sedlar utelöpande till mindre belopp än det, hvartill värdet af den för sedlarne satta panten uppgår, att utbekomma så stor del af panten, som i värde öfverstiger de utelöpande sedlarne, skulle nyss omförmälda stadgande i första stycket af 25 § leda till onödig omgång i det fall, att bankbolag redan från början endast önskar begagna sig af en del af sin sedelutgifningsrätt. I syfte att förekomma sådant

öfverflödigt nedsättande af pant, har Utskottet föreslagit en ändring af berörda del af 25 §.

26 §.

I anledning af denna paragraf har de enskilda bankernas syndikat i dess ofvan omförmälda skrift anfört, att vid bestämmandet af de värdepapper, som af bankerna skulle få användas såsom sedelpant, förfarits nog strängt, i det att från dessa uteslutits en mängd värdepapper af allmänt erkänd säkerhet.

Syndikatet påpekar bland annat, att, om blott de i denna paragraf uppgifna slag af obligationer — statens, allmänna hypoteksbankens och hypoteksföreningars mellan jordegare å landet — antagas såsom sedelpant, skulle bankerna, hvilka nära nog alla torde komma att samtidigt behöfva förskaffa sig de för deras sedelutgifningsrätt erforderliga belopp af sådana obligationer, nödgas inköpa dem till öfverdrifvet högt pris. Syndikatet erinrar derjemte om, att goda utländska statspapper, som kunna påräkna lätt afsättning i utlandet, vore under tryckta tider lämpligare till sedelpant än de i paragrafen upptagna slagen af obligationer. Äfven Utskottet anser, att begränsningen i förevarande afseende gått något för långt. Jemte det att den starka efterfrågan efter de i paragrafen omnämnda obligationer komme att uppdrifva dessas pris, skulle bankerna nödgas uppköpa dem i utlandet, enär de endast der kunna erhålla de stora belopp, de behöfva. Utskottet anser sig därför böra föreslå, att äfven andra inhemska obligationer, som noteras på utlandets börser, samt lätt säljbara utländska papper må få tjena såsom sedelpant, så vida Konungen godkänner dem för detta ändamål. Genom detta sista tillägg, och då Konungen derjemte äfven i afseende å dessa obligationer skall bestämma det värde, hvartill de må godkännas såsom pant för sedlarne, finner Utskottet all fara af ett dylikt medgifvande vara undanröjd. Denna Konungens dubbla pröfningsrätt anser Utskottet vara en fullt tillräcklig garanti för, att äfven den af sådana obligationer bestående delen af sedelpanten skall vid behof visa sig fullt tillräcklig, och bör därför tillvaron af denna pröfningsrätt kunna häfva de visserligen ej starka betänkligheter, som bankkomitén i sitt betänkande sid. 297 anfört mot att såsom sedelpant antaga andra obligationer än de, som äro upptagna i Kongl. Maj:ts förslag. Till stöd för det medgifvande, som Utskottet föreslagit, kan ytterligare anföras, att enligt § 5 i Kongl. Maj:ts förslag angående tillägg till och ändring i Lag för Rikets Ständers bank den 1 Mars

1830 såsom underlag för Riksbankens sedelutgifning föreslagits, förutom de i förevarande paragraf upptagna obligationer, jemväl andra inhemska obligationer, som på utlandets börser noteras, och lätt säljbara utländska statspapper.

27 §.

Den omskrifning af denna paragraf, som Utskottet vidtagit, har hufvudsakligen haft till syfte att bestämdare framhålla, att vid det utbyte, som paragrafen omnämner, städse skall tillses, att den del af sedelpanten, som består af inteckningar, icke kommer att öfverstiga trettio procent af hela pantens värde.

28 §.

I denna paragraf har Utskottet föreslagit en ändring, så att det uttryckligen må medgifvas, att rum, hvari sedelpanten skall förvaras, icke ovilkorligen behöfver vara beläget i samma byggnad som bankens hufvudkontor, utan att lagens bud är uppfyllt, så snart nämnda förvaringsrum är beläget på samma ort som hufvudkontoret. Då berörda förvaringsrum skall vara af Konungens befallningshafvande godkändt, kan enligt Utskottets mening ingen fara af ett sådant medgifvande uppstå.

29 §.

Som det är uppenbart, att innehafvare af bolagets sedlar skola åtnjuta förmånsrätt enligt 17 kap. 3 § Handelsbalken endast i de bolagets tillgångar, hvilka äro på det sätt, som i 28 § sägs, satta i allmänt förvar, har Utskottet gjort ett tillägg till denna paragraf i syfte att uttryckligen inskränka förmånsrätten till omförmälda tillgångar.

30 §.

Utskottet har föreslagit sådan ändring af denna paragraf, att Konungens befallningshafvande åläggas att hos Konungen anmäla *hvarje*

öfverskridande af sedelutgifningsrätten och icke, såsom Kongl. Maj:t föreslagit, endast de fall, der detta öfverskridande fortfarit utöfver fyra dagar. Jemte det att det i och för sig är riktigt, att Konungen erhåller kunskap om hvarje sådant öfverskridande, torde den omständigheten, att en bank upprepade gånger öfverskridit sin sedelutgifningsrätt, ehuru den iakttagit den försigtigheten att rätta förhållandet inom de fyra dagarnes förlopp, icke böra blifva utan all betydelse, för den händelse att fråga uppstår, huru vida bankens sedelutgifningsrätt skall återkallas eller icke.

31 §.

Grunden till ändringen af senare stycket i denna paragraf har Utskottet redan angifvit.

35 §.

Till denna paragraf har Utskottet ansett sig böra föreslå ett tillägg, som förekommer i motsvarande paragraf i bankkomiténs förslag Litt. A angående bankbolag och hvilket tillägg åsyftar att uttryckligen stadga, att bank, som en gång på sätt i denna paragraf är medgifvet, minskat den för dess sedlar satta panten, ej må derefter öka sin sedelutgifning, förr än pant för sedlarna till motsvarande belopp åter blifvit nedsatt i allmänt förvar.

36 §.

Utskottet har redan anfört de skäl, som förmått Utskottet att föreslå de till denna paragraf fogade tilläggen.

37 §.

I denna paragraf stadgas, att, innan bank börjar utgifva egna banksedlar, skall det styrkas att pant för sedlarna blifvit, på sätt i § 25 sägs, satt i allmänt förvar. Då emellertid nämnda paragraf ej innehåller något om sättet för pantens sättande i allmänt förvar, utan bestämmelserna härom förefinnas i § 28, har Utskottet föreslagit på grund deraf erforderlig ändring af paragrafen.

39 §.

Anledningen till ändringen af denna paragraf är angifven vid 20 § (19 §) i förslaget angående bankaktiebolag.

46 § och 48 §.

Dessa paragrafer hafva ändrats så, att de blifvit likalydande med 26 och 28 §§ i Utskottets förslag till lag angående bankaktiebolag.

47 §.

Enär jemväl i afseende å sedelutgifvande banker, i likhet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit med hänsyn till bankaktiebolag, bör stadgas, att vid bolagsstämma rösträtt endast tillkommer den, som i registerboken är antecknad såsom delegare i bolaget, har Utskottet föreslagit ett sådant tillägg till denna paragraf.

49 §.

Denna paragraf har underkastats samma ändringar, som motsvarande paragraf — 29 § (27 §) — i förslaget angående bankaktiebolag.

60 §.

Ehuru den i förevarande paragraf innehållna bestämmelse torde kunna såsom en följsats härledas ur 1 och 10 §§, har Utskottet likväl ansett densamma böra uttryckligen uttalas i likhet med hvad som skett med motsvarande stadgande i 39 § af Utskottets förslag till lag angående bankaktiebolag.

64 § (61 §).

Utskottet kan icke finna annat än att stadgandet i denna paragrafs mom. 4:o skulle komma att förorsaka större olägenhet än gagn. Vunne nemligen ett sådant stadgande gällande kraft, skulle följden blifva, att antalet sedeltyper blefve *kanske* dubbelt så stort, som det för

närvarande är, och sålunda de olägenheter, som redan nuvarande jemförelsevis stora antal sedeltyper framkalla, ytterligare förvärras. Derjemte skulle bestämmelsen förorsaka de enskilda bankerna ökade kostnader. Utskottet har ej heller kunnat finna, att stadgandet medför några egentliga fördelar, som icke skulle kunna vinnas äfven på annat sätt. Enär enligt mom. 2:o) af denna paragraf innehafvare af sedel, utgifven under någon af bolagets föregående oktrojer, skall ega lika rätt till betalning ur bankens tillgångar som innehafvare af sedel, utgifven under oktroj enligt föreliggande författning, kan syftet med stadgandet i mom. 4:o) ej vara annat än att få ett tydligt skiljemärke mellan de nya sedlarne, som blott berättiga till hvad den nya lagen medgifver, och de gamla sedlarne, utgifna under föregående oktrojer, som derutöfver kunna medföra rättigheter på grund af den under dessa oktrojer gällande solidariska ansvarigheten. Då emellertid bankens böcker böra lemna upplysning, när hvarje sedel blifvit af banken utfärdad, torde det i paragrafen föreslagna sättet att skilja mellan sedlar, utgifna under den nya, och sådana utgifna under den gamla oktrojen äfven blifva öfverflödigt. Utskottet har därför föreslagit att detta mom. måtte utgå.

På grund af hvad Utskottet ofvan anført och med åberopande i öfrigt af hvad bilagorna till Kongl. Maj:ts propositioner N:o 27 och 28 innehålla, får Utskottet hemställa,

3:o)

att Riksdagen ville, med förklarande att Kongl. Maj:ts ifrågavarande två förslag icke kunna bifallas i oförändradt skick, för sin del antaga följande

L a g

angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Förordning angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar.

Lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Med upphäfvande af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga kungörelse angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 Juni 1874 stadgas som följer:

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

I Kap.

Om bankbolags bildande.

Om bankbolags bildande, så ock om
bolagsmännens ansvarighet.

§ 1.

De, som vilja ingå bolag i ändamål att drifva bankrörelse med rätt att utgifva egna banksedlar, skola begära Konungens stadfästelse af bolagets ordning och dervid styrka, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen grundfonden minst skall uppgå, blifvit tecknad samt att bolagsmännens antal ej understiger det, som för bankbolags bildande i denna förordning är föreskrifvet.

Finner Konungen, att bolagsordningen är öfverensstämmande med denna förordning samt lag och författningar i öfrigt; att rätt till utgifvande af egna banksedlar kan bankbolaget medgifvas utan öfverskridande af det i § 2 stadgade högsta beloppet för bankbolagens sammanlagda, på värdepappergrundade sedelutgifningsrätt, samt att den bankinrättning är för landet nyttig, meddelar Konungen bolaget tillåtelse till bankrörelsens drifvande under högst tio år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår och bestämmer dervid

1 §.

De, som vilja ingå bolag i ändamål att drifva bankrörelse med rätt att utgifva egna banksedlar, skola begära Konungens stadfästelse af bolagets ordning och dervid styrka, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen grundfonden minst skall uppgå, blifvit tecknad, samt att bolagsmännens antal ej understiger det, som för bankbolags bildande i denna lag är föreskrifvet.

Finner Konungen, att bolagsordningen är öfverensstämmande med denna lag samt lag och författningar i öfrigt; att rätt till utgifvande af egna banksedlar kan bankbolaget medgifvas utan öfverskridande af det i 2 § stadgade högsta beloppet för bankbolagens sammanlagda, på värdepappergrundade sedelutgifningsrätt, samt att den bankinrättning är för landet nyttig, meddelar Konungen bolaget tillåtelse till bankrörelsens drifvande under högst tio år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår och bestämmer dervid

Kongl. Maj:ts förslag.

den sedelutgifningsrätt, som under nämnda tid må bankbolaget tillkomma.

§ 2.

Bankbolags sedelutgifningsrätt skall vara grundad på värdepapper eller på guld på sätt i §§ 25 och 26 närmare förmäles.

Sedelutgifningsrätt grundad på värdepapper må ej medgifvas utöfver ett sammanlagdt belopp af femtio millioner kronor för samtliga bankbolag.

§ 3.

I bolagsordningen skall angifvas den benämning, hvarunder bankbolaget bedrifver sin rörelse; och skall benämningen utmärka bolagets egenskap af bank.

§ 4.

Delegarne i sådant bankbolag skola vara svenske medborgare och till antalet minst trettio. De kallas hufvudlottegar.

§ 5.

Bankbolags grundfond skall af hufvudlottegarne insättas och utgöra minst en million kronor.

Utskottets förslag.

den sedelutgifningsrätt, som under nämnda tid må bankbolaget tillkomma.

2 §.

Bankbolags sedelutgifningsrätt skall vara grundad på värdepapper eller på guld på sätt i 25 och 26 §§ närmare förmäles.

Sedelutgifningsrätt grundad på värdepapper må ej medgifvas utöfver ett sammanlagdt belopp af sextio millioner kronor för samtliga bankbolag.

3 §.

I bolagsordningen skall angifvas den benämning, hvarunder bankbolag drifver sin rörelse; och skall benämningen utmärka bolagets egenskap af bank.

4 §.

Delegarne i bankbolag skola vara svenske medborgare och till antalet minst trettio. De kallas hufvudlottegar.

5 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 6.

Om hufvudlottedgares ansvarighet gäller hvad derom särskildt i lag stadgas.

(Kongl. Maj:ts förslag till Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt).

2 §.

Hvarje hufvudlottedgare skall utöfver den andel af bolagets grundfond, som å honom belöper, gemensamt med öfrige hufvudlottedgare ansvara för bolagets samtliga förbindelser med lika belopp, som hans andel i grundfonden, och dessutom särskildt för de af bolaget utgifna sedlar med lika stort belopp som hans sagda andel. Brister någon hufvudlottedgare i gäldande af sitt ansvarsbelopp, falle bristen öfrige hufvudlottedgare till last, så långt deras ansvarighet sig sträcker.

Den ansvarighet utöfver andel i grundfonden, som åligger hufvudlottedgarne, må ej mot dem göras gällande i annan ordning, än i lagen angående bankbolags och sparbanks konkurs finnes föreskrifven.

§ 7.

Hufvudlottedgarne stånde öppet att med sig förena kommanditlottedgare; dock må ej sådane i bolaget inrymmas för större belopp än som motsvarar hälften af grundfonden. Det af kommanditlottedgare tillskjutna belopp ansvarar lika med grundfonden för bolagets samtliga förbindelser.

Utskottets förslag.

6 §.

Hvarje hufvudlottedgare skall utöfver den andel af bolagets grundfond, som å honom belöper, gemensamt med öfrige hufvudlottedgare ansvara för bolagets samtliga förbindelser med lika belopp, som hans andel i grundfonden, och dessutom särskildt för de af bolaget utgifna sedlar med lika stort belopp, som hans sagda andel. Brister någon hufvudlottedgare i gäldande af sitt ansvarsbelopp, falle bristen öfrige hufvudlottedgare till last, så långt deras ansvarighet sig sträcker.

Den ansvarighet utöfver andel i grundfonden, som åligger hufvudlottedgarne, må ej mot dem göras gällande i annan ordning, än i lagen angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs finnes föreskrifven.

7 §.

Hufvudlottedgarne stånde öppet att med sig förena kommanditlottedgare, *hvilka icke äro för bolagets förbindelser ansvarige med mera än en hvar af dem insatt eller åtagit sig insätta. Ej må kommanditlottedgare inrymmas för större belopp än som motsvarar hälften af grundfonden.* Det af kommanditlottedgare till-

Kongl. Maj:ts förslag.

(Kongl. Maj:ts förslag till lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt).

3 §.

Kommanditlottedegare vare icke för bolagets förbindelser ansvarig med mera, än han i bolaget insatt eller åtagit sig att insätta.

Kommanditlottedegare må ej deltaga i andra beslut å bolagsstämma än val af revisorer. Till revisor må kommanditlottedegare kunna utses.

§ 8.

Hufvudlottedegare eller hans sterbhusdelegare vare ej berättigad att under oktrojtiden från bolaget afgå eller någon af sina lotter å annan person öfverlåta, med mindre bolaget dertill samtyckt. Begäran derom skall anmälas skriftligen hos bolagets styrelse och pröfvas å den ordinarie bolagsstämma, som hålles under nästföljande räkenskapsår.

Bolaget må dock ega att å bolagsstämma åt styrelsen uppdraga att godkänna öfverlåtelse af lotter i bolaget. Ej må öfverlåtelse anses vara af styrelsen godkänd, derest icke minst tre fjerdedelar af dess vid sammanträdet närvarande ledamöter biträdt beslutet derom. Ledamot af styrelsen ege ej utan bolagsstämmas samtycke öfverlåta någon af de lotter, som af honom innehades, då han sist i styrelsen invaldes.

Utskottets förslag.

skjutna belopp *häftar* lika med grundfonden för bolagets samtliga förbindelser.

Kommanditlottedegare må ej deltaga i andra beslut å bolagsstämma än val af revisorer. Till revisor må kommanditlottedegare kunna utses.

8 §.

Hufvudlottedegare eller hans sterbhusdelegare vare ej berättigad att under oktrojtiden *afgå från bolaget eller öfverlåta någon af sina lotter å annan person*, med mindre bolaget dertill samtyckt. Begäran derom skall anmälas skriftligen hos bolagets styrelse och pröfvas å den ordinarie bolagsstämma, som hålles under nästföljande räkenskapsår.

Bolaget må dock ega att å bolagsstämma åt styrelsen uppdraga att *vid sammanträde, hvar till styrelsens samtliga ledamöter böra vara bevisligen kallade, godkänna öfverlåtelse af lotter i bolaget; skolande kallelsen innehålla närmare uppgift om den eller de öfverlåtelse, hvilka vid sammanträdet komma under pröfning.* Ej må öfverlåtelse anses vara af styrelsen godkänd, derest icke *alla* vid sammanträdet närvarande *styrelseledamöter* biträdt beslutet derom.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Öfverlåtelse, som styrelsen godkänt, skola vid näst derefter infallande ordinarie bolagsstämma för bolaget anmälas. Ledamot af styrelsen ege ej utan bolagsstämmas samtycke öfverlåta någon af de lotter, som af honom innehades, då han sist invaldes i styrelsen.

§ 9.

Kommanditlottedgare må sina lotter till annan person öfverlåta; skolande anmälan om sådan öfverlåtelse af den nye egaren göras hos bolagets styrelse.

9 §.

Kommanditlottedgare må öfverlåta sina lotter till annan person; skolande anmälan om sådan öfverlåtelse af den nye egaren göras hos bolagets styrelse.

§ 10.

Bolagsordningen och Konungens beslut om stadfästelse derå samt förteckning öfver hufvudlottedgare med uppgift tillika å det antal lotter en hvar af dem innehar, skola förete hos den rådstufvurätt, under hvilken bolaget lyder. Rätten intage ordagrannt innehåll af dessa handlingar i sitt protokoll samt låte på bolagets bekostnad i allmänna tidningarna införa kungörelse om bolaget jemte förteckningen öfver hufvudlottedgare och det antal lotter en hvar af dem innehar.

10 §.

§ 11.

Förr än bankbolag öppnar sin rörelse skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

11 §.

Förr än bankbolag öppnar sin rörelse skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

Kongl. Maj:ts förslag.

att hvad i § 10 är föreskrifvet i afseende å kungörelse om bolaget blifvit behörigen fullgjordt;

att å lotterna blifvit inbetalde minst tjugu procent af grundfonden och säkerhet stäld för inbetalning af återstoden i enlighet med hvad i § 14 stadgas, samt

att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd.

Utskottets förslag.

att hvad i 10 § är föreskrifvet i afseende å kungörelse om bolaget blifvit behörigen fullgjordt;

att å lotterna blifvit inbetalde minst tjugu procent af grundfonden och säkerhet stäld *derför att återstoden varder inbetald* i enlighet med hvad i 14 § stadgas, samt

att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd.

§ 12.

I banken skall finnas en särskild bok, i hvilken samtliga såväl hufvudlottegarare som kommanditlottegarare skola inregistreras och anteckning göras om antalet lotter en hvar innehar.

I registerboken skola alla i behörig ordning godkända förändringar i eganderätten till lotter genast antecknas. Ej må någon uppbära vinstutdelning å lott, för hvilken han ej är i registerboken införd såsom egare.

En hvar som sådant önskar stån-
de fritt att, å de tider banken hål-
les för allmänheten öppen, af re-
gisterboken taga kännedom äfven-
som att, mot afgift, erhålla till
rättigheten af vederbörande tjenste-
man bestyrkt utdrag derur.

12 §.

I banken skall finnas en sär-
skild bok, i hvilken samtliga såväl
hufvudlottegarare som kommandit-
lottegarare skola inregistreras och
anteckning göras om *de* lotter en
hvar innehar.

I registerboken skola alla i be-
hörig ordning godkända förändrin-
gar i eganderätten till lotter genast
antecknas. Ej må någon uppbära
vinstutdelning å lott, för hvilken
han ej är i registerboken införd
såsom egare.

En hvar som sådant önskar stån-
de fritt att, å de tider banken hål-
les för allmänheten öppen, af re-
gisterboken taga kännedom, äfven-
som att, mot afgift, erhålla till
rättigheten af vederbörande tjenste-
man bestyrkt utdrag derur.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

§ 13.

13 §.

När i registerboken anteckning skett om förändring i eganderätten till hufvudlotttegares lott, skall uppgift härom genom styrelsens försorg ofördröjligen aflemnas till rådstufvurätten, som låter intaga uppgiften i sitt protokoll. Efter utgången af hvarje år skall rådstufvurätten på bolagets bekostnad låta i allmänna tidningarna införa kungörelse om de under året i dess protokoll antecknade förändringar i eganderätten till hufvudlotttegarnes lotter.

§ 14.

14 §.

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent innan bankbolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre månader och återstoden inom ett år från öppnandet af bolagets rörelse. Vid första inbetalningen skall säkerhet ställas för behörigt fullgörande af återstående inbetalningar.

Har ej grundfonden blifvit till hela sitt belopp inom ett år från bankens öppnande inbetald, vare den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande förverkad.

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent innan bankbolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre månader och återstoden inom ett år från öppnandet af bolagets rörelse.

Har ej grundfonden blifvit till hela sitt belopp inom ett år från bankens öppnande inbetald, vare den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande förverkad.

§ 15.

15 §.

Hafva kommanditlotttegare blifvit i bankbolag inrymde, skall det belopp, som dem åligger att tillskjuta, inbetalas inom ett år, räknadt från den dag, då teckningen till sådan delaktighet i bolaget afslutats.

§ 16.

16 §.

Grundfonden skall i lika lotter fördelas. Lottbref skall ställas till

Grundfonden skall *fördelas i lotter å lika belopp*. Lottbref skall ställas till

Kongl. Maj:ts förslag.

viss person och må ej utfärdas förr, än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

§ 17.

Så länge bankrörelsen fortfar må ej inbetald grundfond eller den genom tillskott af kommanditlotttegarer bildade särskilda fond minskas genom utdelning eller annan återbetalning till lottegarne.

§ 18.

Ej må i bolagsordning medgifvas bankbolag rätt att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad samma fond enligt bolagsordningen minst skall utgöra.

§ 19.

Af bankbolags behållna årliga vinst skola minst tio procent afsättas för bildande af en reservfond. Sedan reservfonden uppgått till tjugu procent af bolagets grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra; nedgår den under detta belopp, skall afsättning dertill ånyo vidtaga.

Reservfonden må endast användas till betäckande af den förlust, som å bolagets rörelse i dess helhet under något år kan hafva uppstått.

Utskottets förslag.

viss person och må ej utfärdas förr, än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

Lag samma vare om den genom tillskott af kommanditlotttegarer bildade särskilda fond och om utställande af lottbref till sådane delegare.

17 §.

Inbetald grundfond och den genom tillskott af kommanditlotttegarer bildade särskilda fond må ej, så länge bankrörelsen fortfar, minskas genom utdelning eller annan återbetalning till lottegarne.

18 §.

I bolagsordningen må ej rätt medgifvas bankbolag att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad samma fond enligt bolagsordningen minst skall utgöra.

19 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

II Kap.**Om bankbolags rörelse.****§ 20.****20 §.**

Bankbolag må ej drifva handel med annat än guld och silfver, in- och utrikes vexas samt räntebärande papper.

§ 21.**21 §.**

Ej må bankbolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är behöflig. För bankbolags fordran pantsatt eller utmätt, fast eller lös, egendom, som å auktion försäljes, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att densamma åter afyttra, så snart det utan förlust kan ske.

Bankbolag må ej ega eller såsom säkerhet för försträckning mottaga egna lottbref.

Ej må bankbolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är *afsedd*. För bankbolags fordran pantsatt eller utmätt, fast eller lös, egendom, som å auktion försäljes, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att densamma åter afyttra, så snart det utan förlust kan ske.

Bankbolag må ej ega eller såsom säkerhet för försträckning mottaga egna lottbref.

§ 22.**22 §.**

Bankbolag må ej utfärda räntebärande förbindelser, ställda till viss man eller order, eller till innehafvaren, lydande å mindre belopp än fem hundra kronor, ej heller utställa tryckta eller graverade obligationer.

§ 23.**23 §.**

Af bankbolag utfärdadt insättningsbevis, med eller utan ränta,

Varda penningar hos bankbolag insatta att viss tid der innestå,

Kongl. Maj:ts förslag.

skall ställas till viss man och innehålla, att öfverlåtelse må ske endast till viss man.

Qvitto å insatta medel gälle endast såsom bevis öfver insättningen, men må icke genom öfverlåtelse såsom betalningsmedel användas.

Utskottets förslag.

mot eller utan ränta, skall bevis, som bolaget derom utfärdar, ställas till viss man och innehålla, att öfverlåtelse må ske endast till viss man.

I öfrigt må af bankbolag utfärdadt bevis, att medel blifvit der insatte eller dit inbetalde, icke genom öfverlåtelse användas som betalningsmedel, utan gälle det endast såsom bevisningsmedel i fråga om inbetalningen eller insättningen.

§ 24.

Till lånereversal, qvittenser, kontrakt och bevis må begagnas tryckta eller graverade blanketter.

24 §.

III Kap.

Om bankbolags sedelutgifningsrätt.

§ 25.

För det belopp af sedlar, som Konungen medgifvit bankbolag att utfärda mot säkerhet af värdepapper, skola såsom pant i allmänt förvar sättas sådane värdepapper, hvarom i nästföljande § förmåles; egande bolaget att inom den sålunda medgifna sedelutgifningsrätt i allmänna rörelsen hålla på en gång utelöpande banksedlar till ett belopp, som motsvarar värdet af den för sedlarne sålunda satta panten.

25 §.

För sedlar, hvilka af bankbolag utgifvas, skall finnas i allmänt förvar satt pant, bestående af guld eller värdepapper. Inom den bankbolag af Konungen medgifna sedelutgifningsrätt på grund af värdepapper må bolaget i allmänna rörelsen hålla på en gång utelöpande banksedlar till belopp, som motsvarar värdet af den för sedlarne satta pant, hvarom i nästföljande § sägs.

Kongl. Maj:ts förslag.

Derutöfver må bankbolag jemväl utfärda sedlar till ett belopp, motsvarande värdet utaf bolaget tillhörigt guld, som af bolaget sättes såsom pant i allmänt förvar, dock under vilkor att bolaget derutöfver vid sitt hufvudkontor har i kassan inneliggande guld till ett värde af femtio procent af det i allmänt förvar satta guld.

§ 26.

Pant i värdepapper, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall bestå till minst sjuttio procent af statens, allmänna hypoteksbankens eller hypoteksföreningars mellan jordegare å landet obligationer, och må till den öfriga delen utgöras af skuldebref, intecknade i jordegendom å landet eller fastighet i stad inom hälften af senast fastställda taxeringsvärde, så framt Konungens befallningshafvande finner inteckningen medföra full säkerhet för förskrifna beloppet; skolandet likväl byggnad i stad, för att inteckning deri må sättas såsom pant för sedlarne, vara brandförsäkrad uti någon med vederbörligen fastställt reglemente försedd brandförsäkringsinrättning inom landet. Konungen bestämmer det värde, hvartill hvarje särskildt slag af obligationer må godkännas såsom pant för sedlarne.

Utskottets förslag.

Derutöfver må bankbolag jemväl utfärda sedlar till ett belopp, motsvarande värdet utaf bolaget tillhörigt guld, som af bolaget sättes såsom pant i allmänt förvar, dock under vilkor att bolaget derutöfver vid sitt hufvudkontor har i kassan inneliggande guld till ett värde af femtio procent af det i allmänt förvar satta guld.

26 §.

Pant i värdepapper, som af bankbolag sättes för dess sedlar, *skall till minst sjuttio procent bestå af statens, allmänna hypoteksbankens eller hypoteksföreningars mellan jordegare å landet obligationer; dock må jemväl andra inhemska obligationer, som noteras på utlandets börs, äfvensom lätt säljbara utländska statspapper pantsättas, der de af Konungen i sådant afseende varda godkända. Panten får till återstående delen eller högst trettio procent utgöras af skuldebref, intecknade i jordegendom å landet eller fastighet i stad inom hälften af senast fastställda taxeringsvärde, så framt Konungens befallningshafvande finner inteckningen medföra full säkerhet för förskrifna beloppet; skolandet likväl byggnad i stad, för att inteckning deri må sättas såsom pant för sedlarne, vara brandförsäkrad uti någon med vederbörligen fastställt reglemente försedd brandförsäkringsinrättning inom landet.*

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Konungen bestämmer det värde, hvartill hvarje särskildt slag af obligationer må godkännas såsom pant för sedlarne.

§ 27.

Den af bankbolag för dess sedlar satta pant i värdepapper eller någon del deraf må, på begäran af bolaget, utbytas mot andra värdepapper, hvilka äro af den beskaffenhet, som i § 26 sägs och af Konungens befallningshafvande blifvit godkända. Värdepapper må ock kunna utbytas mot guld, som då skall på enahanda sätt som om värdepapper stadgas i allmänt förvar nedsättas.

27 §.

De af bankbolag för dess sedlar i pant satte värdepapper eller någon del deraf må, på bolagets begäran, utbytas mot andra värdepapper af beskaffenhet, som i 26 § sägs, dock med iakttagande deraf, att den del af panten, som får utgöras af intecknade skuldebref, icke någonsin kommer att öfverstiga trettio procent af hela panten. Värdepapper må ock kunna utbytas mot guld, som då skall på enahanda sätt, som om värdepapper stadgas, i allmänt förvar nedsättas.

§ 28.

Pant, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall, afskild från bankens öfriga tillgångar, vara vid hufvudkontoret förvarad i rum, som är försedt med tre olika lås och blifvit af Konungens befallningshafvande godkändt. Konungens befallningshafvandes ombud, bankbolagets styrelse samt en ledamot af magistraten, eller, i stad der magistrat ej finnes, den Konungens befallningshafvande förordnar, skola innehafva nyckeln till hvar sitt lås.

28 §.

Pant, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall, afskild från bankens öfriga tillgångar, vara i den stad, der hufvudkontoret är beläget, förvarad i rum, som är försedt med tre olika lås och blifvit af Konungens befallningshafvande godkändt. Konungens befallningshafvandes ombud, bankbolagets styrelse samt en ledamot af magistraten, eller, i stad der magistrat ej finnes, den Konungens befallningshafvande förordnar, skola innehafva nyckeln hvar till sitt lås.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 29.

Uti de bankbolags tillgångar, som af bolaget äro satta i allmänt förvar såsom pant för dess sedlar, njute innehafvare af bolagets sedlar den förmånsrätt, som i 17 kap. handelsbalken stadgas.

§ 30.

Finnes bankbolag hafva sedlar på en gång utelöpande utöfver det belopp, som bolaget, enligt hvad här ofvan är vordet föreskrifvet, eger utfärda, skall, der förhållandet ej inom fyra dagar blifvit rättadt, bolaget till statsverket erlægga ett tusen kronor för hvarje dag dess utelöpande sedlar öfverskridit det tillåtna beloppet, och åligge Konungens befallningshafvande att förhållandet hos Konungen genast anmäla. Inträffar ett sådant öfverskridande af sedelutgifningsrätten oftare eller är förseelsen eljest af svårare beskaffenhet, ankomme på Konungen att återkalla det bolaget lemnade tillstånd att egna banksedlar utgifva.

§ 31.

De sedlar, som af bankbolag må utgifvas, skola ställas till innehafvaren att utan ränta vid anfordran inlösas.

Utskottets förslag.

29 §.

Uti de bankbolags tillgångar, som äro på sätt i 28 § sägs af bolaget satta i allmänt förvar såsom pant för dess sedlar, njute innehafvare af bolagets sedlar den förmånsrätt, som i 17 kap. handelsbalken stadgas.

30 §.

Finnes bankbolag hafva sedlar på en gång utelöpande utöfver det belopp, som bolaget, enligt hvad här ofvan föreskrifvet är, eger utfärda, åligge Konungens befallningshafvande att genast anmäla förhållandet hos Konungen och skall, der förhållandet ej inom fyra dagar blifvit rättadt, bolaget till statsverket erlægga ett tusen kronor för hvarje dag dess utelöpande sedlar öfverskridit det tillåtna beloppet. Öfverskrides sedelutgifningsrätten oftare eller är förseelsen eljest af svårare beskaffenhet, ankomme på Konungen att återkalla det bolaget lemnade tillstånd att utgifva egna banksedlar.

31 §.

De sedlar, som af bankbolag må utgifvas, skola ställas till innehafvaren att utan ränta vid anfordran inlösas.

Kongl. Maj:ts förslag.

Banksedlar må lyda endast å tio, femtio, ett hundra, fem hundra och ett tusen kronor; varande det dock bankbolag förbjudet vid äfventyr, som i § 30 sägs, att hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre sammanlagdt belopp än tre femtedelar af hvad Konungen medgifvit att bankens på värdepapper grundade sedelutgifning högst må utgöra.

Utskottets förslag.

Banksedlar må lyda endast å femtio, ett hundra, fem hundra och ett tusen kronor *samt till och med 1898 jemväl å tio kronor.* Dock vare bankbolag förbjudet att under tiden från och med 1889 till och med 1894 hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre sammanlagdt belopp än hälften af hvad Konungen medgifvit, att bankens på värdepapper grundade sedelutgifning högst må utgöra; *skolande inom 1894 års utgång det belopp, hvar till bankbolags utelöpande sedlar å tio kronor högst må uppgå, minskas med en femtedel samt under hvar och ett af derpå följande fyra år ytterligare minskas med en femtedel, så att bankbolags rätt att utgifva sedlar å tio kronor med 1898 års utgång upphör.*

Finnes bankbolag hafva utgifvit sedlar å tio kronor utöfver det belopp, som bolaget enligt denna § eger utfärda, gälle det äfventyr, som i 30 § sägs.

§ 32.

Om längd och bredd å de sedlar, som af bankbolagen må utgifvas, förordnar Konungen. Till sedlar må tryckta eller graverade blanketter användas, och skola sedlarne vara underskrifna af minst två bland styrelsens ledamöter samt en af bolagets tjänstemän. Ej må bankbolags sedlar tillverkas till likhet med riksbankens sedlar. Innan sedlar af bankbolag utgifvas, skola profblanketter dertill inlemnas till finansdepartementet.

32 §.

§ 33.

Banksedel skall ovilkorligen, då den i bankens hufvudkontor till invexling företes, inlösas med lagligen i riket gällande guldmynt.

33 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

§ 34.

34 §.

Vägras inlösen, vare innehafvaren af banksedeln berättigad att jemte kapitalet åtnjuta ränta efter sex för hundra om året från den dag inlösen blifvit vägrad, intilldess betalning kan erhållas, och ege innehafvaren efter protest, verkställd genom notarius publicus, anmäla förhållandet hos Konungens befallningshafvande, som, derest det ej genast kan visas, att hindret härrört af någon tillfällighet, ofördröjligen skall inberätta förhållandet till Konungen och under tiden inställa bankrörelsen. På Konungen ankomme att besluta, huruvida den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande i sådant fall skall vara förverkad.

§ 35.

35 §.

Har bankbolag, medelst bestyrkt utdrag af bankens böcker, hos Konungens befallningshafvande visat, att bolaget har sedlar utelöpande till mindre belopp än det, hvartill värdet af den för sedlarne satta pant uppgår, ege bolaget att utbekomma så stor del af panten, som i värde öfverstiger de utelöpande sedlarne.

Har bankbolag, medelst bestyrkt utdrag af bankens böcker, hos Konungens befallningshafvande visat, att bolaget har sedlar utelöpande till mindre belopp än det, hvartill värdet af den för sedlarne satta pant uppgår, ege bolaget att utbekomma så stor del af panten, som i värde öfverstiger de utelöpande sedlarne. *Ej må bankbolag derefter öka sin sedelutgifning, förr än pant för sedlarne till motsvarande belopp åter blifvit i allmänt förvar satt.*

§ 36.

36 §.

Vill bankbolag afstå sin sedelutgiftningsrätt eller någon del deraf, göre hos Konungen derom anmälan.

Vill bankbolag afstå sin sedelutgiftningsrätt eller någon del deraf, göre hos Konungen derom anmälan. *Sålunda afstådd sedelutgiftningsrätt må icke vidare till bankbolag upplåtas. Lag samma vare om sedel-*

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

utgifningsrätt, som bankbolag förverkat eller som tillhört bankbolag, hvilket blifvit upplöst.

§ 37.

Förr än bankbolag börjar att utgifva egna banksedlar, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att pant för sedlarne blifvit, på sätt i § 25 sägs, satt i allmänt förvar;

att profblanketter till banksedlarne blifvit till finansdepartementet inlemnade, samt

att uppgift å de personer, som skola underskrifva banksedlarne, blifvit uti allmänna tidningarne införd.

37 §.

Förr än bankbolag börjar att utgifva egna banksedlar, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att pant för sedlarne blifvit, på sätt i 28 § sägs, satt i allmänt förvar;

att profblanketter till banksedlarne blifvit till finansdepartementet inlemnade, samt

att uppgift å de personer, som skola underskrifva banksedlarne, blifvit uti allmänna tidningarna införd.

IV Kap.

Om bankbolags förvaltning och styrelse samt om bolagsstämma och revision.

§ 38.

Bankbolags hufvudkontor skall vara beläget i stad.

38 §.

§ 39.

Hufvudlottegarne skola inom sig utse en styrelse, hvilken eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig myndighet, som i all-

39 §.

Hufvudlottegarne skola inom sig utse *sysslomän att utgöra bolagets styrelse*. Denna eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig

Kongl. Maj:ts förslag.

män lag eller genom denna förordning stadgas, banken förvalta samt att i alla mål för bolaget lagligen tala och svara.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

Utskottets förslag.

myndighet, som i allmän lag och genom denna *författning* stadgas, *förvalta banken* samt att i alla mål *lagligen tala och svara för bolaget*.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

§ 40.

För att kunna väljas till ledamot af styrelsen eller till suppleant för styrelseledamot skall bolagsman i bankens registerbok vara antecknad såsom innehafvare af lotter till belopp af minst ett tusen kronor.

40 §.

§ 41.

Uppgift på styrelsens ledamöter samt på dem, hvilka ega att underskrifva bankbolagets sedlar och öfriga förbindelser, skall, så ofta förändring deri inträffar, så ock efter hvarje ordinarie bolagsstämma, lemnas till Konungens befallningshafvande och på bolagets bekostnad införas i allmänna tidningarna.

41 §.

§ 42.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna förordning, den för bankbolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande eller dess ombud, för den af Konungen förordnade bankinspektören samt för den särskilda

42 §.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna *lag*, den för bankbolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande eller dess ombud, för den af Konungen förordnade bankinspektören samt för den särskilda

Kongl. Maj:ts förslag.

undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens befallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, jemte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid öfversigten omfattar varit hos bolaget gällande, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversigt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet eller bankinspektören alla de upplysningar rörande banken, som af dem äskas;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att, efter verkställd revision, till finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna, samt

att, der styrelsen eller chefen för finansdepartementet under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att bankbolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

Utskottets förslag.

undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet *eljest* kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens befallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, jemte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid öfversigten omfattar varit hos bolaget gällande, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversigt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet *och* bankinspektören alla de upplysningar rörande banken, som af dem äskas;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att, efter verkställd revision, till finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna, samt

att, der styrelsen eller chefen för finansdepartementet under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att bankbolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

§ 43.

43 §.

Alla skriftliga afhandlingar, som styrelsen för bolaget ingår, skola underskrifvas å bolagets vägnar och med utsättande af dess antagna benämning, vid äfventyr att eljest styrelsens ledamöter, som afhandlingen underskrifvit, skola för fullgörande af bolagets derpå grundade förbindelse ansvara såsom för egen skuld, en för alla och alla för en.

§ 44.

44 §.

Sker afvikelse från denna förordning eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen inom en månad rättad, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse.

Sker afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen inom en månad rättad, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse.

§ 45.

45 §.

Ledamot af styrelsen kan från sin befattning skiljas genom i behörig ordning fattadt bolagsstämmbeslut.

§ 46.

46 §.

Afgående styrelseledamot förblifver bolaget ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess, efter i vanlig ordning skeende revision, ordinarie bolagsstämma beviljat ansvarsfrihet.

Afgående styrelseledamot förblifve bolaget ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess revision i vanlig ordning försiggått och beviljat ansvarsfrihet på sätt i 48 § sägs.

§ 47.

47 §.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas minst en gång årligen.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas minst en gång årligen.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Vid bolagsstämma tillkomme rösträtt endast den, som i registerboken är antecknad såsom delegare i bolaget.

§ 48.

Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter må endast meddelas af bolagsstämma, och må ej styrelseledamot i beslut derom deltaga.

48 §.

Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter må *meddelas endast* af *ordinarie* bolagsstämma. *Ej* må styrelseledamot i beslut derom deltaga.

§ 49.

Revision skall årligen förrättas. Val af revisorer skall årligen ske vid ordinarie bolagsstämma och dervid minst en af revisorerna ombytas.

I revisionen skall jemväl deltaga en af Konungens befallningshafvande förordnad person, hvilken därför af bolaget åtnjuter ersättning efter bestämmande af Konungens befallningshafvande.

49 §.

Revision skall årligen förrättas. Val af revisorer skall årligen ske vid ordinarie bolagsstämma. *Ej* må *styrelseledamot* i sådant val deltaga. *Åtminstone* hvar annat år skall en af *revisorerna* ombytas. I revisionen skall jemväl deltaga en af Konungens befallningshafvande förordnad person, hvilken därför af bolaget åtnjuter ersättning efter bestämmande af Konungens befallningshafvande.

§ 50.

Öfverträda styrelseledamöter eller andra bolagsmän denna förordning eller bolagsordningen, vare de skyldige att ersätta all genom sådan öfverträdelse uppkommen skada, en för alla och alla för en.

50 §.

Öfverträda styrelseledamöter eller andra bolagsmän denna *lag* eller bolagsordningen, vare de skyldige att ersätta all genom sådan öfverträdelse uppkommen skada, en för alla och alla för en.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

V Kap.

Om bankbolags upplösning och om förlängning af bankbolags oktroj.

§ 51.

51 §.

Har bankbolag, enligt behörigen revideradt bokslut, gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, skall styrelsen, senast den dag revisionsberättelsen aflemnas, sammankalla bolagsstämma till första dag sådant enligt bolagsordningen kan ske, och låte styrelsen dessutom om bolagsstämman ofördröjligen underrätta hufvudlottedgarne genom särskilda bref, som med posten afsändas. I kallelsen till bolagsstämman skall uppgifvas, att bolaget gjort sådan förlust, som här är sagd.

Beslutar bolagsstämman med två tredjedelar af de å stämman afgifna röster att inom tre månader tillskjuta hvad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, ege bolaget att rörelsen fortsätta; i motsatt fall skall bolaget ställas under utredning.

Konungens befallningshafvande åligge att tillse, att sådant bolagsstämmobeslut inom sagda tid blifvit fullgjordt. Finner Konungens befallningshafvande att så ej skett, varde bolaget ovilkorligen under utredning stäldt.

§ 52.

52 §.

Bolagsman, som vid den bolagsstämma, hvarom i § 51 sägs, anmält sig icke vilja i beslutadt tillskott deltaga, vare ej dertill pligtig. De bolagsmän, som tillskottet verkställt, ega att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter hvad af dem blifvit tillskjutet, jemte sex procent årlig ränta, innan annan utdelning får ske. Upplöses bolaget, förr än så-

Bolagsman, som vid den bolagsstämma, hvarom i 51 § sägs, anmält sig icke vilja *deltaga i beslutadt tillskott*, vare ej dertill pligtig. De bolagsmän, som *verkställt tillskottet*, ege att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter hvad af dem blifvit tillskjutet, jemte sex procent årlig ränta, innan annan utdelning får ske. Upplöses bolaget, förr än sådant tillskott

Kongl. Maj:ts förslag.

dant tillskott blifvit till fullo guld-
det, skall, sedan bolagets skulder
blifvit betalda, tillskottet, dock utan
beräkning af ränta för tid efter
bankrörelsens upphörande, gäldas
af bankens tillgångar, så långt de
dertill förslå, innan någon utdel-
ning å lotterna må ega rum.

§ 53.

Har Konungen förklarat bankbolag hafva förverkat rättigheten att
drifva bankrörelse eller varder i det fall, hvarom i 51 § förmåles, bank-
bolag stäldt under utredning, skall, der ej bolaget afträdt sin egendom
till konkurs, chefen för finansdepartementet förordna allmänt ombud,
som har att närvara vid styrelsens sammanträden, med rätt att yttra
sig till protokollet, samt att utredningen i öfrigt öfvervaka.

§ 54.

Har, under det bankbolag fort-
sätter sin rörelse, utdelning blifvit
beslutad och verkställd, ändock att,
enligt senast upprättade bokslut,
tillgång dertill icke finnes utan min-
skande af de bolagets fonder, som
i §§ 17 och 19 omförmälas, vare,
i händelse af bolagets oförmåga
att fullgöra sina förbindelser, de
bolagsmän, som sådan utdelning
uppburit, skyldige att densamma
återbära; och ansvare derjemte de
bolagsmän, som i beslutet deltagit,
en för alla och alla för en, för den
brist, som vid återbäringen kan
uppkomma.

Lag samma vare der, efter det

Utskottets förslag.

blifvit till fullo guld-
det, skall, sedan bolagets skulder
blifvit betalda, till-
skottet, dock utan beräkning af
ränta för tid efter bankrörelsens
upphörande, gäldas af bankens till-
gångar, så långt de dertill förslå,
innan någon utdelning å lotterna
må ega rum.

53 §.

54 §.

Varder, under det bankbolag
fortsätter sin rörelse, utdelning be-
slutad och verkställd, *ändå* att, en-
ligt senast upprättade bokslut, till-
gång dertill icke finnes utan min-
skande af de bolagets fonder, som
i 17 och 19 §§ omförmälas, vare,
i händelse af bolagets oförmåga
att fullgöra sina förbindelser, de
bolagsmän, som *uppburit sådan ut-*
delning, skyldige att *återbära den-*
samma; och ansvare derjemte de
bolagsmän, som *deltagit i beslutet*,
en för alla och alla för en, för den
brist, som vid återbäringen kan
uppkomma.

Lag samma vare der, efter det

Kongl. Maj:ts förslag.

bankbolag blifvit stäldt under utredning eller beslut fattats om bolagets upplösning, utdelning till bolagsmännen skett och bolaget sedermera finnes oförmöget att sina förbindelser fullgöra.

(Kongl. Maj:ts förslag till Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt.)

5 §.

När bankbolag med sedelutgifningsrätt upplöses utan konkurs, vill, uppå anmälan härom, Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, förete sedeln till infriande i banken; skolande kungörelsen minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarne.

§ 55.

Önskar bankbolag erhålla förlängning af bolaget meddelad oktroj, göre i den ordning, som i 1 § är sagd, ansökning derom sist sexton månader, innan den löpande oktrojen tilländagår.

Beslut om sådan ansökning skall fattas å ordinarie bolagsstämma sist tjugu månader före utgången af den löpande oktrojen; och åligge det styrelsen att om beslutet ofördröjligen underrätta hufvudlottegarne genom särskilda bref, som med posten afsändas.

§ 56.

Hufvudlottegarne som ej vill under förlängd oktroj i bolaget qvarstå, ege, derest han sist aderton månader före oktrojtidens utgång sådant

Utskottets förslag.

bankbolag blifvit stäldt under utredning eller beslut fattats om bolagets upplösning, utdelning till bolagsmännen skett och bolaget sedermera finnes oförmöget att *fullgöra sina förbindelser*.

55 §.

När bankbolag med sedelutgifningsrätt upplöses utan konkurs, vill, uppå anmälan härom, Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, förete sedeln till infriande i banken; skolande kungörelsen minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarna.

56 §.

57 §.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

för styrelsen anmält, att, efter det den löpande oktrojen tilländagått, ur bolaget utträda samt att af bolagets tillgångar utbekomma hvad på honom belöper.

VI Kap.

Särskilda bestämmelser.

§ 57.

58 §.

Enskildes förhållanden till bankbolag må ej för allmänheten yppas.

§ 58.

59 §.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankbolag börjar eller slutar sin rörelse; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till finansdepartementet insändas.

60 §.

*Förändring af bankbolags ordning
ege ej giltighet med mindre den varder
af Konungen stadfästad; och vare om
anmälan hos rätten af den förändring
och dess kungörande lag, som i 10 §
sägs.*

§ 59.

61 §.

Vid fordringars utsökande njute bankbolag samma rätt till handräckning, som för riksbanken är beviljad.

62 §.

(Kongl. Maj:ts förslag till Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt.)

Bankbolag, som eger rätt att utgifva egna banksedlar, skall i de

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

4 §.

Bankbolag, som eger rätt att utgifva egna banksedlar, skall i de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under Rådstufvurätten i den stad, der bolagets hufvudkontor är beläget, eller, der staden lyder under landsrätt, under Rådstufvurätten i den stad, der Konungens befallningshafvande i länet har sitt säte.

mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under rådstufvurätten i den stad, der bolagets hufvudkontor är beläget, eller, der staden lyder under landsrätt, under rådstufvurätten i den stad, der Konungens befallningshafvande i länet har sitt säte.

§ 60.

63 §.

Bolagsordning för bankbolag skall innefatta närmare bestämmelser angående:

- a) grundfondens belopp;
- b) huruvida kommanditlottegare inrymmas i bolaget samt, derest det medgifves, villkoren därför och den andel i årliga vinsten, som skall dem tillkomma;
- c) reservfonden och den del af årliga vinsten, som skall till reservfonden öfverföras;
- d) bankens rörelsegrenar och villkoren därför;
- e) antalet af styrelsens ledamöter och suppleanter för dem samt tiden för deras befattningar;
- f) tid och ort för ordinarie bolagsstämma och villkoren för sammanställande af extra bolagsstämma;
- g) rösträtt vid bolagsstämma;
- h) antalet revisorer och tiden för revisionen;
- i) den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrotidens utgång sig upplösa; samt
- k) sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Öfvergångsstadganden.

§ 61.

Varder enligt denna förordning sedelutgifningsrätt medgifven bankbolag, som enligt äldre lag egt rätt att utgifva egna banksedlar, skola följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

1:o) Innan bankbolaget börjar sin rörelse på grund af oktroj, meddelad enligt denna förordning, skall bolaget, medelst styrkt utdrag ur bankens böcker, inför Konungens befallningshafvande visa, att sedlar, utgifna under bolagets föregående oktrojer, icke äro utelöpande till högre belopp än bolaget, enligt hvad i denna förordning stadgas, är berättigadt utgifva, samt att, i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna förordning, pant för bolagets sedlar blifvit i allmänt förvar satt.

2:o) Innehafvare af sedel, utgifven under någon af bolagets föregående oktrojer, skall ega lika rätt till betalning ur bankens tillgångar, som innehafvare af sedel, utgifven under oktroj enligt denna förordning.

3:o) Under föregående oktrojer af bolaget utgifna sedlar, hvilka icke blifvit infriade, skola inräknas i beloppet af bolagets utelöpande sedlar.

64 §.

Varder enligt denna *lag* sedelutgifningsrätt medgifven bankbolag, som enligt äldre lag egt rätt att utgifva egna banksedlar, skola följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

1:o) Innan bankbolaget börjar sin rörelse på grund af oktroj, meddelad enligt denna *lag*, skall bolaget, medelst styrkt utdrag ur bankens böcker, inför Konungens befallningshafvande visa, att sedlar, utgifna under bolagets föregående oktrojer, icke äro utelöpande till högre belopp än bolaget, enligt hvad i denna *lag* stadgas, är berättigadt utgifva, samt att, i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna *lag*, pant för bolagets sedlar blifvit i allmänt förvar satt.

2:o) Innehafvare af sedel, utgifven under någon af bolagets föregående oktrojer, skall ega lika rätt till betalning ur bankens tillgångar, som innehafvare af sedel, utgifven under oktroj enligt denna *lag*.

3:o) Under föregående oktrojer af bolaget utgifna sedlar, hvilka icke blifvit infriade, skola inräknas i beloppet af bolagets utelöpande sedlar.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

4:o) Sedel, som af bolaget i allmänna rörelsen utgifves, skall tydligt skilja sig från bolagets sedlar under föregående oktrojer.

5:o) Först sedan två år förflutit från det denna förordning trädit i kraft, skola de af bankbolaget såsom pant för sedlar satta obligationer ovilkorligen utgöras af de slag, som omförmälas i § 26. Före nämnda tid ege bolaget att för sådant ändamål betjena sig jemväl af andra slag af lätt säljbara, räntebärande obligationer, derest de blifvit af Konungens befallningshafvande såsom pant för sedlarne godkända.

Denna förordning träder i kraft
den — — — — —

(Kongl. Maj:ts förslag till Lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt.)

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1887; dock att för bankbolag, hvars rätt att utgifva egna banksedlar grundas på tillåtelse, meddelad före nämnda dag, fortfarande skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

4:o) Först sedan två år förflutit från det denna lag trädit i kraft, skola de af bankbolaget såsom pant för sedlar satta obligationer ovilkorligen utgöras af de slag, som omförmälas i 26 §. Före nämnda tid ege bolaget att för sådant ändamål betjena sig jemväl af andra slag af lätt säljbara, räntebärande obligationer, derest de blifvit af Konungens befallningshafvande såsom pant för sedlarne godkända.

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1887; dock att för bankbolag, hvars rätt att utgifva egna banksedlar grundas på tillåtelse, meddelad före nämnda dag, fortfarande skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

4:o.

Förslag till Lag angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken.

Kongl. Maj:ts omförmälda förslag är af följande lydelse:

Lag

angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken.

Härigenom förordnas att 17 kap. 3 § Handelsbalken skall erhålla följande förändrade lydelse:

3 §.

Hafver någon lös pant i händer njute han derutur betalning framför alla andra. Samma rätt hafve de, hvilka innehafva af bankbolag utgifna banksedlar, i de bolagets tillgångar, som äro satta i allmänt förvar såsom pant för sedlarne.

Handtverkare hafve ock enahanda rätt för arfvode å det gods, som hos honom kvar är.

Med åberopande af hvad bilagorna till Kongl. Maj:ts proposition N:o 28 innehålla, får Utskottet hemställa,

4:o

att Riksdagen ville bifalla Kongl. Maj:ts ofvanstående förslag.

5:o

Förslag till Lag angående bankbolags och sparbanks konkurs.

I detta förslag får Utskottet föreslå följande ändringar:

4 §.

Mot andra stycket af denna paragraf torde följande anmärknin-
gar kunna göras. Det stadgas derstädes, att den i paragrafen omför-
mällda förteckningen skall i afskrift, som af den, som har att motta-

ga bevakningshandlingar i konkursen, blifvit bestyrkt, under de trettio sista dagarna före inställedagen hållas på angifna ställen tillgänglig för allmänheten. Deremot saknas hvarje bestämmelse om skyldighet för gode männen, hvilka skola ingifva omförmälda förteckning i hufvudskrift till den som har att emottaga bevakningshandlingar i konkursen, att göra detta så tidigt, att iakttagandet af nyssberörda tidsbestämmelse blifver möjligt. På grund deraf har Utskottet föreslagit, att gode männen skola åläggas att *så fort ske kan* ingifva nämnda förteckning.

Det föreskrifves derjemte i samma stycke af denna paragraf, att, sedan förteckningen i hufvudskrift inkommit till den, som enligt konkurslagen har att emottaga bevakningshandlingar i konkursen, skall förteckningen i afskrift, som af honom blifvit bestyrkt, hållas tillgänglig hos rättens ombudsman samt vid hvar och ett af bankens kontor. Det skulle sålunda åligga omförmälda myndighet, som har att bestyrka afskrifterna, att jemväl ombesörja afskrifternas utskrifvande. Denna anordning är enligt Utskottets mening mindre lämplig. Man bör ihågkomma, att, då detta stadgande äfven gäller enskilda sedelutgifvande bankbolag och sparbanker, hvilka ofta hafva ett stort antal kontor, afskrifternas antal kan blifva särdeles stort. Genom att ålägga nyss omförmälda myndighet att äfven låta ombesörja afskrifterna, lägges sålunda på densamma ett ofta mycket tidsödande arbete, som för öfrigt mycket lättare kan utföras af den ifrågavarande bankens egna tjänstemän. Utskottet har derföre föreslagit, att gode männen icke blott skola ingifva förteckningen i hufvudskrift, utan jemväl dervid foga afskrifter till det antal, som påkallas af bestämmelsen, att afskrifter skola finnas hos rättens ombudsman samt vid hvar och ett af bankens kontor.

6 §.

Då påskrift å banksedel om, att densamma blifvit inom tid, som i paragrafen föreskrifves, uppvisad inför det af chefen för finansdepartementet förordnade allmänna ombud, skall ske kostnadsfritt, bör ock det bevis, som enligt andra stycket af denna paragraf skall af samma allmänna ombud tillställas den, som vill aflemna banksedel, äfven lemnas utan afgift, och har Utskottet på den grund i nämnda stycke mellan orden »erhålle» och »bevis» infört orden »utan afgift».

Enär ordet bankbolag, som förekommer uti rubriken och ingressen till föreliggande förslag, är missledande, så till vida, som det skulle kunna framkalla den tanke, att lagen vore afsedd att gälla alla bank-

bolags, af hvad slag de vara må, konkurs, under det att lagen blott skall gälla bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs, men deremot ingalunda solidariska folkbanks, hafva rubrik och ingress ändrats, på det att någon tvekan angående föremålet för lagens bestämmelser icke må uppstå.

På grund af hvad Utskottet anført samt bilagorna till Kongl. Maj:ts proposition N:o 28 och den vid Utskottets utlåtande fogade bilaga innehålla, får Utskottet hemställa,

5:o

att Riksdagen ville, med förklarande att Kongl. Maj:ts förslag icke kan oförändradt bifallas, för sin del antaga följande

Lag

angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Lag angående bankbolags och sparbanks konkurs.

I bankbolags eller sparbanks konkurs skola, jemte hvad konkurslagen innehåller, som icke strider mot denna lag, tillämpas följande stadganden:

Lag angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

I bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs skola, jemte hvad konkurslagen innehåller, som icke strider mot denna lag, tillämpas följande stadganden:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Har bankbolag med rätt att utgifva egna banksedlar eller aktiebolag, som drifvit bankrörelse, råkat i konkurstillstånd, varde det af rätten eller domaren ofördröjligen anmaldt för chefen för finansdepartementet; och förordne departementschefen ett allmänt ombud att

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

såsom god man och syssloman i konkursboets förvaltning deltaga med de gode män och sysslomän, som utses på sätt i konkurslagen stadgas.

Afträdes sparbanks egendom till konkurs, varde anmälan derom af rätten eller domaren ofördröjligen gjord hos Konungens befallningshafvande, som förordnar ett allmänt ombud att deltaga i förvaltningen af konkursboet, på sätt här ofvan sägs.

På den, hvilken förordnat sådant allmänt ombud, ankomme att, när det pröfvas skäligt, entlediga ombudet och i dess ställe annan förordna. Deröfver må klagan ej föras.

2 §.

Det allmänna ombud, som sålunda blifvit förordnad, ege, lika med rättens ombudsman, att sammankalla borgenärerne att höras öfver ämnen, som röra boet och dess förvaltning, samt att hos rätten anmäla, om annan god man eller syssloman i konkursen visar motvilja eller försummelse vid fullgörande af sitt uppdrag.

Utan hinder af beslut, som kan vara fattadt om delning af förvaltningen af boet, ege allmänna ombudet deltaga i förvaltningen i alla dess delar.

3 §.

Arfvode för konkursboets förvaltning bestämmes af borgenärerne särskildt för rättens ombudsman och särskildt för gode männen och sysslomännen. Af arfvodet för gode männen och sysslomännen tage allmänna ombudet en tredjedel.

§ 4.

4 §.

Under anslagstiden upprätte gode männen förteckning öfver de borgenärer, hvilka enligt bankens räkenskaper hafva fordran

Under anslagstiden upprätte gode männen förteckning öfver de borgenärer, hvilka enligt bankens räkenskaper hafva fordran

Kongl. Maj:ts förslag.

hos banken på grund af insättning å depositions-, upp- och afskrifnings- eller annan räkning, eller ock enligt sparbanksbok; skolande denna förteckning för hvarje borgenär upptaga beloppet af hans fordran, så ock, der ränta å fordringen är utfäst, den dag, från hvilken räntan är ogulden, jemte räntefoten.

Förteckningen skall i hufvudskrift af gode männen ingifvas till den, som, enligt hvad i konkurslagen stadgas, har att emottaga bevakningshandlingar i konkursen; och skall förteckningen i afskrift, som af honom blifvit bestyrkt, under de trettio sista dagarne före inställelsedagen hållas tillgänglig hos Rättens ombudsman samt vid hvar och ett af bankens kontor för en hvar, som vill deraf taga del.

Utskottets förslag.

hos banken på grund af insättning å depositions-, upp- och afskrifnings- eller annan räkning, eller ock enligt sparbanksbok; skolande denna förteckning för hvarje borgenär upptaga beloppet af hans fordran, så ock, der ränta å fordringen är utfäst, den dag, från hvilken räntan är ogulden, jemte räntefoten.

Förteckningen skall i hufvudskrift af gode männen *så fort ske kan* ingifvas till den, som, enligt hvad i konkurslagen sägs, har att emottaga bevakningshandlingar i konkursen; *börande vid hufvudskriften fogas afskrifter till antal som påkallas af hvad här efteråt stadgas. Sedan densammas öfverensstämmelse med hufvudskriften blifvit af honom bekräftad*, skall förteckningen i *sålunda styrkt* afskrift under de trettio sista dagarne före inställelsedagen hos rättens ombudsman samt vid hvar och ett af bankens kontor *hållas tillgänglig* för en hvar, som vill taga del af densamma.

5 §.

Förteckningen varde å inställelsedagen af ordföranden uppläst; och skall fordran, som blifvit å förteckningen upptagen, anses vara i konkursen bevakad, såsom hade borgenären sjelf å inställelsedagen uppgifvit fordringen.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Särskilda bestämmelser angående sedelutgifvande bankbolags konkurs.**§ 6.**

Har bankbolag med rätt att utgifva egna banksedlar råkat i konkurstillstånd, vill Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, uppvisa sedeln inför det af chefen för finansdepartementet förordnade allmänna ombud, som låter bokföra sedeln och kostnadsfritt förse den med påskrift om uppvisandet. Nämda kungörelse bör minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarne.

Vill den, som sålunda uppvisar sedel, densamma aflemna, ege der till rätt och erhålle bevis deröfver af allmänna ombudet. Sådant bevis medför för den, till hvilken beviset blifvit utfärdadt, samma betalningsrätt som sedel, hvilken enligt beviset blifvit aflemnad.

§ 6.

Har bankbolag med rätt att utgifva egna banksedlar råkat i konkurstillstånd, vill Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, uppvisa sedeln inför det af chefen för finansdepartementet förordnade allmänna ombud, som låter bokföra sedeln och kostnadsfritt förse den med påskrift om uppvisandet. Nämda kungörelse bör minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarne.

Vill den, som sålunda uppvisar sedel, densamma aflemna, ege der till rätt och erhålle *utan afgift* bevis deröfver af allmänna ombudet. Sådant bevis medför för den, till hvilken beviset blifvit utfärdadt, samma betalningsrätt som sedel, hvilken enligt beviset blifvit aflemnad.

7 §.

För fordran, som grundas å banksedel, vare bevakning enligt konkurslagen i bolagets konkurs icke erforderlig. Ej heller vare innehafvare af sådan fordran pliktig att densamma med borgenärsed fästa.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Innehafvare af fordran på grund af banksedel ege rätt till talan i konkursen, sedan han iakttagit hvad enligt 6 § honom åligger.

8 §.

Gode männen skola, så fort ske kan, låta försälja de bankbolagets tillgångar, hvilka äro satta såsom pant för de af bolaget utgifna sedlar, antingen å offentlig auktion eller under hand efter som de pröfva för konkursboet fördelaktigast.

9 §.

Visar sig under konkursen, att den för sedlarne satta pant icke förslår till infriande af det enligt bolagets räkenskaper utelöpande sedelbeloppet tillika med det ytterligare belopp af sedlar, hvilket, utan att finnas i bolagets räkenskaper upptaget, kan vara anmaldt, skall, till betäckande af bristen, den särskilda ansvarighet för bolagets sedlar, som åligger hufvudlottegarne, mot dem göras gällande på sätt nedan stadgas.

10 §.

Det belopp, som erfordras till betäckande af den brist, hvarom i 9 § sägs, skall af gode männen eller sysslomännen genast å hufvudlottegarne, så långt desse äro för bristen ansvarige, uttaxeras i förhållande till det antal lotter, en hvar af dem enligt bolagets registerbok innehar.

Kungörelse om uttaxeringen, upptagande det belopp, som för hvarje lott skall inbetalas, äfvensom dagen, då inbetalningen senast skall verkställas, varde genast i allmänna tidningarna tre gånger införd, första gången minst trettio dagar före nämnda dag; och låte gode männen eller sysslomännen dessutom om uttaxeringen ofördröjligen underrätta hufvudlottegarne genom särskilda bref, som afsändas med posten.

11 §.

Å den i kungörelsen om uttaxering utsatta förfallodag skall uttaxerad belopp vara inbetaldt eller därför vara stäld pant eller borgen, som af gode männen eller sysslomännen godkännes.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Brister hufvudlottegare i fullgörande häraf, vare han underkastad utmätning utan dom eller utslag, då gode männen eller sysslomännen med företeende af rättens ombudsmans bevis om det uttaxerade belopp, för hvilket hufvudlottegaren häftar, hos utmättingsman påkalla utmätning; vare ock skyldig att på yrkande af gode männen eller sysslomännen afträda sin egendom till konkurs; åliggande det gode männen eller sysslomännen att ofördröjligen mot hufvudlottegaren vidtaga erforderliga åtgärder för tillämpning af den påföljd, som i hvarje fall må anses lämplig.

12 §.

Ställes pant eller borgen för uttaxerad belopp, skall detsamma inbetalas inom sex månader efter den i kungörelsen om uttaxering utsatta förfallodag. Sker det ej, låte sysslomännen, till gäldande af hvad hufvudlottegaren bör betala, ofördröjligen försälja panten å offentlig auktion eller utsöka beloppet hos löftesmannen.

13 §.

Å uttaxerad belopp, som å den i kungörelsen om uttaxering utsatta förfallodag ej är inbetaldt, skall hufvudlottegare gälda ränta efter sex för hundra om året från nämnda dag till dess betalning sker.

14 §.

Har uttaxerad belopp ej influtit och säkerhet därför icke heller blifvit stäld, eller har stäld säkerhet icke förslagit till gäldande af belopp, hvarför den lemnats, och uppkommer förty brist i hvad för de ifrågavarande borgenärernes förnöjande erfordras, skola gode männen eller sysslomännen, intill dess bristen blifvit betäckt eller det belopp, hvarför hufvudlottegarne i ifrågavarande afseende äro ansvarige, blifvit till fullo uttaxerad, hos de hufvudlottegare, hvilka icke afträdt sina tillgångar till konkurs, verkställa uttaxering i förhållande till deras lotter i bolaget; skolande i fråga om sådan fortsatt uttaxering i öfrigt gälla hvad i 10—13 §§ finnes stadgadt.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

15 §.

När bankbolag med rätt att utgifva egna banksedlar råkat i konkurstillstånd, skola bolagets samtliga tillgångar med undantag af den för sedlarne satta pant, så fort ske kan, värderas af en nämnd, bestående af det af chefen för finansdepartementet förordnade allmänna ombud såsom ordförande samt två ledamöter, utsedde den ene af borgenärerne och den andre af hufvudlottegarne. Tillgångarne skola dervid upptagas till det värde, de efter noggrann pröfning anses ega.

Hvad de fleste i nämnden säga gälle såsom nämndens beslut.

16 §.

Borgenärerne välje ledamot i nämnden i den ordning, som i 60 § konkurslagen är föreskrifven för val af gode män eller sysslomän.

För val af den ledamot i nämnden, som skall utses af hufvudlottegarne, kalle rättens ombudsman dem att inför honom sammanträda; och skall valet ske enligt de bestämmelser i fråga om rösträtt, som i den för bolaget fastställda bolagsordning äro gifna för val af styrelse. Om tid och ort för sådant sammanträde utfärde rättens ombudsman kungörelse, som i allmänna tidningarna införas tre gånger, första gången minst tio dagar före sammanträdet.

Underlåta borgenärerne eller hufvudlottegarne att utse ledamot i nämnden, varde ledamot i stället förordnad af den rätt, der bolagets konkurs är anhängig. Försummar utsedd ledamot att på ordförandens kallelse tillstädeskomma vid nämndens sammanträde, ege ordföranden tillkalla annan person att i den försumliges frånvaro deltaga i värderingen.

17 §.

Visar sig vid den värdering, hvarom i 15 § sägs, eller sedermera under konkursens fortgång, att de bolagets tillgångar, hvilka på grund af nämnda § blifvit värderade, icke förslå till betäckande af all bolagets kända, icke på banksedel grundade gäld, eller kan, der den för bolagets sedlar satta pant befunnits otillräcklig att tillsammans med hufvudlottegarnes särskilda ansvarighet för sedlarne bereda erforderliga medel till infriande af de utelöpande sedlarne, hvad i sådant afseende brister icke

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

betäckas genom sedelinnehafvarne tillkommande utdelning af bolagets öfriga tillgångar, skall den allmänna ansvarighet för bolagets förbindelser, hvilken åligger hufvudlottegarne, mot dem göras gällande och det belopp, som erfordras till fyllande af bristen i bolagets tillgångar uttaxeras å hufvudlottegarne så långt de äro för bristen ansvarige; skollande dervid förfaras på enahanda sätt som i 10—14 §§ finnes stadgadt; dock att, der pant eller borgen ställes för uttaxerad belopp, borgenärerne ega att utöfver den i 12 § bestämda tid bevilja ytterligare anstånd af högst sex månader med inbetalande af beloppet.

18 §.

Afträdas hufvudlottegarers tillgångar till hans borgenärers förnöjande, må återvinningstalan, hvarom i 3 kap. konkurslagen stadgas, i hufvudlottegarens konkurs anställas jemväl af gode männen eller sysslomännen i bolagets konkurs; och skall, der sådan talan af dem föres och hufvudlottegarens konkurs börjats inom sex månader efter det offentlig stämning å bolagets borgenärer utfärdades, tid, som i 36 § nämnda lag sägs, räknas från den dag, bolagets konkurs börjades.

19 §.

Gode männen eller sysslomännen i bolagets konkurs vare pligtige att, der hufvudlottegarer blifvit försatt i konkurs, deri så väl för bolagets konkursbo som å öfrige hufvudlottegarers vägnar bevaka hvad förstnämnde hufvudlottegarer på grund af sin delaktighet i bolaget är skyldig tillskjuta, samt, intilldess bolagets konkurs blifvit avslutad, uppbära derå belöpande utdelning.

20 §.

Utan hinder deraf att den i 6 § stadgade anmälningstid ej flutit, må utdelning i bolagets konkurs ega rum. I den mån medel influtit för den för sedlarne satta pant eller efter uttaxering, som grundas på hufvudlottegarernes särskilda ansvarighet för sedlarne, må utdelning af sagda medel till sedelinnehafvare ega rum; och skall utdelningen beräknas å hela det enligt bolagets räkenskaper utelöpande belopp af sedlar tillika med det ytterligare belopp deraf, hvilket, utan att finnas

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

i bolagets räkenskaper upptaget, kan vara anmaldt; egande borgenär, som iakttagit hvad enligt 6 § honom åligger, att för fordran, som nu är nämnd, uppbära derå belöpande utdelning; dock att sedel, som genom utdelningen ej varder till fullo infriad, skall, innan utdelningen må lyftas, vara aflemnad mot bevis, som i nämnda § sägs.

21 §.

Ej må bolagets konkurs afslutas, förr än den i 6 § stadgade anmälningstid förflutit.

Denna lag skall icke blifva gällande i mål, som göres anhängigt före den 1 Januari 1887.

Varder sedelutgifvande bankbolag, hvars rätt att utgifva egna sedlar grundas på tillåtelse, meddelad före nämnda dag, försatt i konkurs, gälle i afseende derå hvad i äldre lag finnes föreskrifvet.

6:o.

**Förslag till lag angående tillägg till och ändring i Lagen
för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830.**

§ 5.

Enligt mom. 2 af denna paragraf skulle Riksbanken utöfver det enligt mom. 1 af samma paragraf medgifna belopp vara berättigad till en sedelutgifning af högst fyratiofem millioner kronor, under vilkor att de på grund häraf utgifna sedlar motsvaras af följande tillgångar sammanräknade, nemligen: vaxlar, betalbara inom eller utom riket, statens, allmänna hypoteksbankens och andra inhemska obligationer, som å utlandets börser noteras, samt lätt säljbara utländska statspapper. Enligt Utskottets mening kan dock åtgärden att inskränka de tillgångar,

som få läggas till grund för berörda sedelutgifning till de ofvan nämnda, lätteligen förorsaka vissa olägenheter. Det skulle sålunda kunna hända, att under tider, då Riksbanken skulle behöfva i större utsträckning än vanligt begagna sig af sin sedelutgifningsrätt, berörda tillgångars knapphet komme att lägga hinder i vägen derför, i ty att, såsom erfarenheten visat, dessa tillgångar ej alltid uppnå ett belopp af fyratiofem millioner kronor. Sålunda uppgingo omförmälda tillgångar under första hälften af år 1884 till högst 43·7 och lägst 40·4 millioner kronor. Derjemte är att taga med i betraktande, att Riksbanken skulle kunna, just i syfte att städse hålla sin sedelutgifningsrätt uppe vid dess maximum, föränledas till att söka öka de tillgångar, som enligt förevarande mom. skulle få läggas till grund för ifrågavarande del af bankens sedelutgifning, och att stadgandet sålunda komme att leda till en för näringslivet skadlig förändring af förhållandet mellan bankens inköp af obligationer och statspapper samt diskontering och köp af vaxlar å ena sidan och dess öfriga utlåningsrörelse å den andra. För att undvika dessa faror har Utskottet föreslagit, att Riksbanken bland de tillgångar, som få läggas till grund för omförmälda sedelutgifning å högst fyratiofem millioner kronor, äfven må få inräkna fordringar, för hvilka banken har säkerhet i obligationer, vågförda effekter och inteckningar.

På grund af det anförda och med åberopande af hvad bilagorna till propositionen N:o 28 om förevarande förslag innehålla, får Utskottet hemställa,

6:o.

att Riksdagen ville, under förklarande att Kongl. Maj:ts sist omförmälda förslag icke kan bifallas i oförändradt skick, för sin del antaga följande

L a g

angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets
Ständers bank den 1 Mars 1830.

Härigenom förordnas, att nedannämnde §§ i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830 skola erhålla följande lydelse:

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

§ 5.

5 §.

Mom. 1. Banken ege att utgifva sedlar till det belopp, som motsvaras af följande tillgångar:

a) metallisk kassa, så beräknad som i § 6 sägs;

b) på utrikes ort nedsatt eller under transport derifrån varande, mot sjöfara försäkradt guldmynt eller omyntadt guld; och

c) hos bankinrättningar eller handelshus på utrikes ort i löpande räkning innestående medel.

Mom. 2. Utöfver det enligt mom. 1 medgifna belopp vare banken berättigad till en sedelutgifning af högst fyratiofem millioner kronor under vilkor att de på grund häraf utgifna sedlar motsvaras af följande tillgångar sammanräknade:

a) vexlar, betalbara inom eller utom riket;

b) statens, allmänna, hypoteksbankens och andra inhemska obligationer, som å utlandets börser noteras; samt

c) lätt säljbara utländska statspapper.

Mom. 1. Banken ege att utgifva sedlar till det belopp, som motsvaras af följande tillgångar:

a) metallisk kassa, så beräknad som i § 6 sägs;

b) på utrikes ort nedsatt eller under transport derifrån varande, mot sjöfara försäkradt guldmynt eller omyntadt guld; och

c) hos bankinrättningar eller handelshus på utrikes ort i löpande räkning innestående medel.

Mom. 2. Utöfver det enligt mom. 1 medgifna belopp vare banken berättigad till en sedelutgifning af högst fyratiofem millioner kronor under vilkor att de på grund häraf utgifna sedlar motsvaras af följande tillgångar sammanräknade:

a) lätt säljbara utländska statspapper;

b) statens, allmänna hypoteksbankens och andra inhemska obligationer, som å utlandets börser noteras;

c) vexlar, betalbara inom eller utom riket; samt

d) fordringar, för hvilka banken eger säkerhet i obligationer, vågförda effekter och inteckningar.

§ 6.

Såsom bankens metalliska kassa skall beräknas allt inom landet befintligt, banken tillhörigt svenskt och utländskt guldmynt, omyntadt guld samt i Sverige, Norge eller Danmark i öfverensstämmelse med konventionen den 27 Maj 1873 pregladt sifvermynt.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Metalliska kassan må ej bibehållas vid lägre belopp än femton millioner kronor. Derutöfver skall, då de på grund af § 5 mom. 2 utgifna sedlar öfverstiga trettiofem millioner kronor, banken hålla i metallisk kassa minst trettio procent af det belopp, hvarmed de på sådan grund utgifna sedlar öfverskjuta sistnämnda summa.

Den del af metalliska kassan, som utgöres af guld, må ej bibehållas vid mindre belopp, än som svarar mot fyra femtedelar af den metalliska kassan i dess helhet.

§ 7.

Guld i plants, som för bankens räkning aflemnas till myntverket, skall af banken inlösas med guldets värde i svenskt mynt, eller två tusen fyra hundra åttio kronor för ett kilogram fint guld med afdrag af en fjerdedels procent i myntningskostnad, så ock, der smidbargöring och skedning ifrågakomma, af därför stadgade afgifter; dock må fullmäktige, när de så skäligt finna, befria säljaren från myntningskostnaden eller någon del deraf.

§ 8.

Uppgifter rörande bankens ställning skola offentliggöras på sätt och i den ordning, reglementet för banken närmare bestämmer.

§ 9.

Alla stadgar och reglementen angående bankens rörelse och förvaltning skola upprättas i noggrann öfverensstämmelse med de i denna lag fastställda grunder.

§ 10.

I fråga om enskildes rätt att ingå bolag för drifvande af bankrörelse gälle hvad derom särskildt är stadgadt eller framdeles af Konung och Riksdag stadgadt varder.

Denna lag må, såsom allmän civillag, ej annorlunda ändras, än på sätt i Regeringsformens 87 § 1 mom. stadgadt är, och ege i afseende på verkställigheten samma kraft och verkan som öfriga gällande lagar.

Med hänsyn till hvad här ofvan blifvit anfördt får Utskottet slutligen hemställa

7:o

att Herrar *L. O. Smiths* och *J. Petterssons* i *Alf-vesta* ofvan omförmälda motioner måtte anses vara genom Utskottets föregående hemställanden besvarede.

Stockholm den 28 April 1886.

På Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets vägnar:

Axel Bergström.

Reservationer anmälda:

beträffande 1) **Lagen angående bankaktiebolag:**

vid 4 §:

af Herr *Dahn*, hvilken anförde:

»Då en skilnad i denna § blifvit gjord mellan egentliga aktiebanker och s. k. folkbanker, sparkassor m. m., så att dessa senares verksamhet begränsas till antingen en viss samhällsklass eller

ett bestämdt inskräntare område, har det synts mig, som om ett-hundratusen kronors grundfond vore tillräcklig; helst åtskilliga dylika bankinrättningar för närvarande ega icke ens hälften af nämnda summa i grundfond. Och anser jag därför, att i 4 § orden *tvåhundratusen* böra utbytas mot *ett-hundratusen*».

I denna reservation har Herr *Hans Andersson i Nöbbelef* instämt;

af Herrar *Lyttkens, J. A. Johansson från Kalmar* och *Sjö*, samt

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, som anført:

»I 4 § har Sammansatta Banko- och Lag-Utskottet föreslagit, att bankaktiebolags grundfond skall i regeln bestämmas till minst en mil-lion kronor, dock så att Konungen må i vissa fall kunna oktrojera bankaktiebolag jemväl med mindre grundfond och till och med till be-lopp af 200,000 kronor.

I motsats härtill har jag för min del ansett, att smärre sam-hällen, som sakna förmåga att åstadkomma en så stor grundfond, som den Utskottet föreslagit, icke borde förmenas att bilda bankaktiebolag med lägre grundfondsbelopp för tillgodoseende af det behof af omsätt-ningsmedel, som inom sådant samhälle kan förefinnas i lika hög grad som inom större och rikare, och har jag därför inom Utskottet yrkat, att det lägsta belopp, hvartill grundfonden under de af Utskottet an-gifna förhållanden må kunna af Konungen bestämmas, icke bort sättas högre än till 100,000 kronor»;

vid 13 §:

af Herrar *Bergström, Claëson, Ericsson, Peyron, Sandberg, Bäckström* och *Rääf*, hvilka ansett Utskottet hafva bort tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag, att af bankaktiebolags behållna årliga vinst minst *tjugu* procent skola afsättas för bildande af reservfond.

hvad angår **3) Lagen angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt:**

vid 2 §:

af Herr *Lyttkens*, hvilken anført:

»På de skäl som finnas anförda i Kongl. Maj:ts nådiga proposition och i bankkomiténs utlåtande anser jag att de sedelutgifvande ban-

kernas sammanlagda sedelutgifningsrätt bör bestämmas till femtio millioner kronor.»

I denna reservation hafva Herrar *Thomasson, H. Andersson i Nöbelöf* och *J. A. Johansson från Kalmar* instämt;

af Herr *Gumælius*;

af Herr *Dahn*, som anført:

»På de skäl bankkomitén (sidorna 277—278) framlagt anser jag för min del, att samtliga bankbolags sedelutgifningsrätt bör begränsas till femtio millioner kronor. 2 § komme då att lyda:

2 §.

Bankbolags sedelutgifningsrätt skall vara grundad på värdepapper på sätt i 25 och 26 §§ närmare förmäles.

Sedelutgifningsrätt må ej medgifvas utöfver ett sammanlagdt belopp af femtio millioner kronor för samtliga bankbolag.»

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, hvilken anført (se reservation härnadan), och

af Herr *Sjö*;

vid 8 § senare momentet:

af Herr *Stråle*;

vid 19 §:

af Herr *J. A. Johansson från Kalmar*, hvilken ansett ordet »tjugu» böra utbytas emot »femtio»;

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, hvilken anført (se reservation härnadan), samt

af Herr *Dahn*, hvilken anført:

»Då enligt detta lagförslag de enskilda bankernas grundfonder till största delen komma att förvandlas till grundfondshypotek för sedel-

utgifningsrätten och följaktligen i det hela taget endast en enkel ansvarighet, motsvarande grundfondens belopp, förefinnes för bankernas öfriga förbindelser, har jag ansett, att, i likhet med hvad som är bestämdt för aktiebanker, reservfonden bör utgöra 50 procent af grundfonden. Hvadan i 19 § ordet tjugu bör utbytas mot ordet femtio»;

vid 25 §:

af Herr *Dahn*, hvilken i öfverensstämmelse med hvad han anført i fråga om 2 §, yrkat, att 2 stycket af förevarande paragraf borde utgå;

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, hvilken anført (se reservation här nedan), samt

af Herr *Sjö*;

vid 30 §:

af Herrar *Bergström, Claëson, Ericsson, Peyron, Sandberg, Bäckström* och *Rääf*, hvilka tillstyrkt antagande af Kongl. Maj:ts förslag i oförändradt skick;

af Herr *Stråle*;

af Herr *Sjö*, hvilken yrkat att paragrafen måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Finnes bankbolag hafva sedlar på en gång utelöpande utöfver det belopp, som bolaget, enligt hvad här ofvan föreskrifvet är, eger utfärda, skall bolaget till statsverket erlægga ett tusen kronor för hvarje dag dess utelöpande sedlar öfverskridit det tillåtna beloppet och åligge Konungens Befallningshafvande att förhållandet hos Konungen genast anmäla. Öfverskrides sedelutgifningen ofta eller är förseelsen eljest af svårare beskaffenhet, ankomme på Konungen att återkalla det bolaget lemnade tillstånd att utgifva egna banksedlar»;

vid 31 § 2 stycket:

af Herr *Bergström*, hvilken ansett annan förändring i detta stycke icke böra vidtagas, än att, med anledning af Utskottets beslut vid 2 §, orden »tre femtedelar» utbyttes mot ordet »hälften»;

af Herr *Claëson*, hvilken icke ansett någon förändring i detta stycke böra vidtagas, så att med tillämpning af Utskottets beslut vid 2 § det belopp sedlar å tio kronor, som de sedelutgifvande enskilda bankerna egde rätt att hafva utelöpande, finge bestiga sig till högst 36 millioner kronor;

i denna reservation hafva Herrar *Ericsson*, *Sandberg*, *Bäckström* och *Rääf* instämt;

af Herr *Stråle*;

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, hvilken anført (se reservation här nedan);

af Herr *Dahn*, hvilken anført:

»Då Utskottet föreslagit en successiv indragning af enskilda bankernas tiokronesedlar under den närmast följande oktrojen och ju äfven meningen är, att riksbanken småningom skall blifva ensam sedelutgifvande bank, synes mig att, i mån af tiokronesedlarnes indragning, den i 2 § bestämda sedelutgifningsrätten bör minskas med ett de indragna tiokronesedlarne motsvarande belopp. Då riksbanken naturligtvis måste lemna omsättningsmedel i samma valör som de indragna privatbanksedlarne, blifver en ökad utgifning af högre sedelvalörer från enskilda bankerna öfverflödig. Man kan äfven tänka sig, enligt redan gällande praxis, riksbankens tiör och femmor skrinlagda och utbytta mot enskilda bankernas femtiör till föga fromma för den ett beqvämt omsättningsmedel behöfvande allmänheten.

För att i någon mån göra förlusten af tiokronesedlarne mindre känbar anser äfven jag, att det i 31 § bestämda belopp af *tre femtedelar* af hela sedelutgifningen bestämmes till *hälften* af densamma, d. v. s. till tjugufem millioner kronor. 31 § skulle således lyda:

31 §.

De sedlar, som af bankbolag må utgifvas, skola ställas till innehafvaren att utan ränta vid anfordran inlösas.

Banksedlar må lyda å tio, femtio, ett hundra, femhundra och ett tusen kronor; varande det dock bankbolag förbjudet vid äfventyr, som

30 § sägs, att hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre sammanlagdt belopp än hälften af hvad Konungen medgifvit, att bankens sedelutgifning högst må utgöra.

Under åren 1890, 1892, 1894, 1896 och 1898 indragas bankbolagens tiokronesedlar med en femtedel hvarterda året.

Samtidigt minskas den i 2 § medgifna sedelutgifningen med belopp, motsvarande de indragne tiokronesedlarne»;

af Herr *Gumælius*, som anförde:

»I sammansatta Utskottet blef, vid »första läsningen», framlagdt ett förslag om tiokronesedlarnes amorterande under de tio åren 1889—1898 med en femtedel inom hvar annat års utgång, således inom åren 1890, 1892, 1894, 1896 och 1898.

Detta yrkande segrade då visserligen i en kontrapositionsvotering, men förlorade i hufvudvoteringen på två röster, vid hvilket förhållande förslagsställaren vid »andra läsningen» afstod från att draga yrkandet under ny votering, utan föll undan till fördel för ett de enskilda bankerna än mera tillmötesgående förslag, som förmodades kunna, såsom utgörande en förmedling, kring sig samla skilda meningars representanter.

Då emellertid denna förmodan icke vunnit bekräftelse, utan från den ena sidan flere reservationer anmälts mot Utskottets beslut att såsom sitt upptaga ifrågavarande förmedlingsförslag, så föranledes jag deraf att återupptaga och såsom reservation framlägga det här ofvan antydda förslaget, nemligen:

att åt 31 § gifves följande lydelse:

»De sedlar — — — — inlösas.

»Banksedlar må lyda endast å femtio, etthundra, femhundra och ett tusen kronor samt till och med år 1898 jemväl å tio kronor. Sistnämnda sedlar få dock, i förhållande till hvad banks på värdepapper grundade sedelutgifning högst må utgöra, icke hållas utelöpande till högre sammanlagdt belopp, än

fem tiondedelar under åren 1889 och 1890,	
fyra » » » 1891 » 1892,	
tre » » » 1893 » 1894,	
två » » » 1895 » 1896 och	
en tiondedel » » 1897 » 1898,	

efter hvilken tid sedlar å tio kronor icke vidare få af bankbolag utgifvas.

»Finnes bankbolag — — — — — 30 § sägs»;

vid 36 §:

af Herrar Bergström, Claëson, Ericsson, Leffler, Peyron, Sandberg, Bäckström och Rääf, hvilka ansett sig icke kunna biträda Utskottets beslut i afseende å de till samma paragraf gjorda tillägg, utan till bifall förordat paragrafen i oförändradt skick; och

af Herr Stråle, hvilken dessutom anmält reservation mot åtskilliga delar af motiveringen till ifrågasvarande lag.

Herr J. Andersons i Tenhult ofvanberörda reservation är af följande lydelse:

»Då jag anser, att de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt i och genom denna nya lag i någon mån bör inskränkas, för att så snart lämpligen ske kan upphöra, har jag ansett att nedannämnda paragrafer böra hafva följande förändrade lydelse:

2 § mom. 2. Sedelutgifningsrätt grundad på guld och värdepapper må ej medgifvas utöfver ett sammanlagdt belopp af fyratio millioner kronor för samtliga bankbolag.

25 § mom. 2 bör utgå.

31 § mom. 2. Banksedlar må lyda endast å femtio, ett hundra, femhundra och ett tusen kronor samt till och med år 1893 jemväl å tio kronor. Dock vare bankbolag förbjudet att under år 1889 hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre belopp än femton millioner kronor för samtliga bankbolag, hvilket belopp minskas med en femtedel under hvart och ett af derpå följande fyra år, så att bankbolags rätt att utgifva sedlar å tio kronor med 1893 års utgång upphör.

Mom. 3. Finnes bankbolag — — — — — i 30 § sägs.

19 §. Då den nuvarande solidariska ansvarigheten med denna lags trädande i kraft kommer att upphöra, anser jag att afsättning enligt 19 § till reservfonden bör fortgå, tills denna fond uppgått till minst tjugufem procent af bolagets grundfond.

I sammanhang med dessa yrkanden har jag ansett, att omredigering borde ske af 1 och 26 §§ samt 1 mom. af 2 och 25 samt 4 mom. af 64 §.»

Dessutom hafva reservationer anmälts:

I fråga om **5) Lagen angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs:**

vid 12 §:

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, hvilken anfört:

»Då den i 12 § medgifna tid af sex månader för inbetalning af uttaxerad belopp, för hvilket pant eller borgen jemlikt föregående paragraf blifvit stäld, synes vara allt för högt tilltagen och uteslutande afse bankdelegarnes fördel utan tillbörlig hänsyn till sedelinnehafvarens rätt, anser jag denna tid böra bestämmas till högst *två månader*, enär, om dertill lägges den tid, som förflyter från utfärdandet af kungörelsen om uttaxeringen och till förfallodagen, bankdelegare ändock erhålla en respittid af minst tre månader, utom den antagligen långa tid, som åtgår från konkursens början, innan det *visat sig* att den för sedlarne satta pant icke förslagit till infriande af bankens utelöpande sedlar. Jag yrkar således fortfarande, att den i ofvannämnda paragraf bestämda tid af sex månader nedsättes till *två månader*.»

beträffande **6) Lagen angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830:**

af Herr *Dahn*, hvilken anfört:

»Då intagande i lagen för Rikets Ständers bank af bestämmelser angående riksbankens metalliska kassa och sedelutgifningsrätt vore en utvidgning af konungamakten på Riksdagens bekostnad och då Riksdagen väl ej kan sägas hafva missbrukat sin makt och således ej heller gjort sig förtjent af misstroende, kan jag ej *för närvarande* vara med om att göra här föreslagna bestämmelser till lag.

Hvar och en känner hvilka strider, som utkämpats, för att till riksbankens förstärkning få bibehålla någon del af bankovinsten. Skulle hvad här föreslagits blifva lag, tror jag för min del att riksbankens utveckling och förmåga att utvidga sin verksamhet skulle komma att väsentligen hämmas, för att ej säga omöjliggöras. Jag yrkar därför afslag på här berörda lagförslag»;

af Herr *J. Anderson i Tenhult*, samt

af Herr *Sjö.*

Rättelser

i Sammanstatta Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1.

- sid. 29 rad 6 och 7 uppfifrån (Utskottets förslag 28 §) *står: i beslut derom deltaga.*
läs: deltaga i beslut derom.
- » 33 » 21 » (» » 41 § litt. b) *står: å hans andel sig be-*
löper;
läs: belöper sig å hans andel;
- » 62 » 14 » (» » 30 §) *står: föreskrifvet är*
läs: är föreskrifvet
- » 68 » 5 nedifrån (» » 46 §) *står: beviljat*
läs: bolagsstämma beviljat
- » 69 » 9 och 10 uppfifrån (» » 48 §) *står: i beslut derom deltaga.*
läs: deltaga i beslut derom.
- » 79 » 18 » (Utskottets förslag) *står: **sedelutgifvande bankak-***
tiebolags
*läs: **sedelutgifvande bankbo-***
lags
- » 82 » 3 » (Kongl. Maj:ts förslag) *står: § 6 läs: 6 §*
- » 89 » 2 » (Utskottets förslag) *står: 5 § läs: § 5*

Bilaga

till

Sammanfattning af Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande i
anledning af Kongl. Maj:ts Proposition N:o 28 med
förslag till lag angående bankbolags och
sparbanks konkurs.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl.
Maj:ts Högsta Domstol Onsdagen den 9 Februari 1881.

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: Friherre LEUHUSEN,
ALMQVIST,
CARLESON,
RABE,
OLIVECRONA,
VON SEGEBADEN,
LINDHAGEN.

Sedan, till följd af Högsta Domstolens beslut den 17 sistlidne December, de till Högsta Domstolen för afgifvande af utlåtande remitterade lagförslag, nemligen:

1:o) Förslag till Förordning angående enskilda sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs;

2:o) Förslag till Förordning angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker; och

3:o) Förslag till Förordning angående förändrad lydelse af 9, 52 och 79 §§ Konkurslagen,

för närmare granskning cirkulerat emellan Högsta Domstolens ledamöter, så företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande omförmälda förslag bilagda detta protokoll.

1:o.

Förslag till Förordning angående enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs.

Justitierådet *Lindhagen* yttrade: De enskilda sedelutgifvande bankerna här i riket hafva enligt gällande banklag sin säkerhet till ej ringa del grundad på lottegarnes solidariska ansvarighet. Med stöd af denna hafva bankerna öppnat och utvecklat sin rörelse; i förlitande på densamma har allmänheten med dem inlåtit sig i affärer och emottagit deras sedlar. De ömsesidiga rättsförhållanden, som sålunda uppkommit, böra bedömas efter de lagar, som gälde då de uppstodo; och när kollision inträffar, lär afdömandet böra tillkomma domstolarne och icke lagstiftningen. Till denna erinran ledes man ofrivilligt vid genomläsningen af sista raderna i föreliggande förslag, enligt hvilka den tillämnade lagen strax skulle träda i kraft, endast med den inskränkning att han ej blefve gällande i de mål, som göras anhängiga före utgången af Juni månad året näst efter det lagen utfärdas. Fåfångt må man nemligen invända, att här är fråga endast om processuella föreskrifter, som kunna träda i verket när som helst. Då nästföljande lagförslag, hvilket skulle innehålla de konstitutiva stadgandena om »solidariska bolagsmännen», härom endast säger i § 3, att »den ansvarighet för bankens förbindelser, som åligger de solidariska bolagsmännen, må ej mot dem göras gällande i annan ordning, än uti Förordningen om enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs finnes stadgad» och således icke innehåller någonting annat än en hänvisning till den författning, hvarom nu är fråga, så är uppenbart, att de solidariska bolagsmännens ansvarighet bestämmes i denna senare författning, hvilken ej blott behandlar sättet att göra de solidariska bolagsmännens ansvarighet gällande, utan ock med det samma bestämmer vidden af denna ansvarighet. Ej heller kunna de nu föreslagna föreskrifterna anses såsom varande allenast en lagförklaring i afseende å nämnda ansvarighet, hvilket visar sig redan genom otänkbarheten deraf

att vid stiftandet af nu gällande banklag, der denna ansvarighet uttryckes allenast genom orden »solidariska bolagsmän», man i dessa två ord skulle inlagt allt det och just det innehåll, man nu söker uttrycka genom en hel författning; utan man bör öppet vidgå hvad som icke kan ordas bort, eller att man här har framför sig en alldeles ny lagstiftning, hvilken ej bör få verka retroaktivt på redan bestående rättsförhållanden. Det synes således, som skulle en lag i öfverensstämmelse med ifrågavarande förslag icke kunna göras gällande, så vidt kap. 2 angår, annorlunda än i den mån de sedelutgifvande bankerna, efter utgången af de nuvarande oktrojerna, erhålla nya sådana.

Jag har tagit lagförslagets slutord till utgångspunkt för min granskning af den anledning, att tanken derigenom ledes till närmare betraktelse af den ställning, den tillämnade nya lagen skulle intaga. Är det så att, på sätt nyss är sagdt, denna lag icke bör kunna göras tillämplig annat än småningom och efter längre tid, så fyller han icke något stundens kraf. Under tiden kan en så speciel undantagslag som den angående sedelutgifvande banker mycket lätt komma att undergå så väsentliga förändringar, att det ansvarsförhållande, hvilket man nu vill genom lagstiftningen reglera, icke längre vore det samma då de nya oktrojerna meddelades, hvarigenom skulle inträffa, att lagen icke heller då kunde användas, och att man sålunda stiftat en lag, som aldrig blefve tillämplig. Vidare är det i formelt afseende allt annat än en fördel att bredvid den allmänna konkurslagen få en särskild sådan för åtskilliga banker; och oegentligheten af en sådan anordning är så mycket större, när det såsom här icke finnes annat än en fullkomligt godtycklig gräns emellan föremålen för den allmänna och den speciella lagen, såsom exempel på hvilken senare omständighet kan anföras, att den föreslagna speciallagen skulle gälla äfven för rikets sparbanker, deraf större delen hafva en mycket inskränkt och enkel affärsverksamhet, under det att samma lag icke ansetts behöflig med hänsyn till bankfirmor och andra vare sig bolag eller enskilda personer, som hafva den mest utsträckt och invecklade rörelse. Aktiebankerna och sparbankerna hafva en så underordnad ställning i förslaget, att de synas medtagna nästan endast för fyllnads skull. Om dem stadgas ingenting annat, än att vid inträffande konkurs ett allmänt ombud skall utses för att deltaga i konkursboets förvaltning, och att bevakning af alla fordringar hos sådan bank skall ske på en gång i föreslagen ordning, utan att fordringsegarne sjelfva behöfva dermed taga någon befattning; men dessa nya stadganden, om de anses nödiga och ändamålsenliga, äro så enkla och så föga vidlyftiga, att de utan svårighet kunna in-

föras i allmänna konkurslagen, hvarigenom vunnes åtminstone så mycket, att lagstiftningen icke rycktes sönder mer än som är alldeles oundgängligt.

Det vill, efter min uppfattning, således synas: att det förtjenar ett noggrant öfvervägande, huruvida en sådan lag, som den i 2 kap. föreslagna, för närvarande kan vara nödig eller lämplig; att i hvarje fall det, som afhandlas i kap. 1, bör införas i allmänna konkurslagen, hvarigenom den speciella lagen får en konsekvent och hållbar begränsning, då han inskränkes till de likartade bolag, som hafva fått den alldeles speciella rättigheten att utgifva sedlar, som gå man och man emellan lika med rikets mynt; samt att den sålunda begränsade lagen icke bör få tillämpas annat än i den mån nya oktrojer för sedelutgifvande banker hädanefter meddelas.

---

1 §.

Enär meningen med den i sista stycket af denna paragraf förekommande bestämmelsen, att på den, hvilken förordnat här föreslagna allmänna ombud, skulle ankomma att, när så skäligt pröfvades, entlediga ombudet, icke kunde vara att upphäfva den i gällande allmänna konkurslag Rätten tillagda befogenhet att i de uti 64 § konkurslagen angifna fall från konkursboets förvaltning skilja god man eller syssloman och således äfven det allmänna ombudet, hvilket, enligt hvad förut i paragrafen förekomme, skulle såsom god man och syssloman i nämnda förvaltning deltaga, erinrades af Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carlsson, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen*, att ordalagen i paragrafens sista stycke måtte ställas så, att deraf tydligt framginge, att någon ändring i konkurslagens nämnda stadgande icke skett.

2 §.

Då den i 66 § konkurslagen Rätten eller borgenärerne tillerkända rätt att, der gode männen eller sysslomännen vilja dela förvaltningen sig emellan, bestämma, om och i hvad mån det ske må, möjligen kunde leda dertill, att det af chefen för Finansdepartementet eller af Konungens Befallningshafvande förordnade ombudets skyldighet och befogenhet att

deltaga i förvaltningen i dess helhet kunde genom ett dylikt beslut om fördelning inskränkas, anmärkte Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen*, att i denna paragraf borde införas ett stadgande, hvarigenom sådant förekommes.

3 §.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* yttrade: Enär fordringsegare kunde drabbas af stora förluster och allt förtroende till den i förevarande och nästföljande §§ föreslagna gemensamma bevakning för alla här omförmälda borgenärer skulle rubbas, derest skiljaktigheter kunde förefinnas emellan de exemplar af förteckningen å vissa af bankens fordringsegare, hvilka vid bankens kontor funnits tillgängliga, och den förteckning å dessa fordringsegare, som å inställelsedagen blefve af Rättens ordförande uppläst, borde, till förekommande häraf, senare stycket i denna paragraf omskrifvas, så att deri blefve stadgadt, att förteckningen skulle i hufvudskrift af gode männen ingifvas till den som enligt hvad i konkurslagen stadgas har att emottaga bevakningshandlingar i konkursen, samt att af honom bestyrkta afskrifter af den sålunda ingifna förteckningen skulle under de trettio sista dagarne före inställelsedagen hållas tillgängliga hos Rättens ombudsman samt vid hvart och ett af bankens kontor.

4 §.

Då föreskrift blifvit intagen uti ingressen till ifrågavarande förslag derom att i de konkurser, hvarom vore fråga, skulle tillämpas, förutom förslagets stadganden, jemväl hvad konkurslagen innehölle som icke strede mot dessa stadganden, ansågo Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* andra stycket i denna paragraf böra utgå såsom obehöfligt och äfven i någon mån vilseledande.

5 §.

Justitierådet *Rabe* yttrade: På samma skäl, som vid granskningen i Högsta Domstolen af sistlidna års riksdags Förslag till ändring af 67 § konkurslagen blifvit af Högsta Domstolens flesta ledamöter anförda

mot bifall till nämnda förslag, enligt hvilket borgenärerne uti konkursen i allmänhet skulle få bestämma arfvodet till Rättens ombudsman, bör efter mitt omdöme en sådan rättighet icke heller medgifvas borgenärerne uti nu ifrågavarande konkurser.

Hvad angår den arfvodes-andel, som borde tillkomma det allmänna ombud i de konkurser, om hvilka förslaget handlar, finner jag förslaget härutinnan icke gifva anledning till anmärkning, så vidt rör arfvodet i aktiebanks eller sparbanks konkurs, men, med afseende å omfattningen af de göromål, som i enskild sedelutgifvande banks konkurs skulle åligga bemälda ombud, synes mig skäligt och lämpligt vara, att $\frac{1}{3}$ -del af *hela* arfvodet för sådant konkursbos förvaltning, ej blott $\frac{1}{3}$ -del af det arfvodesbelopp, som återstår sedan Rättens ombudsmans andel utgått, tillerkändes omförmälda ombud, samt att öfriga beloppet fördelades emellan Rättens ombudsman och de af borgenärerne valde gode män eller sysslomän efter den i 67 § konkurslagen bestämda grund.

§ 6.

Enär föreskriften, att vid den värdering, hvarom förevarande § handlar, bankens tillgångar skulle upptagas till det belopp, hvar till de vid tiden för värderingen kunde i penningar förvandlas, skulle kunna föranleda, att fordringar, hvilka förföllo till betalning innan någon utdelning till borgenärerne kunde komma i fråga, upptoges endast till det pris, de vid en ögonblicklig försäljning ansåges betinga, ehuru någon tvekan hos värderingsmännen icke förefunnes derom, att fordringarne skulle å deras förfallodagar till fullo infrias, hemstälde Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe och von Segebaden*, att omförmälda föreskrift måtte omredigeras så, att endast de bankens tillgångar, hvilka af värderingsmännen antoges bära genom försäljning för konkursboets räkning realiserats, blifva värderade enligt den i förslaget utsatta värderingsgrunden.

Då det syntes vara hvarken lämpligt eller behöfligt att söka genom lag på förhand bestämma de grunder, värderingsmännen borde följa vid bedömandet af tillgångarnes värde, hemstälde Justitierådet *Lindhagen*, att sista punkten i första stycket måtte utgå.

§ 7.

Då meningen i slutet af sista stycket måste vara, att ordföranden endast egde att för tillfället tillkalla annan person att deltaga i värde-

ringen till dess den frånvarande inf nne sig, hemstälde Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe, von Segebaden* o h *Lindhagen*, att ordalagen måtte ställas i öfverensstämmelse härmed t. ex. derigenom att orden »utse annan person att i den frånvarandes ställe» utbytas mot orden »tillkalla annan person att i dennes frånvaro» — — —

§ 9.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* ansågo, att i senare stycket borde utsättas, dels att gode männen eller sysslomännen skulle *genast* foga anstalt, att kungörelsen om uttaxeringen blefve i allmänna tidningarne införd, dels ock att de särskilda breffen skulle ofördröjligen till delegarne afsändas.

§ 10.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* hemstälde att, till undvikande af missförstånd, senare styckets första och andra led borde närmare sammanslutas, och tredje leden deremot mera skiljas från de andra, hvilket kunde ske exempelvis derigenom att ordet »bolagsmannen» uteslötes samt orden »och åligga» utbyttes mot »åliggande».

Justitierådet *Lindhagen*, som instämde i denna anmärkning endast för den händelse att andra stycket skulle qvarstå, erinrade emellertid för sin del att, då här vore fråga ej om sedelutgifvande banker utan om deras solidariska bolagsmän, hvad i andra stycket förekommer borde upptagas i allmänna utsökningslagen och allmänna konkurslagen, dit det rätteligen hörde, och uteslutas ur förevarande författning. Komme sådant dock ej att ske, borde åtminstone erinran göras i nämnda allmänna lagar derom att i ämnet vore särskildt stadgadt.

§ 13.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* ansågo ny uttaxering böra ega rum äfven i det fall, att den för uttaxeradt belopp ställda säkerhet vid verkställd realisering visade sig otillräcklig för det afsedda ändamålet; och borde därför ordalagen i denna

paragraf så ändras, att hvad här föreskrifves komme att gälla äfven för detta fall.

Slutorden »med afseende å uttaxering, hvarom i § 8 sägs» syntes böra uteslutas såsom obehöfliga och möjligen vilseledande.

§ 14.

På sätt af Styrelsen för en enskild bank blifvit anmärkt, syntes här föreslagna stadgande kunna komma att föranleda vidtagande mot de solidariske bolagsmännen af mer än nödigt stränga åtgärder, hvarigenom de förhindrades att i tid träffa erforderliga aftal för anskaffande af penningar till fullgörande af sin inbetalningsskyldighet. Rättighet för gode männen eller sysslomännen att i andra fall, än utsökningslagen medgifver, vinna qvarstad å solidarisk bolagsmans gods torde ej heller kunna anses behöflig till förekommande deraf att bolagsmannens egendom skall af honom kunna undanskaffas eller förskingras, enär gode männen eller sysslomännen uti den i förslaget dem tillagde rättighet att ej mindre få bolagsman, hvilken brustit i fullgörande af infordrad inbetalning, försatt i konkurs, än ock väcka återgångstalan i fråga om aftal, som af honom blifvit ingångna, torde ega ett tillräckligt kraftigt medel i sådant hänseende. På grund häraf hemställde Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* att paragrafen måtte utgå.

Derjemte erinrades af bemälde justitieråd att, om denna hemställan icke blefve godkänd, utan paragrafen komme att i förslaget qvarstå, erfordrades ett tillägg till förslagets ingress, utmärkande att genom ifrågavarande författning äfven utsökningslagen ändrades.

§ 17.

I öfverensstämmelse med hvad af flera bankstyrelser blifvit anmärkt, hemställdes af Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* att den kungörelse, hvarom i andra stycket förmäles, skulle äfven införas i allmänna tidningarne; och ansågo bemälde justitieråd att i sista stycket borde orden »som vore fordringen bevakad» uteslutas.

§ 18.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* yttrade: För vinnande af större tydlighet vore en redaktionsförändring nödig; och syntes ändamålet lätt kunna vinnas genom att flytta orden »sedlar eller andra löpande, tryckta eller graverade förbindelser» en rad högre upp, så att de komma att hänföras till det på tredje raden förekommande ordet »utdelning» och

2:o.

Förslaget till förordning angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Rabe, von Segebaden* och *Lindhagen* yttrade: Då detta lagförslag uppenbarligen hade afseende endast å *sedelutgifvande* banker, borde, i öfverensstämmelse med öfverskriften å andra kapitlet i föregående lagförslag, ordet »sedelutgifvande» inskjutas framför ordet »bank» såväl i rubriken, som i 1 §; och hemställdes derjemte att, i likhet med hvad ansetts böra ega rum i fråga om införande i allmänna tidningarne af den kungörelse, som omtalas i 17 § i föregående förslag, jemväl den i 1 § i förevarande förslag föreskrifna kungörelse borde i allmänna tidningarne införas.

Justitierådet *Lindhagen* gjorde här dessutom enahanda erinran som vid föregående förslaget, eller att den blifvande förordningen må, hvad angår § 3, träda i kraft endast i den mån nya oktrojer för sedelutgifvande banker meddelas.

Justitierådet *Olivecrona* anförde: Den verksamhet, som de enskilda, sedelutgifvande bankerna i vårt land utvecklat sedan år 1830, då den första bank af sådan art i Sverige grundlades, har varit högst betydande, synnerligen under de trenne sista årtiondena. Med denna utvecklade verksamhet hafva af naturliga orsaker inträdt dels nya rättsförhållanden, dels en ökad vigt åt de förbindelser, hvori en sedelutgifvande bank alltid måste komma till den stora allmänhet, hvilken såsom

reda penningar emottager dess kreditsedlar. En gifven följd häraf är den, att större anspråk blifvit ställda på lagstiftningen rörande de enskilda bankerna, och att såväl 1848 års förordning, som de i administrativ väg utfärdade författningar icke tillfredsstält behovet af klara, bestämda och omfattande stadganden, rörande dessa bankers och bankdelegares rättsförhållanden till dem, hvilka hos samma banker äro fordringsegare. Då det för knappt tvenne år tillbaka inträffat, att en enskild bank nödgats inställa sina betalningar, har ett dylikt förut hos oss lyckligtvis oerhördt förhållande lemnat lagstiftaren en allvarlig maning att i tid iakttaga hvad på honom kan ankomma för att trygga medborgare i sin rätt gent emot dem, hvilka, med begagnande af allmänhetens förtroende för deras förbindelser, sjelfva söka bereda sig ekonomiska fördelar.

Med anledning af gjorda framställningar har visserligen en af Kongl. Maj:t förordnad komité afgifvit förslag

- 1:o) till förordning angående enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs;
- 2:o) till förordning angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker; samt
- 3:o) till förordning angående förändrad lydelse af 9, 52 och 79 §§ Konkurslagen,

hvilka förslag blifvit till Högsta Domstolen remitterade för det ändamål § 87 Regeringsformen omförmäler; men huruvida de tvenne förstnämnda förslagen kunna anses motsvara anspråken på en förbättrad lagstiftning i ämnet, torde för mången, likasom för mig, visa sig mer än tvifvelaktigt.

Då jag nu går att, i anledning af remissen yttra mig, finner jag nödigt att i ett sammanhang framställa mina anmärkningar emot de tvenne första af dessa förslag, emedan samma förslag äro till hvarandra ställda i det samband, att man svårigen kan företaga en granskning af det ena förslaget utan att genast äfven beröra innehållet af det andra.

Vidkommande till en början sjelfva begränsningen af ämnet för ifrågavarande förslag till speciallagar, synes den ingalunda vara tillfredsställande, vare sig att man tager i betraktande frågan om beskaffenheten af de särskilda, från den allmänna konkurslagens närvarande stadganden afvikande, föreskrifter, hvilka man ansett påkallade i de fall att sedelutgifvande enskilda banker, aktiebanks eller sparbanks nödgas till borgenärers förnöjande afstå sina tillgångar, eller man afser den gränslinie, som blifvit uppdragen mellan förslaget till förordning angående sådana bankers konkurs och förslaget till den författning,

hvilken är ämnad att träda i stället för 1848 års, af Konung och Rikets Ständer gemensamt stiftade förordning angående enskilda banker. I förra hänseendet finner man, huruledes första kapitlet af förstnämnda förslag, med rubrik »*allmänna bestämmelser*», upptager föreskrifter angående förordnande af ett allmänt ombud vid konkursbehandlingen af banker, dels huru genom konkursboets Gode Män en förteckning öfver de borgenärer, som enligt räkning hafva att emot bank göra fordringar gällande, skall upprättas, dels huru, genom uppläsandet af en sådan förteckning på inställelsedagen i konkursen, alla derå upptagna fordringar skola betraktas såsom bevakade, samt slutligen huru arfvode för konkursboets förvaltning skall bestämmas och fördelas. Alla dessa »*allmänna bestämmelser*» äro likväl i det hela så allmänna eller hafva den karakter, att icke något hinder synes möta att kunna införa dem såsom tillägg på lämpliga ställen i den allmänna konkurslagen i sammanhang med der förekommande stadganden om Gode Män, bevakning af fordringar samt bestämmandet af arfvode för förvaltningen af gäldenärs afträdda tillgångar. Uti det andra kapitlet § 10 finnes likaledes upptaget ett stadgande om de villkor, hvarunder enskild *bolagsman* i ett sedelutgifvande bankbolag skall kännas skyldig träda i konkurstillstånd; men ett sådant stadgande hörer uppenbarligen icke till en special-lag angående *bankers* konkurs, utan till den allmänna konkurslagen, hvilken rätteligen är den lag, som skall angifva alla de fall, i hvilka en enskild person kan försättas i konkurstillstånd. I samma paragraf förekommer likaledes ett stadgande att solidarisk bolagsman i ett sedelutgifvande bankbolag skall *utan dom eller utslag* vara underkastad utmätning för uttaxeradt belopp, hvilket stadgande, då det rör utmätning hos enskild bolagsman, rätteligen synes böra utgöra ett tillägg till den allmänna utsökningslagen, om nemligen hela stadgandet kunde betraktas såsom gagneligt. Men föreskriften, öfverdrifvet sträng i sig sjelf, skulle, om den vunne kraft af lag, endast bidra att försvåra möjligheten för solidariske bankbolagsmän att kunna anskaffa penningar till taxeringars fullgörande. Hvad §§ 15 och 16 innehålla rör äfvenledes *enskild bolagsmans konkurs*, icke förfarandet vid ett sedelutgifvande bankbolags och bör derföre till den allmänna konkurslagen öfverföras. På samma sätt är hvad i § 14 förekommer angående qvarstad något, som, om det kunde anses vara ett tjenligt stadgande, hvilket dock ingalunda är händelsen, rätteligen äfven hörer under omfånget för utsökningslagen och i denna lag borde finna plats.

Af allt detta torde framgå att förslaget icke uppdragit någon på giltiga grunder stödd gränslinie mellan den allmänna konkurslagen och

utsökningslagen, å ena sidan, och förslaget till en special-lag för behandlingen af enskilda sedelutgifvande bankers, aktiebankers och sparbankers konkurser å den andra. Föga motiveradt synes ock vara hvarföre de under rubriken *allmänna bestämmelser* införda föreskrifter, så vidt de röra sparbanker med en i allmänhet ganska inskränkt penningrörelse, jemte ett antal aktiebanker, skola inpassas i en special-lag, som från början till slut eljest är skriven uteslutande med hänsyn till *sedelutgifvande* banker. Deremot förbigår förslaget med tystnad huru förhållas skall i händelse konkurs uppstår för andra penningeanstalter, hvilka sakna benämningen bank, eller icke äro grundade på aktier, ehuru de otvifvelaktigt idka bankrörelse (såsom Jernkontoret, Städernas allmänna hypotekskassa, Stockholms stads hypotekskassa m. fl.) i större utsträckning än flertalet af alla i landsorten befintliga små sparbanker sammantagna.

Lika otillfredsställande är ock gränslinien utstakad mellan det senare förslaget, som är afsedt att, med upphäfvande af förordningen den 6 Oktober 1848, träda i dess ställe och det förut omförmälda förslaget till special-lag för konkursförfarandet, då sedelutgifvande bank, aktiebank eller sparbank kommit i konkurstillstånd; ty då man genomläser § 3 angående den ansvarighet för ett sedelutgifvande bankbolags förbindelser, som skall åligga de solidariske bolagsmännen, söker man der förgäfvess ett svar på frågan om *omfånget* af en sådan ansvarighet, om *tidpunkten* när den samma kan emot dem göras gällande, och *under hvad villkor* sådant kan ske. Man hänvisas blott till det föregående förslaget till special-lag rörande konkursförfarandet vid bankers fallissement, hvarest man likväl allena finner upplysning om tiden när och sättet huru den solidariska ansvarigheten kan utkrävas. Det är emellertid fullkomligt säkert, att icke några frågor angående lagstiftningen om enskilda sedelutgifvande banker kunna i högre grad intressera den stora allmänheten, än just dessa om *vidden eller omfattningen* af de solidariske bolagsmännens ansvarighet, samt *när och huru* densamma kan af sådana bankers fordringsegare tagas i anspråk eller utkrävas. Då nu 1848 års förordning angående enskilda banker icke på dessa frågor lemnat något svar och då de i administrativ väg meddelade föreskrifterna icke heller kunnat gifva någon tillfredsställande ledning för frågornas lösning, synes åtminstone den nya författning, som utarbetats för att ersätta 1848 års ofullständiga lag hafva bort på ett lämpligare sätt afhjelpa den ifrågavarande allmänt erkända bristen, än såsom nu föreslagits genom en blott *negativ* bestämning om sättet huru solidariske bolagsmäns ansvarighet skall kunna göras gällande, i det hänvisning

göres till en annan special-lag, nemligen den om sedelutgifvande bankers samt icke sedelutgifvande bankers konkurs.

Beträffande den viktigaste af nämnde frågor, hvilken alltid måste framträda i förgrunden, eller om den egentliga betydelsen af de solidariske bolagsmännens ansvarighet för sedelutgifvande bankbolags förbindelser, finner man af de förslagen bifogade motiv — sid. 35—38 — att komiterade, som redigerat dem, uppfattat denna ansvarighet såsom varande enligt *nu gällande* lagstiftning icke annan än den, som i 15 kap. Handelsbalken stadgas för »*solidarisk delegare i handelsbolag*» eller att »*solidariske bankdelegare äro ansvarige på samma sätt som delegare i ett handelsbolag*».

Jag icke blott betvivlar utan måste bestrida att denna uppfattning är eller kan vara fullt riktig. Det är visserligen sant, att 1734 års lag allmänligen använder ordställningen att ansvara »en för alla och alla för en» för att utmärka den odelade eller hvad man kallat den solidariska ansvarighet, som hvilar på flera förpligtade personer, de der hvar för sig skola ansvara för det hela af en förbindelse. Sant är ock att allmänna lagen i 15 kap. Handelsbalken stadgat, att »bolagsmän (i ett handelsbolag) ega svara, »alla för en och en för alla, till den handel, som för bolaget slutes», likaså ock att 1824 års kungörelse, till hvilken under senare år tillkomna författningar rörande sedelutgifvande banker hänvisat, innehåller, att »allt hvad för *handelsbolag* är stadgadt — — — samt *bolagsmännens ansvarighet en för alla och alla för en*», skall lända till efterrättelse. Men lika säkert är att lagstiftarens mening icke är eller kunnat vara att ställa bolagsmän i ett handelsbolag och bolagsmän i ett sedelutgifvande bankbolag i fullkomligt lika rättsliga ställning, emedan sådant skulle leda till orimligheter. Den likhet i rättsligt hänseende emellan bolagsmän i de begge kategorierna af bolag, hvilken lagstiftaren velat utmärka, består visserligen i den *odelade* eller *solidariska* ansvarigheten för bolagets alla förbindelser; men dermed är ingalunda sagdt, att denna ansvarighet gent emot bolagets fordringsegare skall af dessa kunna på alldeles *enahanda* sätt göras gällande emot delegare i ett vanligt handelsbolag och emot bolagsmän i en på aktier stäld, sedelutgifvande bank. Tvärtom ligger det i sakens natur, att häri måste ligga en väsentlig skilnad, utan hvilken skilnad orimliga förhållanden skulle uppkomma. Ty i ett handelsbolag äro alla delegare (så vidt de icke äro kommandit-delegare) att betrakta såsom *aktiva* bolagsmän, hvilka ega att, i bolagets namn, med laga verkan för bolaget sluta aftal och ikläda bolaget förbindelser; Och det är just till följd af denna bolagsmännens rättsliga ställning af aktiva ledamöter

i ett handelsbolag, som dessa bolagsmän icke allenast böra vara underkastade att ansvara solidariskt för bolagets alla förbindelser, utan ock att kunna när som helst sökas om full betalning, då handelsbolaget af någon orsak vägrat eller icke vidare kan liqvidera till betalning förfallen skuld. Annorlunda måste deremot de solidariska bolagsmännens rättsliga ställning visa sig vara i ett aktiebolag, som drifver bankrörelse. Aktieegare i ett sådant bolag kunna icke hvar för sig, i bolagets namn sluta aftal eller ingå förpligtelser, som för bolaget blifva bindande; det är endast genom den af bolagsmännen samfäldt valda styrelse för bolaget, som bolagets hela verksamhet kan bedrivas. Vid sådant förhållande är lätt förklarligt, hvarföre bolagsmännen i ett sedelutgifvande bankbolag, äfven om deras ansvarighet med afseende på bankbolagets alla förbindelser är odelad dem emellan, eller hvad man kallar solidarisk, likväl rättvisligen icke böra i samma ordning eller på enahanda sätt som de aktiva delegarne i ett handelsbolag kännas skyldige att liqvidera bankens förbindelser. Med anledning af denna bolagsmännens uppenbart olika rättsliga ställning i ett handelsbolag och i ett sedelutgifvande bankaktiebolag, måste därför välgrundade invändningar kunna framställas emot hela den uppfattning, som i förslagen gjort sig gällande just med hänsyn till beskaffenheten af de solidariske bankdelegarnes ansvarighet för sedelutgifvande bankbolags förbindelser. Sålunda torde icke utan skäl kunna häremot erinras, att förr än det sedelutgifvande bankbolaget först blifvit sökt och dess insolvens är konstaterad genom anmälan hos Konungens Befallningshafvande och genom bankrörelsens inställande på sätt § 29 i Kungörelsen den 12 Juni 1874 angående enskilda banker med rätt att utgifva egna sedlar omförmåler, bör icke de solidariske bankdelegarnes enskilda förmögenhet kunna angripas för liqvidation af bankens skulder, vare sig för utelöpande sedlar eller andra förbindelser; och att först sedan bankens insolvens blifvit konstaterad, inträder någon rätt för bankens fordringsägare att vända sig mot hvilken af de solidariske bankdelegarne som helst för utbekommande af hela sitt fordringsbelopp, antingen detta är grundadt på bankens utgifna sedlar eller på andra dess förbindelser. Riktigheten af den åsigt, som i motiven till de remitterade förslagen uppgifvits vara den rätta, hvilken för närvarande, på den punkt, der lagstiftningen sig nu befinner, skall följas med hänseende till solidariske bankdelegares ansvar för bankens förbindelser — eller att sådane bankdelegare skola ansvara på samma sätt som bolagsmän i ett handelsbolag — måste därför bestridas; ty om jag väljer såsom exempel, att ett handelsbolag accepterat en vaxel, men på förfallodagen vägrar

infria vexelskulden, lärer icke någon draga i betänkande att tillerkänna vexelinnehafvaren rätt att genast vända sig till hvilken af de aktiva bolagsmännen som helst med skyldighet för denne att infria hela vaxelbeloppet. Har deremot en sedelutgifvande bank accepterat en vaxel, men på förfallodagen af någon anledning undandragit sig att betala vaxelsumman, torde knapt någon domare i riket, innan bankens oförmåga att betala vaxelskulden blifvit, såsom nyss nämndes, konstaterad, vilja ålägga någon af de solidariskt förbundne aktieegarne, mot hvilken vexelinnehafvaren vändt sig, att i bankens ställe genast erlägga hela fordringsbeloppet.

Ehvad man nu hyllar eller ogillar en sådan sträng men, enligt min mening, icke fullt riktig uppfattning af de solidariske bankdelägarnes nuvarande ansvarighet gent emot sedelutgifvande bankers alla fordringsegare, hvilken de remitterade förslagens motiv angifva, vill det synas mig i alla händelser vara mindre välbetänkt att, på samma gång man i förslaget angående bankers konkurs söker genom bestämningar om uttaxering betydligt reducera sjelfva udden af den solidariska ansvarigheten, stadga, såsom begge lagförslagen innehålla, att ifrågavarande förordningar skola träda i kraft på en *viss utsatt dag* och således omedelbart derefter träda i verksamhet med afseende på alla de sedelutgifvande banker, hvilka för närvarande bedrifva sin bankrörelse enligt redan beviljade oktrojer. Ty följden af ett sådant stadgande måste blifva den, att de solidariske bankbolagsmännens nuvarande ansvarighet, innan tiden för bankbolagens oktroj löper till ända, skall blifva icke obetydligt förändrad just till följd af det *anstånd med betalning*, hvarom §§ 10 och 11 i de första af de remitterade förslagen omförmäler, och i samma mån äfven den säkerhet om skyndsamt full betalning, hvarvid allmänheten hittills tryggt sig vid emottagandet af de enskilda bankernas kreditpapper, lida en ej ringa minskning. Fullt giltiga skäl tala för stiftandet af en ny lag med en reducerad solidarisk ansvarighet för bankdelegare i sedelutgifvande bankbolag; men en lag med ett dylikt stadgande bör endast afse bankbolag med oktroj beviljad *efter* det att lagen trädtt i verksamhet, icke tillerkännas retroaktiv verkan på redan oktrojerade bankbolag. På det bestämdaste anser jag mig derföre böra afstyrka ett förfarande sådant som förslaget åsyftar etablera, hvilket skulle leda till våldförandet af rättsanspråk, som allmänheten i närvarande stund erkännas ega — en åtgärd, som vore klandervärd redan derföre, att den rubbade stabiliteten i rättsförhållanden, hvilka framför allt böra vara tryggade, alldenstund de hafva förtroendet till grundval och utgångspunkt.

Förslaget N:o 2 till förordning angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker är afsedt att träda i stället för Förordningen angående enskilda banker af den 6 Oktober 1848 och skall genom de deri förekommande bestämmelserna uteslutande gälla de *sedelutgifvande* bankerna. Under de senare åren har likväl här i riket uppstått ett antal icke-sedelutgifvande banker eller penninge-institutioner, hvilket antal synes vara i hastig tillväxt, och då dessa anstalters betydelse för den allmänna rörelsen är ganska stor och några af dem utgifvit löpande till innehafvaren ställda »tryckta och graverade förbindelser» eller så kallade *obligationer*, som till serier af många tiotal millioner kronors värde äro i allmänhetens händer, synes mig, att vid utarbetandet af en ny lag med afseende på de enskilda bankerna, hade man icke uteslutande bort fästa sig vid de sedelutgifvande bankerna, utan äfven tagit i öfvervägande de rättsbestämmelser, som kunnat vara af nöden att stadga med afseende på de icke-sedelutgifvande penninge-institutionerna, hvilka lika väl genom sina löpande förbindelser taga allmänhetens förtroende i ganska stort anspråk. Om också icke till alla delar enahanda stadganden må anses lämpliga eller erforderliga för de icke-sedelutgifvande bankerna och penninge-institutionerna som för de sedelutgifvande, torde dock, vid fråga om en ny banklagstiftning, de förra icke helt och hållet bort lemnas utan uppmärksamhet. Då 1848 års Förordning antages ej afse de icke-sedelutgifvande bankinstitutionerna, förefinnes derföre en lucka i lagstiftningen, som förr eller senare måste påkalla nya rättsbestämmelser, hvilka, efter hvad mig vill synas, bäst hade kunnat anordnas i ett sammanhang med nu ifrågavarande lagstiftning för de sedelutgifvande enskilda bankerna.

Ehuru jag redan, med anledning af hvad jag nu anfört, anser mig böra afstyrka att i frågavarande tvenne förslag göras till föremål för proposition till Riksdagen, vill jag likväl med afseende å det första af dessa förslag ytterligare anmärka följande:

Uti § 1 stadgas att ett allmänt ombud skall dels förordnas af Chefen för Finans-departementet, dels i vissa fall utses af Konungens Befallningshafvande; men såsom detta ombuds verksamhet blifvit i §§ 1 och 2 utstakad, synes samma ombud komma att intaga en högst tve tydlig och oklar ställning. Ombudet skall nemligen enligt § 1 »såsom god man och syssloman i konkursboets förvaltning deltaga», med de öfrige gode männen och sysslomännen; men enligt § 2 skall det allmänna ombudet kunna i vissa fall uppträda såsom rättens ombudsman och såsom en slags fiskal på sina kolleger, de af borgenärerna valde gode männen och sysslomännen. Att det icke kan vara lämpligt att

det allmänna ombudet skall med rättens ombudsman i visst afseende dela dennes myndighet, framgår, bland annat, redan deraf, att det skulle kunna inträffa, i fall rättens ombudsman och det allmänna ombudet blefvo med hvarandra oense, att de till samma dag och på olika ställen hvar för sig utlyste sammanträden med borgenärerne för att höra dem öfver »ämnen, som boet och dess förvaltning röra», hvarvid alldeles motsatta beslut kunde komma att fattas af de tillstädeskommande borgenärerne. Behovet af ett dylikt allmänt ombud torde emellertid ur flere synpunkter kunna ifrågasättas; men om detta allmänna ombud skall kunna uträtta något för det allmänna och samtliga borgenärer verkligen gagnande, måste ombudets ställning anordnas uteslutande lika med de öfrige gode männen och sysslomännen i afseende på boets förvaltning, och göras fullt klar och bestämd. Genom det allmänna ombudets lika berättigade deltagande i förvaltningen af konkursboets alla angelägenheter torde det allmännas rätt och bästa vara tillräckligt skyddade, förutsatt att rättens ombudsman äfven fullgör sina skyldigheter, hvilka han dock bör antagas kunna fullgöra utan att vid sin sida hafva en medbroder, hvilken i vissa fall skulle med honom dela den makt och myndighet, som konkurslagen hittills uteslutande tillerkänner honom. I öfrigt instämmer jag i de anmärkningar, som vid §§ 2 och 3 blifvit gjorda af Högsta Domstolens flesta ledamöter.

Hvad i 2 kap. 6 § förekommer rörande *värdering* af ett insolvent sedelutgifvande bankbolags tillgångar »till det belopp, hvartill de *vid tiden för värderingen kunna i penningar förvandlas*», anser jag vara ett stadgande, som i hög grad måste verka skadligt för de solidariske bolagsmännen, hvilka, i anledning af en värdering efter *sådan* grund, skulle underkastas uttaxering för betäckande af den brist, som för bankbolaget uppstått. Det är nemligen alldeles klart, att enär ett sedelutgifvande bankbolag antagligen först under tider, då en ytterst knapp penningtillgång är rådande, råkar i obestånd, måste den för tillfället herskande penningbristen också oskäligt nedtrycka priset äfven på de allra bästa valutor. Följden af den värderingsmetod, som föreslagits i ifrågavarande paragraf, måste alltså blifva den, att då bankbolagets verkligen säkra tillgångar värderades mycket lågt, efter det pris, som då för dagen för dem kunde erhållas, måste uttaxeringen på de solidariske bolagsmännen ställas så mycket större, men dermed äfven svårigheten för dessa bolagsmän ökas att kunna under en allmän penningförlägenhet anskaffa penningar.

Det i § 14 föreslagna stadgande om qvarstad å solidarisk bolagsmans gods är likaledes ett stadgande, som icke kan annat än verka

högst skadligt för de solidariske bolagsmännen och möjligen medföra deras fullständiga ruin. Ty en qvarstad kan, under de förhållanden, hvarom fråga är, göra det alldeles omöjligt för de solidariske bolagsmännen att anskaffa penningar eller skaffa borgen, då uttaxering blifvit påbjuden, eller fortsätta den affärsverksamhet, hvaraf hela deras ekonomiska existens kan vara beroende.

Justitierådet *Almqvist* yttrade: Det Kongl. Maj:ts beslut, hvarigenom den komité, som framlagt förevarande lagförslag, erhållit sitt uppdrag, är hvarken till motivering eller till sitt öfriga innehåll af komitén omförmäldt annorlunda, än att det nådiga uppdraget innefattat att komitén hade att taga i öfvervägande, hvilka särskilda föreskrifter kunde finnas lämpliga för utredning af tillgångar, som blifvit till borgenärers förnöjande afträdde af enskilda banker och andra dermed jemförliga bolag och affärsfirmor, samt derom afgifva förslag. Emellertid har komiténs föreliggande förslag afseende å, jemte enskilda sedelutgifvande banker, allenast aktiebanker och sparbanker, men handlar icke om andra bolag och affärsfirmor; och någon orsak är icke uppgifven, hvarför dessa ej, såsom det nådiga uppdraget föranledde, kommit i betraktande hos komitén. Vid ett annat tillfälle har jag, i anledning af framställt förslag till förordning angående vissa jernvägsaktiebolags konkurs, yttrat att jag, i den omständigheten att ett aktiebolag blifvit bildadt i ändamål att anlägga jernväg, ej kunde finna tillräckligt skäl att för bolaget föreskrifva då ifrågasatta undantag från de allmänna konkursreglerna, och att frågan om dessa mera omfattande förändringar i konkurslagen borde hvila, till dess de kunde i ett annat lämpligare sammanhang komma under pröfning. Nu anmärker jag, i fullföljd af samma tanke, att, om ock en undantagslag angående sedelutgifvande bankers konkurs må af dessa bankers egna beskaffenhet påkallas, ett särskildt konkursförfarande dock ej bör föreskrifvas beträffande de af komitén omtalade aktiebanker och sparbanker, utan att på samma gång frågan om förfarandet vid konkurs af andra med dessa bankinrättningar jemförliga bolag och affärsfirmor, hvilka i det för komitén meddelade nådiga förordnande antyd, komme under behandling. Är nemligen från det allmännas sida särskild tillsyn nödig vid en aktiebanks eller sparbanks konkurs, såsom komitén ansett, så förefinnes utan tvifvel samma behof vid ett jernvägsbolags och vid en mängd andra industriella och finansiella

bolags; och är det angeläget att bereda lättnad för bevakning af fordran i en aktiebanks eller sparbanks konkurs, kan en sådan lättnad ej vara mindre angelägen vid de andra nyssnämnda bolagens konkurser.

Min mening härutinnan kan jag desto mindre underlåta att nu vidhålla, som jag finner densamma uttryckt i sjelfva det nådiga förordnandet för komitén, hvarmed säkerligen åsyftats att lagstiftningen borde på en gång behandla det ifrågavarande ämnet i hela dess vidd, hvilket ostridigt lär vara det ändamålsenliga och rätta.

På frågan, hvilka de bolag och affärsfirmor äro, som kunna anses jemförliga med de af komitén framhållna aktiebanks och sparbanks, lærer svaret kunna lemnas först efter en långt mera noggrann undersökning än den jag varit i tillfälle eller ens kunnat försöka att nu företaga; men såsom ett allmängiltigt kännetecken på sådana bolag synes emellertid kunna angifvas det, att de till följd af tillåtelse i sina bolagsordningar eller eljest med vederbörligt tillstånd utfärda tryckta eller graverade räntebärande obligationer, tillhörande serier af större lån. Dessa obligationer äro i den stora allmänhetens händer och löpa i marknaden både in- och utrikes. De utgöra ock en icke obetydlig del af tillgångarna hos de enskilda bankinrättningarna, hvilka, enligt nyss utkommen redogörelse för deras ställning den 31 sistlidne December, innehade sådane obligationer till ett stort antal millioner, utgifna af landsting, städer, hypoteksinrättningar, stadshypotekskassor, jernkontoret, apoteksprivilegiernas amorteringsfond, brandstodsbolag, jernvägsbolag samt andra enskilda bolag och industriidkare. Med dessa finansiella eller industriella bolags bestånd eller obestånd äro allmänhetens intressen i hög grad förknippade och torde böra tagas i hägn af lagstiftningen i lika måtto vid dessa bolags konkurs, som det efter komiténs åsigt funnits nödigt vid en aktiebanks eller sparbanks fall. Bättre än en sådan halfhet, som man nu kan förebrå den föreslagna förordningen, vore att densamma inskränktes till en författning angående blott sedelutgifvande banker.

Utom denna allmänna erinran mot komiténs första förslag, såsom icke till sin omfattning fullständigt och ej motsvarande det komitén gifna nådiga uppdrag, hyser jag mot dess antagande äfven andra betänkligheter, dem jag nu vill framställa.

Om vid utredning af en banks eller annan penninganstalts konkurs, der ett allmänt intresse anses vara att bevaka, man af den anledningen tror sig ega skäl att göra undantag från konkurslagens förutsättning, att tillgångarnas förvaltning lagligen tillkommer och bäst besörjes af borgenärerne sjelfva, synas två utvägar för tillvaratagande af

detta allmänna intresse vara att välja, bestående den ena deri, att bankens affärer utredas genom statens mellankomst och medelst en af staten tillförordnad liiquidation under lämplig kontroll af bolagsmännen och borgenärerna, och den andra deri, att utredningen af bankens konkurs sker enligt konkurslagen genom en af borgenärerna utsedd förvaltning under den tillsyn och kontroll från statens sida, som kan finnas påkallad af omsorgen för det gemensamma bästa. Ingendera af dessa utvägar är nu förslagen, utan komitén har valt ett mellanting emellan dem båda, i det komitén ansett att af chefen för finansdepartementet eller, vid sparbankers konkurs, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bör tillsättas ett allmänt ombud, som skulle dels i egenskap af god man och syssloman deltaga i konkursförvaltningen tillsammans med de af borgenärerna utsedde sysslomännen och dels i vissa fall utöfva samma funktioner som rättens ombudsman i konkursen. Den ställning, förslaget tilldelar detta allmänna ombud, har icke någon bestämd karakter och komme därför säkerligen att visa sig sakna praktiskt värde samt föranleda svårigheter och förvecklingar af hvarjehanda slag. Detta ombud finge vid utförandet af sitt uppdrag naturligtvis ej lemna obeaktade sin hufvudmans, finansministerns eller Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes föreskrifter men måste ock ställa sig till efterrättelse dem, som borgenärerna meddelade sina sysslomän; han skulle i sin dubbla egenskap af chefens för finansdepartementet eller Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes ombud och af borgenärernes syssloman vara redovisningsskyldig på två håll, både för sin nämnde hufvudman och för borgenärerna enligt konkurslagen; han skulle enligt förslaget kunna af finansministern eller Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afsättas utan att klagan deröfver finge föras, men han kunde mot desse hufvudmäns önskan af domstolen skiljas från sin sysslomannabefattning; han skulle i förvaltningsfrågor kunna öfverröstas af andre sysslomän samt derigenom, äfvensom till följd af den delning af förvaltningen, som kan beslutas enligt 66 § konkurslagen, blifva utestängd från de hufvudsakligaste förvaltningsbestyren; han skulle slutligen stå vid sidan af och i vissa fall ega lika befogenhet som den af rätten förordnade Ombudsmannen samt följaktligen kunna råka i stridigheter med denne, utan att det angifves, huru sådana stridigheter skulle undvikas eller slitas.

De i 1 och 2 §§ af komiténs första förslag gifna föreskrifter finner jag således icke vara lämpliga.

Beträffande 3 § anser jag, äfven om den föreslagna förordningen skulle blifva inskränkt till de deri omförmälda banker, att det icke finnes

giltiga skäl, hvarför endast bankernas skulder till så kallade räkningshafvare skulle upptagas på den förteckning, som, ingifven till konkursdomaren, borde ega giltighet såsom bevakning af fordringsegaren sjelf, och hvarför icke äfven bankernas tryckta eller graverade räntebärande obligationer samt sedelbankernas sedlar må införas å samma förteckning, då likväl en banks obligations- och sedelskuld måste lika fullständigt och säkert som skulderna till räkningshafvare kunna inhämtas af bankens böcker, samt innehafvare af nämnda löpande papper måste antagas hafva större behof än räkningshafvare af lättnad i bevakningsformaliteter. Om 3 § finge det innehåll, att äfven sedel- och obligationsskulden borde upptagas å omförmälda förteckning, komme detta ej i strid med 17 och 18 §§, fastän deraf föranleddes någon förändring i deras redaktion.

Jag har här nämnt blott sedel- och obligationsskuld, emedan jag tror, att banker icke utgifva andra, till hela texten tryckta eller graverade förbindelser än antingen sedlar eller räntebärande obligationer, och att andra bolag än banker utgifva tryckta eller graverade förbindelser blott af sistnämnda beskaffenhet; hvarför man torde böra i lagen nämna endast dessa begge slag samt undvika att tala om »andra löpande tryckta eller graverade förbindelser», på det den ovisshet och tvekan måtte förekommas, som användandet af dylika obestämda uttryck medför.

För öfrigt deltagar jag i de anmärkningar, som af Högsta Domstolens fleste ledamöter blifvit framställda, åsyftande förändrad redaktion af 3 och 4 §§.

Föreskriften i 6 § att tillgångarna skola upptagas till det belopp, hvartill de vid tiden för värderingen kunna i penningar förvandlas, synes vara förvillande och obehöflig samt därför kunna utgå, såsom Justitierådet Lindhagen ansett. — Om det likväl skulle finnas nödigt att gifva någon föreskrift till ledning för värderingsmännen, borde det blott stadgas, att tillgångarna skola upptagas till sitt verkliga värde; ty fasta egendomar, metaller å våg, bankers depositionsbevis och andra lika säkra fordringar eller panter hafva ett värde, som ej bör bestämmas efter hvad de vid realisation under en tillfälligtvis betryckt tidpunkt kunna inbringa. Om det allmänna ombudet bortgår ur författningen, kan till ordförande i värderingsnämnden annan person utses antingen af de begge valde ledamöterna eller af domaren; eller ock, kanske ännu lämpligare, af statsmakten tillförordnas enkom för denna värdering en ordförande i nämnden med vidsträckt affärskännedom och erfarenhet.

I den af Högsta Domstolens fleste ledamöter vid 7 § gjorda anmärkning instämmer äfven jag, likasom i anmärkningen vid 9 §, med det tillägg, att om stadgandet i 13 §, att ny uttaxering ej bör ske hos de bolagsmän, som gjort konkurs, vore riktigt, borde samma stadgande äfven införas i 9 § beträffande första uttaxeringen.

Den i 10 § utsatta korta tid af trettio dagar blefve troligen för mången otillräcklig för anskaffande af uttaxerad belopp; och något längre anstånd, t. ex. 60 dagar, synes billigtvis kunna lemnas.

Andra stycket i denna 10 § skulle ej, såsom nu, gå in på utsökningslagens område, derest den ytterligt stränga och ändock i och för sig ej fullt klara föreskriften, att bolagsman, som ej fullgör uttaxering, skall, på grund af Rättens ombudsmans bevis om det uttaxerade beloppet, vara underkastad utmätning utan dom eller utslag, utbyttes mot det stadgande, att nämnda bevis borde anses lika med förfallet skuldebref å beloppet; i hvilket fall vid utmätningen för detsamma komme att förfaras enligt de i utsökningslagen i allmänhet stadgade grunder. Eljest, eller om det af komitén härutinnan föreslagna stadgande antoges, synes gäldenären blifva underkastad utmätning utan rätt att göra någon invändning eller att vinna rättelse, om han än kunde visa att uttaxeringen vore felaktig.

Hvad åter angår det i samma stycke vidare införda stadgande, att bolagsman, som brustit i fullgörande af uttaxering, äfven skulle vara skyldig att afträda sin egendom till konkurs, så faller tydligen detta stadgande utom omfånget för denna förordning, hvilken handlar om bankers konkurser, men icke om de enskilde bankdelegarnes. Stadgandet borde således införas i den allmänna konkurslagen, om det vore nödigt eller lämpligt; men jag kan icke finna detta, utan anser konkurslagens föreskrifter i fråga om gäldenärs skyldighet att afträda sin egendom till borgenärerne vara tillfyllestgörande äfven för insolventa bankdelegare; och torde särskildt böra anmärkas, att då ett af hufvudsyftemålen för lagförslaget angifvits vara att förekomma de enskilde bankdelegarnes försättande i konkurs på samma gång som banken, skulle detta syftemål väsentligen förfelas, derest dock hvarje bolagsman, som ej fullgjorde uttaxering, vore ovilkorligen och genast skyldig att afträda sin egendom på yrkande af sysslomännen i bankens konkurs, ett yrkande, som de här blifvit anmanade att icke försumma.

På grund af det anförda anser jag hela andra stycket af 10 § böra inskränkas till allenast det stadgande, att rättens ombudsmans bevis om det uttaxerade belopp, hvarför bolagsman häftar, skall anses lika

med förfallet löpande skuldebref samt gode männen eller sysslomännen i bankens konkurs vara skyldige att därför genast i laga ordning anställa lagsökning.

I 13 § gifvas icke fullt bestämda och noggranna regler för uttaxeringarnas verkställande, och det torde vara vanskligt att fastställa sådana. Nu kan emellertid denna paragraf tydas så, som borde ny uttaxering ske vid hvarje bristande inbetalning å utsatt tid och utan afbidan på utgången af lagsökning mot de försumlige bolagsmännen. Vissa terminer med lämpliga mellantider för hvarje ny uttaxering synas böra föreskrifvas till vinnande af någon ordning och reda samt till förekommande af uttaxeringar i allt för obegränsadt antal och af allt för invecklade fordringsanspråk emellan de särskilda bolagsmännen, af hvilka en hvar, som guldit något öfver sin andel, naturligtvis därför får fordran hos en hvar af de försumlige till belopp, som måste under uttaxeringarnas fortgång vexla, allt efter som flere bolagsmän under tiden blefve insolventa, eller andra komme i stånd att i större eller mindre mån göra sina tillskott. Det af komitén föreslagna uttaxeringssystem synes afse eller kan åtminstone gifva anledning till den uppfattning, att uttaxeringarna skola oupphörligen fortgå till den ovissa tidpunkt, då antingen, såsom komitén säger, bristen blifvit betäckt eller sig visat att vidare tillskott af bankdelegarne eller i deras konkurssmassor ej stode att erhålla. Men om tillgången i delegarnes konkurser kan visshet ej vinnas förr än de blifvit afslutade; och om utredningen af en banks konkurs blefve sammanblandad med och beroende på afslutandet af de enskilde delegarnes, de der i sin ordning möjligen berodde på andra cessionanters, skulle bankens konkurs må hända icke kunna afslutas tidigare än i en framtid, som först ett kommande slägte finge skåda. I följd häraf och då frågan huru bristen i bankens tillgångar skall betäckas af bankbolagets enskilda delegare är en fråga, som i och för sig icke tillhör bankens konkursmål, synes det vara lämpligt och blifver må hända i allt fall nödvändigt, att en uttaxering utsättes såsom den ovilkorligen sista i bankens konkurs och att i sådant afseende stadgas, att, sedan efter förloppet af den i 17 § bestämda preskriptionstid bankens sedel- och obligationsskuld blifvit känd samt de tillgångar, som tillhöra sjelfva bankbolaget, jemte dittills från bankdelegarne influtna tillskott tagits i beräkning och realiserats för skuldernas gäldande, bankbolagets konkurs skall afslutas samt slutlig utdelning deri ske; hvarefter de fordringsanspråk, som de bolagets borgenärer, hvilka ej erhållit full betalning, på grund deraf kunna ega mot de enskilda bolagsmännen, likasom desse sistnämndes rättsförhållanden inbördas, till följd af någras bristande

tillskott till bolagsskuldens gäldande och andras bidrag dertill utöfver deras andelar i bolaget, borde blifva från den egentliga bank-konkursen skilda saker, som borgenärerne och bankdelegarne finge särskildt handhafva och utföra, hvarvid de för uttaxeringarna stadgade grunder borde tjena till efterlefnad. Ett sådant förfaringssätt skulle ej stå i strid mot grunderna för 25 § konkurslagen.

Högsta Domstolens fleste ledamöters anmärkning mot 14 § biträdas af mig.

Stadgandet i 15 § afser ej banks konkurs, utan enskild bankdelegares. Det tillhör således icke förevarande förordning, utan den allmänna konkurslagen. Men dess införande i sistnämnda lag kan ej heller af mig tillstyrkas, då stadgandet är godtyckligt och kan lända till förnärmelse af andras rätt.

Orden *tryckt eller graverad förbindelse* i 17 och 18 §§ anser jag, enligt hvad förut är yttradt, böra utbytas mot: *tryckt eller graverad räntebärande obligation*; och instämmer jag i Högsta Domstolens fleste ledamöters anmärkning vid sistnämnda paragraf.

Jemte erinran att ett uttryckligt förklarande kunde vara erforderligt derom, att det första af de framställda förslagen, hvaröfver jag hittills hufvudsakligen yttrat mig, eger sådant sammanhang med det andra lagförslaget angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda sedelutgifvande banker, att det ena förslaget icke kan antagas utan att det andra äfven blifver lag, får jag *beträffande sistnämnda förslag* anföra, att då frågan om beskaffenheten och vidden af den personliga ansvarighet för sedelutgifvande banks förbindelser, som borde stadgas för delegare i sådan bank, nu förekom att genom civillag afgöra, detta ifrigt väntade afgörande synes hafva bort ske, icke i en sådan obestämd och negativ form, som blifvit använd i förslagets 3 §, utan genom en positiv och klar lagbestämning, såsom Justitierådet Olivecrona i sitt anförande redan hemställt.

Hvad nu angående sagda ansvarighet blifvit föreslaget kan i hufvudsaken och till sin syftning icke anses sakna grund i rättvisa och billighet, men det innefattar emellertid väsentlig ändring i gällande stadganden, antingen till lindring för bankdelegarne, i fall dessa stadganden äro så att förstå, att bankdelegarne, på sätt komitén ansett, befinna sig i samma ställning som bolagsmännen uti de i 15 kap. Handelsbalken afsedda bolag, eller till skärpning i ansvaret, om den motsatta lagtolkningen antoges, att nemligen den personliga ansvarigheten kunde utkrävas först efter det den i 1848 års förordning stadgade anståndstid förflutit och bankens ställning blifvit utredd. I hvilket fall som helst

skulle komiténs förslag, om det blefve lag, verka retroaktivt på rättsförhållanden, som uppkommit under nu gällande bestämmelser, och torde därför, såsom Justitieråden Olivecrona och Lindhagen äfven anmärkt, ej böra få tillämpning i afseende å andra sedelutgivande banker än dem, som hädanefter oktrojeras.

In fidem

E. Adlerstråhle.

Vidimeras ex officio

Carl Boheman.
